

PISMO OZ NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” W POLITECHNICE WARSZAWSKIEJ

Nr 23/2015/114-e

WYDANIE SPECJALNE

Procesy Norymberskie i Tokijskie

moralno-prawne rozliczanie II Wojny Światowej

Procesy norymberskie – sądowe postępowania karne prowadzone w latach 1945-1949 przeciwko zbrodniarzom III Rzeszy toczone przed Międzynarodowym Trybunałem Wojskowym w Norymberdze.

Pałac sprawiedliwości w Norymberdze

Decyzję o nich podjęto na konferencjach wielkiej trójki, sprecyzowano natomiast podczas sesji w Poczdamie. Akt oskarżenia poszczególnych procesów obejmował: podżeganie i przygotowanie wojny, dokonanie zbrodni przeciwko pokojowi, dokonanie zbrodni wojennych, dokonanie zbrodni przeciwko ludzkości. Od 20. listopada 1945 r. do 14. kwietnia 1949 r. przeprowadzono 13 procesów norymberskich wytoczonych przeciwko osobom odpowiedzialnym za zbrodnie nazistowskie.

Pierwszy proces procedował od 20. listopada 1945 r. do 1. października 1946 r.

Międzynarodowy Trybunał Wojskowy w Norymberdze, został powołany przez mocarstwa Wielkiej Trójki, które dokonały podziału Europy po klęsce III Rzeszy Niemieckiej, poczynając od Teheranu, przez Jaltę i kończąc w Poczdamie. Wielka trójka, powołała Trybunał z siedzibą w Norymberdze do osadzenia zbrodniarzy wojennych oraz ich organizacji zbrodniczych.

Wcześniej więźniowie, przywódcy III Rzeszy, byli przetrzymywani w luksusowym Grand Hotelu w uzdrowisku Mondorf-les-Bains Luksemburg. Działał od 20. listopada 1945 r. do 1. października 1946 r. Prawnie działał dłużej, gdyż nadzorował wykonanie wyroku z 15. na 16. października 1946 r.

Czy państwa sędziów były niewinne? Sędziami Trybunału byli przedstawiciele czterech mocarstw: Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii, Związku Radzieckiego i Francji, co było największym absurdem w dziejach Świata, aby za francuskie grzechy wobec Świata – być sędziami we własnej sprawie – czyli robić więcej niż wszystko aby kolaborująca Francja z Hitlerem, nie była sądzona. Problem polegał na tym, że Europa i Ameryka potrzebowała zwycięskiej Francji w czas przyszłej zimnej wojny.

Francuska pisarka Simone de Beauvoir twierdziła, że: „Tylko w trakcie tych nocy mogłam poznawać prawdziwy sens słowa „przyjęcie”. I podziwiała całkowicie spontaniczną życzliwość ze strony zdobywców...

a jej ukochany, komunista filozof Jean-Paul Sartre był nie mniej entuzjastyczny: „Nigdy nie byliśmy tak wolni jak pod okupacją niemiecką”. – Komunista Sart – był entuzjastycznie witany w PRL jako obrońca pokoju...

A Związek Radziecki?

Jeszcze przed pierwszym posiedzeniem Sądu, wystąpiła różnica zdań. Wielka Brytania, Francja, nie chciały prawdziwego procesu, sądu, wyroku, a tylko symbolicznego skazania morderców, ludobójców na wygnanie na bezludną wyspę. Rosnące rozbieżności między wielkimi mocarstwami spowodowały, że 12 procesów następnych prowadzono już wyłącznie przed amerykańskimi Trybunałami Wojskowymi.

Głównym oskarżycielem procesu podstawowego był Robert Jackson, który po ogłoszeniu wyroku złożył swój urząd. W związku z tym, głównym oskarżycielem do przeprowadzenia procesów następnych został mianowany generał brygady Telford Taylor.

Artykuł 26. Statutu Londyńskiego stanowił, iż wyroki procesów norymberskich są ostateczne i niezaskarżalne.

W latach powojennych zbrodniarze wojenni stali się materiałem badawczym dla psychologów, którzy chcieli zrozumieć, jak dobrzy ojcowie rodzin i szanowani obywatele stali się masowymi mordercami. Naukowcy doszli do wniosku, że źródłem skrajnych zachowań nie było mechaniczne posłuszeństwo. Najwięksi zbrodniarze wojenni nie tylko wykonywali rozkazy, lecz przejawiali kreatywność, prześcigając się w inicjatywach.

Od 9. grudnia 1946 r. do 13. sierpnia 1949 r. przeprowadzono 12 następnych procesów. Były to procesy: I. lekarzy, II. Milcha, III. prawników, IV. SS-WVHA, V. Flicka, VI. proces IG Farben, VII. dowódców na Bałkanach (*proces o mord zakładników*), VIII. RSHA (*proces o ludowość*), IX. Einsatzgruppen, X. Kruppa, XI. ministerstw (*Wilhelmstrasse*), XII. wyższego dowództwa (*Wilhelm von Leeb, proces generałów*).

Łącznie w stan oskarżenia zostało postawionych 185 osób. Na ławie oskarżonych zasiadli tylko niektórzy wysokiej rangi funkcjonariusze III Rzeszy, oprócz kanclerza i wodza tysiącletniej III Rzeszy Adolfa Hitlera. Wielu wybitnych fachowców od ludobójstwa, morderstw i tworzenia broni masowej zagłady, poszła na współpracę z przedstawicielami Wielkiej Trójki, wyjechali do Anglii, Ameryki i ZSRR.

Trybunał obradował, sądził i osądził w następującym składzie:

Lord **Geoffrey Lawrence**, przewodniczący – Wielka Brytania,

Francis Biddle, USA, uprzednio Prokurator Generalny USA,

Generał-major **Iola T. Nikitczenko**, zastępca przewodniczącego Sądu Najwyższego ZSRR

prof. **Henri Donnedieu de Vabres**, Francja

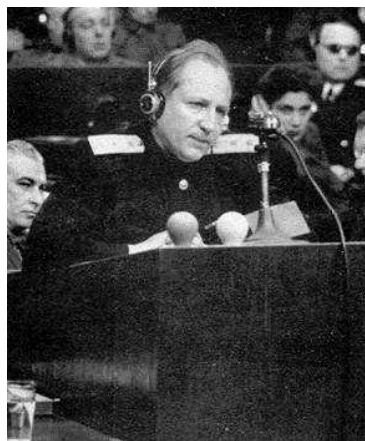
Oskarżycielami byli:

Robert H. Jackson – sędzia Sądu Najwyższego Stanów Zjednoczonych,

Sir Hartley Shawcross – Wielka Brytania,

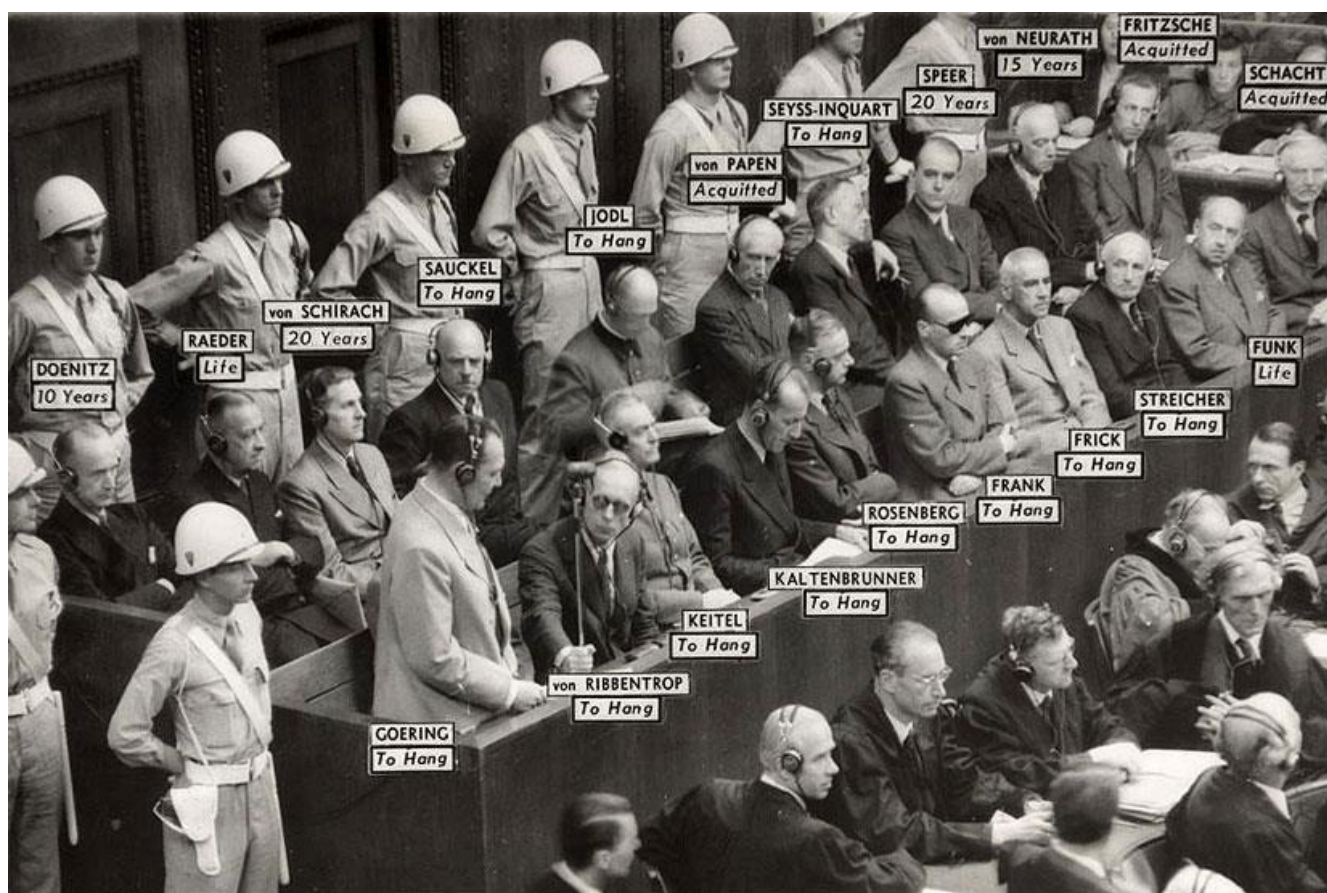
Francis de Menthon – prokurator generalny Francji,

R. A. Rudenko – Związek Radziecki, z pochodzenia Ukrainiec, który kilka miesięcy wcześniej oskarżał 16. przywódców Polskiego Państwa Podziemnego. W 1947 r. odznaczony przez Bolesława Bierut Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.^(P.S.)

W licznych wystąpieniach usiłował pominąć fakt, że we wrześniu 1939 r. Związek Radziecki – na równi z III Rzeszą – współuczestniczył w rozpęтaniu II Wojny Światowej.

Wpadką była, wydobyta na światło dzienne przez obrońców niemieckich, tajna klauzula do paktu Ribbentrop-Mołotow, podpisanego 23. sierpnia 1939 r. w Moskwie, a będąca faktyczną podstawą IV Rozbioru Polski. Dokument ten stawiał Sowietów w roli agresorów – na równi z Niemcami. Po krótkim zamieszaniu na sali sądowej, strona sowiecka wymusiła... wycofanie niewygodnego dokumentu z akt procesowych...

Oskarżenia

Oskarżenia mieli 27. adwokatów, 54. aplikantów i 67 sekretarek, absolwentek wydziału prawa. Wszyscy byli Niemcami, więc rodakami oskarżonych. Hitlerowski Pałac Sprawiedliwości w Norymberdze, nie przypadkowo został wybrany na miejsce Sądu. To właśnie w tym miejscu odbywały się w latach trzydziestych „Parteitag” z udziałem hitlerowskich przywódców. Tu uchwalono w 1935 r. Ustawy Norymberskie.

Trybunał odbył 403 sesje podczas 218. dni. Przesłuchano 240. świadków. W tym dwoje Polaków: studentkę Sewerynę Szmaglewską i krawca pochodzenia żydowskiego, Samuela Rajzmana, więźnia Treblinki. Sąd i prokuratorzy nie wzięli pod uwagę, że w czasie II Wojny Światowej wymordowano 6 milionów Polaków w tym 1500000 narodowości żydowskiej. Rozprawa była tłumaczona jednocześnie na 4 języki. Przebieg procesu był filmowany. Bezpieczeństwa więźniów i sali sądowej pilnował amerykański batalion Military Police. Batalion był wyposażony w dwa czołgi. Military Police obserwowało więźniów przez 24 godziny na dobę. Mimo to nie upilnowali. Hermann Wilhelm Göring, druga osoba w III rzeszy niemieckiej. Reichsmarschall, wybrał śmierć tchórza. Cyjanek w obecności strażników amerykańskich, podał mu kat Warszawy Erich von dem Bach.

Akt oskarżenia został opublikowany 6. października. Opracowywali go przedstawiciele wielkich mocarstw jeszcze w trakcie trwania działań wojennych. Wywołał oburzenie w Polsce. Nie zawierał zbrodni popełnionych przez, Niemców w okupowanej Polsce. Nie obejmował mordów cywilnych mieszkańców Warszawy i Polski. W procesie nie uczestniczyli polscy przedstawiciele sądów, prokuratury.

Przed rozpoczęciem procesu, polski korespondent wojenny Edmund Osmańczyk napisał z Norymbergi: *„Proces norymberski ma sprawić, by przywódcy Trzeciej Rzeszy nigdy nie stali się bohaterami narodowymi, by sztandary niemieckie nigdy nie pochyliły się przed pomnikami historycznych zbrodniarzy. By przyszłe pokolenia Niemców uznały krwawą winę i spłacić mogły – i chciały – straszliwy dług wobec całego świata. By dzieci niemieckie nie słuchały z dumą wykładów historii o potęgze państwa niemieckiego, które sięgało od Atlantyku po Kaukaz, lecz by wiedziały, na czym ta potęga była oparta i do jak straszliwej klęski światowej i narodowej doprowadziła. W akcie oskarżenia nie ma ani słowa o zbrodniach Niemców w czasie pacyfikacji Powstania Warszawskiego, ani słowa o Palmirach, o terrorze i egzekucjach ulicznych osławionego Kutschery. Nie ma ani słowa o masowym wywożeniu Polaków na katorgę »robót w Rzeszy«. Nie ma ani jednego przykładu z Polski w punkcie dotyczącym mordowania zakładników. Nie ma nic – dosłownie nic – w omówieniu »rabunku własności prywatnej i publicznej«. Akt oskarżenia nie znalazł w Polsce żadnych przykładów na »nakładanie kar pieniężnych na społeczeństwo«, na »złośliwe niszczenie miast i wsi i spustoszenia dokonywane bez uzasadnionej konieczności wojskowej«. Ani jednego przykładu z Polski na »przymusową rekrutację robotników cywilnych«, na germanizację okupowanych terenów«. Na fizyczne zlikwidowanie Warszawy, stolicy Polski”.*

Do aktu oskarżenia, strona rosyjska (generał Rudenko) próbowała przemycić sprawę katyńską. Z Bułgarii sprowadzono nawet, aresztowanego tam przez NKWD lekarza, dr Markowa, tego który wiosną 1943 r. wszedł w skład utworzonej przez Niemców międzynarodowej komisji badającej ekshumowane w lasu katyńskim zwłoki zamordowanych polskich oficerów. Jednak Rosjanom, pomimo ogromnych wysiłków, nie udało się przypisać swojej zbrodni Niemcom. Po kilku kompromitujących zeznaniach, wycofali ten punkt z aktu oskarżenia tłumacząc się, że zaszło małe nieporozumienie: „...im chodziło o białoruską wioskę Chatyń, spacyfikowaną przez Niemców”!

Prokurator ZSRR w 1946 r. w Norymberdze twierdził: „...hitlerowskie Niemcy winne są ludobójstwa w Katyniu”. Prokurator Rosji w 2004 r. w Moskwie stwierdził: „Rosja nie uznaje za ludobójstwo ofiar Katynia”.

Przed wybuchem II Wojny Światowej, na jednej z ostatnich odpraw Sztabu Generalnego Wehrmachtu, Adolf Hitler domagając się by armia działała bezlitośnie, uspokajał swoich niezdecydowanych generałów: „**Nikt nie sądzi zwycięzców**”.

Ta maksyma otrzymała potwierdzenie w Norymberdze w roku 1945. Po odczytaniu aktu oskarżenia, lord Geoffrey Lawrence, przewodniczący Trybunału, zadał oskarżonym pytanie czy przyznają się do winy. Wszyscy wstawali po kolei, podchodzili do mikrofonu i odpowiadali:

„Nie przyznaję się do winy”. „Nie jestem winien”.

Żaden z nich nie był winien...!!!

Na ławie oskarżonych zasiadło 21 osób:

Ława oskarżonych w Norymberdze. Od lewej w pierwszym rzędzie: Göring, Hess, Ribbentrop, Keitel, w drugim rzędzie: Dönitz, Raeder, Schirach, Sauckel....najważniejsi...

1. Hermann Göring, Reichsmarschall

Hermann Göring (12. stycznia 1893 r. – 15. października 1946 r.) – działacz nazistowski, jeden z twórców i głównych postaci hitlerowskiej III Rzeszy, zbrodniarz wojenny. As myśliwski z czasów I Wojny Światowej, minister lotnictwa Rzeszy, dowódca lotnictwa wojskowego, poseł do Reichstagu, premier Prus. Był jedną z najważniejszych osób, które umożliwiły zbudowanie potęgi Adolfa Hitlera.

Po ukończeniu szkoły wojskowej otrzymał stopień podporucznika. Brał czynny udział w I Wojnie Światowej służąc w piechocie. Po przeniesieniu do lotnictwa służył w eskadrze rozpoznawczej jako obserwator lotniczy. Ukończył kurs pilotażu i zastał pilotem myśliwskim. 7. lipca 1918 r. został dowódcą 1. dywizjonu myśliwskiego. Odnosił 22 zwycięstwa powietrzne, uzyskując tytuł asa myśliwskiego Cesarstwa Niemieckiego. Został odznaczony najwyższym orderem Pour le Mérite. Jako as myśliwski odwiedzał zakłady producentów lotniczych i testował samoloty, dzięki czemu poznał ich producentów. Jako pilot z długim doświadczeniem był wynajmowany do transportowania w prywatnych lotach przedsiębiorców.

W 1921 r. podjął studia w Monachium, na wydziale nauk politycznych. W końcu 1922 r., poznał Hitlera i w tym samym roku wstąpił do NSDAP. Na początku 1923 r. Hitler powierzył mu dowodzenie partyjną bojówką w SA. Göring otrzymał możliwość dowodzenia ludźmi, a Hitler szukał dowódcy, który wyróżnił się podczas ostatniej wojny i dlatego cieszyłby się wysokim autorytetem.

Intensywnie i z sukcesami pracował nad reorganizacją SA. Jako szef bojówek SA, w listopadzie 1923 r. uczestniczył w puczu monachijskim. Rozpoczął pucz. W hełmie wysiadł z kabrioletu i wymachując szablą wbiegł bocznym wejściem do piwiarni *Bürgerbräukeller*. W czasie zajść został ranny. Został aresztowany i umieszczony pod ochroną strażników w szpitalu. Z pomocą sympatyków został przetransportowany samochodem ze szpitala do granicy z Austrią, którą przekroczył posługując się fałszywym paszportem. W Austrii był leczony, ale na zwalczanie bólu otrzymywał morfinę. Władze bawarskie wydały za nim list gończy, a majątek Göringów w Rzeszy został skonfiskowany.

W 1924 r. odbudowywał partię w Wiedniu. Austriackie władze, obawiając się kłopotów spowodowanych obecnością Göringa, poprosiły go o opuszczenie Austrii. W końcu kwietnia 1924 r. udał się do Włoch, gdzie bezskutecznie usiłował spotkać się z Mussolinim, który wówczas nie był zainteresowany takim spotkaniem.

Wyjechał do Szwecji. Cierpiał na zaniki pamięci i nie mógł już żyć bez morfiny. Leczył się w jednej z klinik psychiatrycznych z narkotycznego uzależnienia. Nie wyleczył się jednak i każdego roku przechodził leczenie odwykowe. W opinii wystawionej przez lekarza szwedzkiej kliniki, Göring był brutalnym i histerycznym pacjentem z bardzo słabym charakterem, o skłonnościach samobójczych i depresyjnych, egocentrykiem, antysemitą. Oficjalnie został uznany za wyleczonego, ale codziennie wstrzykiwał sobie do 50 miligramów morfiny.

Powrócił do Niemiec jesienią 1927 r. Osiadł w Berlinie i ugruntował swoją pozycję pośrednika w przemyśle lotniczym. Chciał odzyskać dowództwo nad SA i ponownie zająć się polityką. Włączył się aktywnie w działania partii nazistowskiej. Od maja 1928 r. był posłem do Reichstagu. W wyborach w lipcu 1932 r. naziści uzyskali 230 mandatów na 608 miejsc. Wywierał nacisk na prezydenta Paula von Hindenburga, by nominował Hitlera na kanclerza Rzeszy.

Po przejęciu przez nazistów w styczniu 1933 r. władzy, zaczął szybko i bezwzględnie przejmować władzę nad pruską policją i administracją państwową. Objął stanowisko ministra spraw wewnętrznych Prus i 17. lutego 1933 r. wydał rozkaz, by przy najmniejszej prowokacji policja strzelała ostrą amunicją. 22. lutego 1933 r. ustanowił policję pomocniczą (*Hilfspolizei*), liczącą 50000 funkcjonariuszy, co usankcjonowało prawnie nazistowski terror wobec przeciwników politycznych i przeniosło ciężar finansowania tych funkcjonariuszy z partii na państwo. Kierował terrorem wobec przeciwników nazistów po pożarze Reichstagu 27. lutego 1933 r. Już 28. lutego ogłosił nowe prawo wyjątkowe: „*dekret o ochronie narodu i państwa*”.

W Rzeszy zapanował stan wyjątkowy i zostały zawieszone elementarne prawa. 10. kwietnia 1933 r., z polecenia Göringa została utworzona rządowa agencja Forschungsamt (Urząd Badawczy Ministerstwa Lotnictwa Rzeszy), w celu podsłuchiwania rozmów telefonicznych, przechwytywania korespondencji radiowej i łamania szyfrów. Jako szef rządu pruskiego utworzył Gestapo (Tajną Policję Państwową), początkowo tylko dla prowincji pruskiej i zorganizował pierwsze niemieckie obozy koncentracyjne. Służyły do przetrzymywania przez czas nieokreślony i bez wyroku sądu osób uznanych za niewygodne.

Liderzy nazizmu starali się zagarniać dla siebie każde oficjalne stanowisko, budując prywatne imperia. Zgłaszali pretensje do prerogatyw innych działaczy. Göring wyrwał departament leśnictwa z ministerstwa rolnictwa i w lipcu 1934 r. został mianowany inspektorem lasów Rzeszy oraz łowczym Rzeszy. Był zapalonym myśliwym i promował łowiectwo.

Przywódcy nazistowscy żywili wobec siebie brak zaufania, a w otoczeniu Hitlera tworzyły się przymierza. Göring najbardziej obawiał się niezwykle wpływowego nazisty Ernsta Röhma, a Heinrich Himmler dysponował oddziałami SS i nienawidził Röhma. Obaj rozpoznali wspólny interes i stworzyli przymierze przeciw Röhmowi. W 1934 r. wraz z Himmlerem kierował akcją „*noc długich noży*”, w czasie której dokonano likwidacji przeciwników i osób niewygodnych dla Hitlera.

W końcu stycznia 1935 r. spotkał się w Warszawie z marszałkiem Józefem Piłsudskim.

Göring i Józef Beck wraz z żonami, lipiec 1935 r.

Od początku 1935 r. był naczelnym dowódcą nowo powołanego lotnictwa wojskowego. W tym czasie nastąpiły przygotowania do wojny – szkolenia pilotów, tworzenie „*lotnisk sportowych*”. Między Göringiem a Schachtem doszło do walki o sprawowanie kontroli nad niemiecką gospodarką, mimo że Göring był ignorantem w sprawach gospodarczych.

W jej wyniku następcą Schachta na stanowisku ministra finansów Rzeszy został Funk, człowiek Göringa. Od 18. października 1936 r. Göring był komisarzem Planu Czteroletniego. Stał się gospodarczym dyktatorem Niemiec.

Z polecenia Hitlera nawiązał ożywione kontakty z przedstawicielami rządu polskiego, m.in. podczas polowania w Puszczy Białowieskiej, w celu wysondowania możliwości wspólnego ataku na ZSRR.

Göring i Ignacy Mościcki na polowaniu – 1937 r.

W 1937 r. otrzymał tytuł marszałka polnego. Brał udział we wcieleniu w 1938 r. Austrii do III Rzeszy. Miał ambicję bycia głównodowodzącym niemieckich sił zbrojnych. 4. lutego 1938 r. został awansowany do stopnia feldmarszałka Luftwaffe, a 19. lipca 1940 r. Hitler nadał mu specjalnie utworzony tytuł marszałka Rzeszy (*Reichsmarschall*) – najwyższy stopień wojskowy w Rzeszy.

Już w 1939 r., Hitler wyznaczył Göringa swoim następcą.

Hitler i Göring – 1940 r.

Göring nie chciał rozpoczynać wojny. Zdobył tak ogromny majątek i osiągnął tak wysoką pozycję w państwie, że wojna mogłaby temu zagrozić. Nie był hazardzistą jak Hitler. Bał się wojennej konfrontacji, dlatego wolał kontynuować szantaż przy europejskich stołach konferencyjnych. Nie był orędownikiem pokoju, lecz miał uzasadnioną obawę, że agresywna polityka Hitlera w końcu zniszczy III Rzeszę i jego świat. O ile przed wybuchem wojny podejmował różne próby, by jej zapobiec, gdy już trwała, chciał uczynić wszystko, by ją wygrać.

Niemal wszystkie zarządzenia i ustawy antyżydowskie noszą podpisy Göringa. Na przełomie marca i kwietnia 1941 r. połączył cywilny resort gospodarki z wojskowym, zlecając nowemu urzędowi opracowanie radykalnego programu eksploatacji terytoriów zajętych na Wschodzie, które miały żywić Niemców, a doprowadzić do śmierci głodowej milionów wschodnich jeńców wojennych i cywilów. 31. lipca 1941 r., po ataku Niemiec na ZSRR, podpisał ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej.

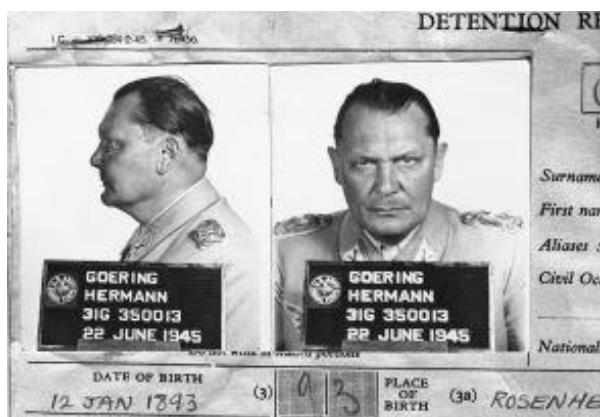
W listopadzie 1941 r., odebrał sobie życie Ernst Udet, główny inspektor do spraw lotnictwa, którego Göring obarczył wyłączną winą za fatalny stan Luftwaffe. W trakcie działań wojennych ujawniła się niedostateczna znajomość Göringa stanu technicznego myśliwców i bombowców. Jego gwiazda bardzo przybladła po ewakuacji aliantów z Dunkierki w 1940 r., klęsce wojskowego lotnictwa niemieckiego w bitwie o Anglię, a szczególnie po zbombardowaniu w 1943 r. ośrodka rakietowego w Peenemünde.

Szef sztabu wojsk lotniczych gen. płk Hans Jeschonnek, nie mogąc dłużej współpracować z Göringiem, 18. sierpnia 1943 r. popełnił samobójstwo.

Uzależnienie Göringa od morfiny stale się pogłębiało, co miało wpływ na wydawane rozkazy i było częściową przyczyną dużych strat Luftwaffe. Podczas przedłużających się narad, gdy morfina przestawała działać – zasypiał. Göring często przebywał w kwaterze Hitlera w Wilczym Szańcu, jednak Hitler chciał mieć coraz mniej z nim do czynienia. Coraz częściej krytykował go, nie tylko w cztery oczy: „*Pańska Luftwaffe to świński chlew! [...] Ta Luftwaffe jest nic niewarta. To pańska wina. Jest pan za leniwy.*” Jednak Göring wciąż cieszył się niesłabnącą popularnością. Hitler twierdził, że trudno było o lepszego doradcę w sytuacjach kryzysowych.

Gdy w styczniu 1945 r. wojska radzieckie zbliżyły się do Schorfheide, Göring pilnował ewakuacji do Berchtesgaden zgrabionych przez siebie dzieł sztuki. 20. kwietnia ostatni raz spotkał się z Hitlerem, następnie opuścił Berlin i wyjechał na południe Niemiec. Z Obersalzbergu, w ostatniej fazie II Wojny Światowej, zaproponował telegramem obłożonemu w Berlinie Hitlerowi oddanie władzy, za co ten jeszcze tego samego dnia kazał pozbawić go wszelkich stanowisk i aresztować pod zarzutem zdrady stanu, a w przypadku swojej śmierci rozstrzelać.

23. kwietnia Göring został aresztowany przez oddział SS, którego dowódca jednak nie wykonał rozkazu. Mogły pojawić się wojska amerykańskie i dowódca SS-manów nie chciał brać na siebie odpowiedzialności za wykonanie egzekucji marszałka Rzeszy. Göring został uwolniony 5. maja przez jednostkę wojsk lotniczych. Łudził się, że zachodni alianci będą współpracować z nim i umieszczą go w nowym niemieckim rządzie. 8. maja, oddał się w ręce wojsk amerykańskich. Do czasu rozpoczęcia procesu był internowany w Bad Mondorf. Tam dowiedział się, że stanie przed trybunałem i będzie sądzony za zbrodnie wojenne. Ostatnie lata życia podsumował: „*Przynajmniej żyłem jak należy przez dwanaście lat*”.

Göring przed sądem

Był najwyższym rangą nazistą, który miał odpowiedzieć za swoje czyny. Psycholog więzienny podczas badań ustalił jego iloraz inteligencji IQ na 138. Był to drugi wynik co do wielkości wśród oskarżonych.

Göring w więzieniu podczas samodegradacji

Jako dygnitarz nazistowski, był pod zarzutami deportacji milionów robotników przymusowych do Rzeszy Niemieckiej, udziału w intensywnej i wyniszczającej eksploatacji ekonomicznej okupowanych krajów, grabieży dzieł sztuki z całej Europy na wielką skalę (zawłaszczając przy tym sporą część tych dóbr dla siebie), prowadzenia akcji prześladowania Żydów, a w szczególności grabież ich majątku.

Brał udział w planowaniu agresji na Czechosłowację i inne kraje, a także w zbrodni wojny powietrznej, którą kierował.

Uznany został za winnego zbrodni przeciwko ludzkości, zbrodni przeciwko pokojowi oraz zbrodni wojennych. Po odczytaniu aktu oskarżenia powiedział: „*W sensie oskarżenia nie przyznaję się do winy*”. Cały czas uważał, że nie popełnił zbrodni wojennych. Twierdził, że wszystko co robił miało służyć jak najlepiej interesom Niemiec. W więzieniu został zmuszony do odstąpienia od narkotycznego uzależnienia, co przywróciło mu sprawność umysłową.

...wybrał śmierć tchórza

15. października, przed wykonaniem egzekucji popełnił samobójstwo, używając cyjanku. Wcześniej bezskutecznie domagał się od Trybunału zamiany rodzaju kary z powieszenia na rozstrzelanie, gdyż uważał, iż żołnierzowi nie przystoi zginąć w tak hańbiący sposób. Jego zwłoki zostały skremowane i wrzucone do rzeki, aby to miejsce nie stało się celem pielgrzymek.

2. Rudolf Hess, najbliższy współpracownik Hitlera

Rudolf Heß - Hess (26. kwietnia 1894 r. – 17. sierpnia 1987 r.) – działacz partyjny, jeden z przywódców nazistowskiej III Rzeszy. Był jednym z najbliższych współpracowników i zastępcą Hitlera. Formalnie trzecią (po Göringu) osobą w państwie. Drugą połowę życia, ostatnich czterdzieści sześć lat spędził w zakładach karnych.

Urodził się w Egipcie. Uczęszczał do niemieckiej szkoły protestanckiej w Aleksandrii. Wśród Niemców żyjących za granicą był rozpowszechniony skrajny nacjonalizm, bardziej niemiecki od krajowego. Heß już od wczesnych lat przejawiał patriotyzm wobec odległej ojczyzny. Od wieku czternastu lat chodził do ewangelickiej szkoły w niemieckim Bad Godesberg. Po uzyskaniu małej matury uzupełniał wykształcenie w École Supérieure de Commerce. W sierpniu 1914 r. jako ochotnik zgłosił się do armii niemieckiej. Uczestniczył w bitwie pod Ypres. Za waleczność zdobył Krzyż Żelazny II klasy i awansował do stopnia plutonowego. Wziął udział w bitwie pod Verdun. Został ranny w ramię i dłoń. Został przeniesiony do 18. Bawarskiego Rezerwowego Pułku Piechoty i mianowany dowódcą plutonu. 23. lipca 1917 r. został trafiony odłamkiem i następne miesiące spędził w szpitalach. Awansował na podporucznika. W marcu 1918 r. rozpoczął szkolenie na pilota, a w październiku oficjalnie wstąpił do bawarskiej eskadry myśliwców. Nie zdążył już zestrzelić żadnego samolotu, bo skończyła się wojna. 13. grudnia 1918 r. został zdemobilizowany. Rozpoczął studia na wydziale nauk politycznych i pracował jako przedstawiciel handlowy firmy meblarskiej. Niezadowolony z traktatu wersalskiego wstąpił w lutym 1919 r. do Towarzystwa Thule. Został bojówkarzem. 30. kwietnia 1920 r. oficjalnie wystąpił z Reichswehry. W czerwcu 1920 r. został członkiem NSDAP.

Jako jeden z pierwszych wstąpił w 1922 r. do Sturmabteilung – Oddziałów Szturmowych partii. Z wielkim zaangażowaniem wziął udział w nieudanym puczu monachijskim. Uzbrojony wkroczył razem z Hitlerem do monachijskiej piwiarni Bürgerbräukeller. Zadaniem Heßa było uwięzienie obecnych tam premiera rządu bawarskiego oraz kilku jego ministrów i wywiezienie ich samochodem. Następnie, przetrzymywał i pilnował jako zakładników dwóch ministrów bawarskiego rządu, nieprzychylnych nazistom. Kiedy dotarła wiadomość o rozgromieniu przewrotu zwolnił ich.

Gdy zapadły bardzo niskie wyroki dla puczystów, wraz z dobrymi warunkami ich odbywania, oddał się dobrowolnie w ręce władz i został aresztowany. Otrzymał wyrok osiemnastu miesięcy pozbawienia wolności. Wspólnie z Hitlerem przebywał w twierdzy Landsberg i od końca lutego 1925 r. był jego osobistym sekretarzem. W tym czasie wniósł znaczny wkład w pisanie książki „*Mein Kampf*”. Opuścił więzienie dwanaście dni po Hitlerze.

W 1928 r., działając za pośrednictwem bankiera i przemysłowca Fritza Thyssena, zdobył fundusze na zakup pałacu w Monachium, który stał się siedzibą partii. Hitler uważał Heßa za całkowicie lojalnego i dlatego powierzył mu kontrolę nad partią. Heß organizował wystąpienia publiczne Hitlera. Sensem jego życia stało się przebywanie u boku Hitlera i praca na rzecz ruchu hitlerowskiego. W 1930 r. został przewodniczącym Centralnej Komisji Politycznej, a od 21. kwietnia 1933 r. zastępcą führera w NSDAP.

„Mianuję członka partii Rudolfa Hessa moim zastępcą, upoważniając go do podejmowania decyzji w moim imieniu we wszystkich sprawach dotyczących przewodzenia partii”.

Heß i Hitler

Heß wszedł w skład rządu jako minister bez teki. Zaczął stanowić centralną postać reżimu hitlerowskiego. Jego żarliwe oddziaływanie na masy było ogromne. Stał się arcykapłanem kultu führera. We wrześniu 1935 r. wydał zarządzenie, w myśl którego wszystkie partyjne agencje informowały Gestapo o osobach, które krytykowały NSDAP. Jako minister podpisał antysemickie ustawy norymberskie i dekrety pozbawiające Żydów prawa do sprawowania urzędów państwowych i głosowania. W lipcu 1938 r., na podstawie zarządzenia Heßa, lekarzom żydowskim zostało zabrane prawo wykonywania zawodu.

1. września 1939 r., Hitler ogłosił, że w razie jego śmierci jego następcą będzie Göring, a następcą Göringa zostanie Heß. Był w nieformalnej frakcji wśród najbliższych współpracowników Hitlera, która optowała za pokojem na Zachodzie. Twierdził, że bolszewizm miał zamiar wtrącić Europę w chaos i wojnę, by móc ustanowić własne panowanie nad wszystkimi narodami kontynentu.

Jego zastępcą i najbardziej zaufanym współpracownikiem był Martin Bormann, który zaczął zdobywać coraz większe wpływy i w końcu odsunął Heßa w cień. Pod koniec lipca 1940 r., Hitler wezwał Heßa, chcąc przedstawić mu swoje „życzenia”. Zakomunikował, że nie chce walczyć z Wielką Brytanią i wyznaczył Heßowi zadanie zbadania sposobów pozbycia się Winstona Churchilla i powiedział do niego: „*Co ja mam zrobić? Czy muszę osobiście tam pojechać, żeby z nim porozmawiać?*”.

W październiku 1940 r., Heß zaczął się szkolić pod kierunkiem pilota testowego fabryki, produkującej samoloty. Po przeszkoleniu załatwił sobie własny samolot i wyposażył go w dwa ogromne odrzucane zbiorniki, mieszczące po 900 litrów paliwa. Jesienią zaczął uczyć się angielskich słówek.

Pierwszy lot w sprawie pokoju z Wielką Brytanią i niedopuszczenia do wojny na dwa fronty odbył 21. grudnia 1940 r. do Berna. Spotkał się z Samuelem Hoare – brytyjskim przeciwnikiem prowadzenia wojny. Drugi lot w tej samej sprawie odbył 18. stycznia 1941 r.

4. maja 1941 r., Hitler i Heß widzieli się po raz ostatni. Heß przygotowywał się do lotu i negocjacji, które – jak wierzył – przywrócą mu należną pozycję ulubionego stronnika führera. Wróciłby do Niemiec, przywożąc pokój z Wielką Brytanią. Wykazał się przy tym nieznajomością angielskiego systemu politycznego. Uważał, że brytyjski monarcha był samodzielny i niezależny w zatwierdzaniu decyzji dotyczących kraju. 10. maja 1941 r. o 17⁴⁵ wystartował z Augsburga i poleciał do Wielkiej Brytanii.

Wrak samolotu Heßa

Jego celem było dotarcie do księcia Hamiltona. Wylądował szesnaście kilometrów od Glasgow. Został znaleziony przez rolnika Davida McLeana. Zabrali go stamtąd funkcjonariusze Gwardii Krajowej. Podczas przesłuchania przedstawił się jako kapitan Alfred Horn. Domagał się spotkania z księciem Hamiltonem, którego postawił w niezręcznej sytuacji, ponieważ na księcia mogły paść podejrzenia o kontakty i sympatyzowanie z nazistami. Żądał spotkania z królem i zdymisjonowania Churchilla.

16. maja pod eskortą pojechał do Londynu, gdzie spędził 4 dni w londyńskiej Tower. 26. czerwca przewieziono go do Wojennego Szpitala Urazowego. Został potraktowany jako jeńiec wojenny i zakwaterowany w willi, w której zostały specjalnie zainstalowane podsłuchy. Został poddany badaniom lekarzy psychiatrów i umieszczony do końca wojny w szpitalu psychiatrycznym. Wiedział już, że cały jego wysiłek był daremny, a lot zakończył jego karierę polityczną. Celowo udawał niezrównoważonego psychicznie, ponieważ na mocy ustaleń konwencji genewskiej, jako psychicznie chory musiałby zostać odesłany do Niemiec. Dokumenty dotyczące pobytu Heßa na terenie Wielkiej Brytanii, w tym rozmów z Brytyjczykami, zostały utajnione na 75 lat – do 2016 r.

Nawiązywanie kontaktów z wrogiem bez wiedzy Hitlera było uznawane za zdradę stanu. Niemcy podali w oficjalnym komunikacie, że Heß poleciał w odruchu szaleństwa. 12. maja 1941 r., Hitler formalnie przemianował urząd Zastępcy Führera na Kancelarię Partii, na czele której stanął Bormann. Nazwisko Heßa, jego fotografie i cytaty jego przemówień znajdowały się w wielu niemieckich czasopismach, drukach i książkach. Zostały wydane zarządzenia usuwania ich.

10. października 1945 r., Heß został przywieziony do Norymbergi. 16. listopada skonfrontowano go z dwiema byłymi sekretarkami. Nie przyznał się, że je zna. Kiedy przedstawiono mu dawnych towarzyszy, takich jak Göring, również ich nie rozpoznał. Podczas procesu wielokrotnie odpowiadał na pytania słowami: „*Nie wiem. Nie mogę sobie przypomnieć*”.

Heß na ławie oskarżonych

Trybunał rozważał, czy Heß jest zdolny stanąć przed sądem. W celu zbadania Heßa skompletowano zespoły z czterech zwycięskich państw, w skład których wchodził: psycholog, lekarz i neurolog.

Połączona grupa ekspertów przeprowadziła rozmowy z Heßem. W raporcie uznała, że tak.

Został skazany na karę dożywocia za uczestniczenie we wspólnym spisku oraz zbrodni przeciwko pokojowi. Stwierdził, że niczego nie żałuje.

Od 18. lipca 1947 r. odbywał karę w więzieniu Spandau, gdzie spędził czterdzieści lat, z których przez ostatnich dwadzieścia jeden był jedynym więźniem (więzienie mogło pomieścić 600. więźniów). Więźniom zostały nadane numery. Heß do końca życia został numerem siedem.

W wieku 93. lat powiesił się. Na miejscu, a następnie w szpitalu była prowadzona bezskuteczna reanimacja. Został pochowany w grobie rodzinnym na cmentarzu ewangelickim w Wunsiedel. W nocy z 19. na 20. lipca 2011 r. władze Wunsiedel zlikwidowały grób Heßa; szczątki zostały ekshumowane, skremowane, a prochy rozsypano w nieznanym miejscu.

3. Joachim von Ribbentrop, minister spraw zagranicznych, działacz NSDAP

Joachim von Ribbentrop (30. kwietnia 1893 r. – 16. października 1946 r.) – minister spraw zagranicznych III Rzeszy, kierownik biura do spraw zagranicznych NSDAP, ambasador III Rzeszy w Londynie, zbrodniarz wojenny.

Po wybuchu I Wojny został wcielony do elitarnego regimentu kawalerii. Został odznaczony Żelaznym Krzyżem I klasy i awansowany do stopnia porucznika. W niemieckim konsulacie w Istambule poznał Franza von Papena. Po zakończeniu wojny wrócił do Berlina, gdzie pracował dla ministerstwa obrony Rzeszy.

W 1920 r., po śmierci niemieckiego przedstawiciela firmy Johnnie Walker, poprzez przejęcie jego interesów, zyskał profity i szanse na rynku. Whisky stała się w Republice Weimarskiej cenionym trunkiem.

W połowie lat 20., przedsiębiorstwo Import/Export Ribbentropa było jednym z największych w Niemczech. W 1924 r. zrezygnował z przedstawicielstwa firmy i poświęcił się wyłącznie własnej firmie. Dzięki przedsiębiorczości i zręczności w interesach, oraz znajomości języków, w krótkim czasie bardzo się wzbogacił. Kolekcjonował sztukę i wartościowe przedmioty. W willi można było zobaczyć obrazy Courbета, Moneta i Deraina oraz cenne stare dywany.

Ribbentrop był spowinowacony z arystokracją i domami panującymi. 15. maja 1925 r. został adoptowany przez daleką krewną Gertrud von Ribbentrop (1863 - 1943), której ojciec Karl Ribbentrop został nobilitowany w roku 1884 r. Od tego czasu Joachim używał nazwiska „von Ribbentrop”. Używał też herbu rodzinnego Gertrud. Kto nie zauważał tej zmiany nazwiska, był przez niego pisemnie pouczany poprzez drukowaną wizytówkę. Po zmianie nazwiska, starał się o członkostwo w elitarnym Union Club w Berlinie, do którego należeli głównie bogaci arystokraci. Pomimo wstawiennictwa przyjaciół von Helldorfa i von Papena nie został przyjęty. Kiedy został ministrem spraw zagranicznych, odpowiedzialnego za tę decyzję dyplomatę Friedricha von Lieres, próbował wysłać do obozu koncentracyjnego.

Do 1932 r. nie zajmował się zbyt intensywnie polityką. Dochodzenie do głosu narodowych socjalistów traktował marginalnie, chociaż przejawiał głęboką awersję do komunizmu. Dopiero gdy sukcesy Hitlera stały się oczywiste został jego gorącym zwolennikiem.

Hitler i von Ribbentrop

W 1932 r. poznał Hitlera i wstąpił do NSDAP. Wykorzystując swoje stosunki towarzyskie, pośredniczył w kontaktach Hitlera z najbardziej wpływowymi osobistościami Berlina. Kontakty te ułatwiły Hitlerowi przejęcie władzy. Był też pośrednikiem pomiędzy von Papenem a Hitlerem. Przy formowaniu gabinetu w 1933 r. nie został ministrem spraw zagranicznych, jak się spodziewał. Na to stanowisko przewidziany był Alfred Rosenberg, ale w rezultacie żądań konserwatystów pozostał na nim Konstantin von Neurath. Ribbentrop otrzymał w 1934 r. urząd partyjnego doradcy ds. rozbrojenia. Dodatkowo pod koniec 1934 r. został mianowany doradcą do spraw zagranicznych rządu Rzeszy przy sztabie Heßa. W czerwcu 1935 r. został awansowany na ambasadora nadzwyczajnego i pełnomocnego Rzeszy w Londynie i obejmując ten urząd, jeszcze w tym samym miesiącu wynegocjował zgodę Wielkiej Brytanii, wbrew postanowieniom Traktatu wersalskiego, na powiększenie floty niemieckiej do jednej trzeciej wielkości floty brytyjskiej. Pozwoliło to Niemcom na oficjalne rozpoczęcie budowy planowanych od 1933 r. jednostek wojennych Bismarck i Tirpitz.

Już jako minister spraw zagranicznych III Rzeszy, 23. sierpnia 1939 r., w Moskwie podpisał pakt Ribbentrop-Mołotow z ZSRR, którego istotą był tajny protokół, w którym III Rzesza i ZSRR rozstrzygały o przyszłym podziale Polski, krajów bałtyckich (Litwy, Łotwy, Estonii oraz Finlandii) pomiędzy ZSRR a III Rzeszę. Pakt umożliwił Stalinowi agresję na Polskę 17. września 1939 r., atak na Finlandię w grudniu 1939 r. i późniejszą aneksję Besarabii i krajów bałtyckich. Podczas wojny Ribbentrop ponosił odpowiedzialność m.in. za deportacje ludności żydowskiej z krajów państw podporządkowanych Rzeszy do obozów zagłady.

DETENTION REPORT		File number
 		SEX (1) ☐ M ☐ F Ring applicable
Surname : RIBBENTROP First names : Joachim von Aliases : Riese, Johann Civil Occupation : German Government		Office use only
DATE OF BIRTH (3) 30 April 1893		Nationality : German (2)
PLACE OF BIRTH (34) Wesel/Rhine		WEIGHT (35) 82 Kgs HEIGHT (4) 1.70m

Trybunał w Norymberdze skazał go na karę śmierci. 16. października 1946 r. został stracony przez powieszenie.

4. Wilhelm Keitel, Generalfeldmarschall

Wilhelm Keitel (22. września 1882 r. – 16. października 1946 r.) – feldmarszałek z czasów II Wojny Światowej, zbrodniarz wojenny.

Brał udział w I Wojnie Światowej, początkowo jako oficer frontowy, a od 1916 r. w sztabie pułku. Jako dowódca baterii zasłynął postawą podczas walk na froncie francuskim. Po zakończeniu wojny pozostał w Reichswehrze. W latach 1926-1933 dowodził wydziałem organizacyjnym Sztabu Generalnego Reichswehry. Od 1935 r. był szefem Zarządu Ogólnego Wehrmachtu w ministerstwie wojny, a w lutym 1938 r. został szefem Naczelnego Dowództwa Wehrmachtu. Brał udział w przygotowywaniu większości najważniejszych działań wojennych, m.in. planowaniu agresji na Polskę w roku 1939.

22. czerwca 1940 r., prowadził negocjacje o zawieszenia broni w wojnie z Francją i podpisał akt zawieszenia broni w Compiègne.

Był odpowiedzialny za liczne zbrodnie wojenne Wehrmachtu jako absolutnie posłuszny wykonawca rozkazów Hitlera i jeden z jego najbliższych współpracowników, uważając nazistowskiego dyktatora za geniusza militarnego. Podpisał m.in. rozkazy dotyczące traktowania jeńców radzieckich oraz Rosjan na terenach okupowanych (6. czerwca 1941 r., podpisał rozkaz rozstrzeliwania radzieckich komisarzy). 7. grudnia 1941 r., podpisał specjalny dekret Hitlera o nazwie *Nacht und Nebel*, nakazujący represje (aresztowania i umieszczania w obozach koncentracyjnych) członków opozycji antyhitlerowskiej działających w okupowanych państwach Europy Zachodniej.

8. maja 1945 r., podpisał w Berlinie akt bezwarunkowej kapitulacji niemieckich sił zbrojnych.

1.C. — 1095-142-45. — 76436

DETENTION REPORT

File number

SEX (1)		File number	
☒ M	☐ F		
Ring applicable		Officer use only	

Surname : KEITEL

First names : WILHELM

Aliases :

Civil Occupation : Regular Army

Nationality : German (2)

DATE OF BIRTH (3) 22 Sept. 1882

PLACE OF BIRTH (3a) Kr. Gandersheim Helmscherode

WEIGHT (3b) 180 lbs

HEIGHT (4) 1.85

KEITEL WILHELM
316 350003
22 JUNE 1945

KEITEL WILHELM
316 350003
22 JUNE 1945

Sądzony przez Trybunał w Norymberdze. Stawił się na proces w błękitnym garniturze, prosząc o rozpatrzenie faktu, iż próbował złagodzić rozkazy wydawane przez Hitlera. Na pytanie, czy czuje się winnym, odpowiedział przecząco; wyjaśniał swój wkład w II Wojnę Światową tym, że każdy żołnierz powinien słuchać rozkazów, czym zaskoczył sędziów z Trybunału. Gdy odczytano wyrok skazujący, sztywno stał nie okazując żadnej reakcji emocjonalnej. Za zbrodnie wojenne został skazany na karę śmierci przez powieszenie. Prosił o zmianę sposobu wykonania wyroku na rozstrzelanie. Sojusznicza Rada Kontroli Niemiec odrzuciła jednak prośbę. Oczekując na wykonanie wyroku śmierci napisał autobiografię. Wyrok wykonano 16. października 1946 r.

5. Ernst Kaltenbrunner, szef wywiadu SS

Ernst Kaltenbrunner (4. października 1903 r. – 16. października 1946 r.) – SS-Obergruppenführer, szef Głównego Urzędu Bezpieczeństwa Rzeszy, zbrodniarz wojenny.

Uczył się w gimnazjum w Linzu oraz w uniwersytecie w Grazu. W 1926 r. uzyskał wykształcenie prawnicze i do 1928 r. pracował jako adwokat. Od 1930 r. był członkiem austriackiej partii nazistowskiej i od 1935 r. szefem SS w Austrii. Przed przyłączeniem Austrii do III Rzeszy pełnił funkcję sekretarza stanu ds. bezpieczeństwa oraz wysokie i kierownicze funkcje w SS na terenie byłej Austrii. Za aktywny udział otrzymał stopień SS-Brigadeführera.

11. września 1938 r., został SS-Gruppenführerem oraz członkiem Reichstagu. 30. stycznia 1943 r., został powołany na szefa Głównego Urzędu Bezpieczeństwa Rzeszy. Był odpowiedzialny m.in. za Holocaust i zbrodnie w obozach koncentracyjnych.

Trybunał na karę śmierci i stracony.

1. października 1946 r. został skazany przez

6. Alfred Rosenberg, główny ideolog nazizmu

Alfred Rosenberg (12. stycznia 1893 r. – 16. października 1946 r.) – zbrodniarz niemiecki, jeden z najbardziej wpływowych nazistów, twórca najważniejszych teorii rasistowskich narodowego socjalizmu oraz minister Rzeszy do spraw okupowanych terytoriów wschodnich. Jest uważany za twórcę założeń ideologicznych NSDAP, skrajny antysemityzm, przekonanie o wyższości rasy aryjskiej, teorii Lebensraumu (przestrzeni życiowej dla narodu niemieckiego na obszarach wschodnich) i dążenia do obalenia traktatu wersalskiego.

Studiował architekturę w Rydze i inżynierię w Moskwie. Podczas rewolucji październikowej stanął po stronie kontrrewolucjonistów, a po ich klęsce wyemigrował w 1918 r. do Niemiec. W styczniu 1919 r., był jednym z założycieli Niemieckiej Partii Robotników, która przekształciła się w NSDAP. W 1921 r., został redaktorem najważniejszej nazistowskiej gazety *Völkischer Beobachter*.

Po nieudanym puczu monachijskim, Hitler wyznaczył go na tymczasowego przywódcę NSDAP. Tę funkcję sprawował do czasu zwolnienia Hitlera z więzienia. Hitler wiedział, że jest to człowiek o słabym charakterze, pozbawiony ambicji. Dzięki temu uniknął sytuacji, iż tymczasowy lider partii stałby się dla niego groźnym konkurentem. W 1930 r. Rosenberg został wybrany posłem do Reichstagu.

W tym samym roku napisał drugą co do znaczenia książkę dla ideologii narodowego socjalizmu (po *Mein Kampf*): „*Mit dwudziestego wieku*” oraz założył szowinistyczną organizację – „*Kampfbund für Deutsche Kultur*”. Był także wydawcą teoretycznego organu NSDAP „*Nationalsozialistische Monatshefte*”. W 1933 r., został mianowany szefem Wydziału Zagranicznego NSDAP, lecz jego pozycja w partii stopniowo słabła. W 1934 r., Hitler przejął kompetencje związane z kształtowaniem duchowej i filozoficznej edukacji w szeregach wszystkich organizacji nazistowskich.

Po wybuchu II Wojny Światowej został przywrócony do łask i w 1940 r. stanął na czele *Hohe Schule* (Narodowosocjalistyczne Centrum Badań Ideologicznych i Oświatowych). Utworzył „*Specjalny Sztab Operacyjny do spraw Muzyki*”, który zajmował się zbieraniem najwyższej jakości instrumentów i partytur na użytek uniwersytetu. W praktyce polegało to na grabieży własności obywateli krajów okupowanych. Do 1941 r. zrabował 21900 dzieł, w tym słynne obrazy i zabytki muzealne. Kierował akcją, podczas której ograbiono prawie 70 tysięcy żydowskich domów w zachodniej Europie.

Po agresji na ZSRR, został powołany przez Hitlera na stanowisko Ministra Rzeszy do spraw okupowanych Terytoriów Wschodnich. Celem było utworzenie na nowo podbitych terytoriach specjalnych jednostek administracyjnych – komisariatów Rzeszy. Miało to na celu wzmożenie antyrosyjskich nacjonalizmów, zyskanie sojuszników, a następnie wykorzystanie ich przy powojennej budowie nowego porządku we wschodniej Europie. Komisariaty miały także stworzyć swoistą barierę przeciw rozprzestrzenianiu się bolszewizmu i komunizmu. Udało się utworzyć jedynie komisariaty Ostland i Ukraina. Szefowie Komisariatów i SS prowadziło wobec ludności ZSRR politykę ludobójczą. W najbardziej skrajnych przypadkach próbował interweniować u Hitlera i Himmlera, ale nie przynosiło to skutku. Nie znaczy to jednak, iż nie ponosi on odpowiedzialności za zbrodnie popełnione na terytoriach wschodnich. Nie miał żadnych zastrzeżeń wobec masowej eksterminacji radzieckich Żydów. Wiedział o brutalnym i nieludzkim traktowaniu ludności cywilnej. Wykazywał także wielką energię w plądrowaniu obszarów okupowanych, stwierdzając, iż potrzeby narodu niemieckiego są ważniejsze.

Od lewej: Alfred Jodl, Hans Frank oraz Alfred Rosenberg

Nadzorował deportacje robotników przymusowych do Rzeszy, wiedząc o brutalnych metodach ich rekrutacji i strasznych warunkach w jakich ich transportowano. Schwytyany przez aliantów, po zakończeniu wojny stanął przed Trybunałem. Był oskarżony o popełnienie zbrodni przeciw pokojowi, zbrodni wojennych i przeciw ludzkości.

Uznano go winnym wszystkich zarzutów. Za udział w planowaniu inwazji na Norwegię i ZSRR, grabież mienia oraz niszczenie majątku i kultury podbitych państw oraz, przede wszystkim, za potworne zbrodnie popełnione na ludności ZSRR, skazany został na karę śmierci. Wyrok wykonano przez powieszenie 16. października 1946 r.

7. Hans Frank, Generalny Gubernator Generalnego Gubernatorstwa

Hans Frank (23. maja 1900 r. – 16. października 1946 r.) – funkcjonariusz narodowosocjalistyczny, z wykształcenia prawnik, zbrodniarz wojenny. Uczestnik nieudanego puczu monachijskiego, członek NSDAP. Jeden z przywódców III Rzeszy i główny twórca jej systemu prawnego opartego na zasadzie wodzostwa. Generalny Gubernator okupowanych ziem polskich (Generalne Gubernatorstwo).

W 1910 r., zdał egzamin wstępny do gimnazjum. Od 1912 r., należał do organizacji młodzieżowej *Wehrkraftverein*, dbającej o rozwój kondycji fizycznej poprzez sport i piesze wędrówki. W marcu 1918 r., powołano go do „wojennej pomocniczej służby pracy”. Trzy miesiące później, został powołany do wojska. Nie wziął udziału w walkach na froncie. Zwolniony z wojska mógł powrócić do dawnej szkoły. Zapisał się na „specjalny kurs wojenny” będący ówczesnym przygotowaniem do matury. W 1918 r., pisywał artykuły do gazet. 15. lipca 1919 r., otrzymał świadectwo zdania *wojennego egzaminu dojrzałości*. Po ukończeniu szkoły średniej studiował prawo i ekonomię polityczną na uniwersytecie w Kilonii i Monachium. W 1919 r., wstąpił do Niemieckiej Partii Robotników i zapisał się do SA. Studia ukończył w 1923 r. i doktoryzował się w Kilonii. Wziął udział w nieudanym puczu monachijskim i został doradcą prawnym Hitlera.

W odpowiedzi na propozycję Hitlera, sprawowania funkcji doradcy prawnego i występowania w roli obrońcy członków NSDAP w sądach, wstąpił do NSDAP w 1927 r. Był założycielem Narodowosocjalistycznego Związku Prawników. W 1930 r. wszedł do Reichstagu z ramienia NSDAP, gdzie pełnił funkcję posła do 1945 r.

Hans Frank w szeregu nazistów na zjeździe NSDAP

Po dojściu nazistów do władzy i objęciu władzy przez Hitlera, został ministrem sprawiedliwości Bawarii i rządu Rzeszy. Objął też funkcję komisarza Rzeszy do spraw ujednolicenia wymiaru sprawiedliwości, w ramach procesu unifikacji, zmierzającego do przekształcenia Niemiec w państwo totalitarne. 1. czerwca 1933 r., powołał „*Niemiecki Front Prawa*” zrzeszający prawników, sędziów, prokuratorów oraz adwokatów. W roku 1934, założył Akademię Prawa Niemieckiego, której zadaniem było opracowanie podstaw hitlerowskiego ustroju prawnego. Oparł go na niedemokratycznej zasadzie wodzostwa, która zapewniając Hitlerowi dominującą pozycję w systemie prawnym państwa niemieckiego, faktycznie potwierdzała totalitarny system sprawowania władzy w III Rzeszy. W uznaniu zasług, Hitler powołał go w grudniu 1934 r., do gabinetu ministrów Rzeszy w charakterze ministra bez teki, którym pozostawał do 1945 r. Frank wyraźnie podkreślał swoje uwielbienie dla Hitlera i jego rolę w państwie stwierdzając na dorocznym posiedzeniu Akademii Prawa Niemieckiego w 1935 r. iż: „...*po raz pierwszy oto w historii narodu miłość do Hitlera stała się pojęciem prawnym*”.

Podczas przemówienia wygłoszonego 25. maja 1939 r. w Lipsku, z okazji pierwszego wielkoniemieckiego dnia rzeczników prawa wygłosił zasady: „*Nikt nie może być skazany bez możliwości obrony*”, „*Nikt nie może być pozbawiony czci, wolności, życia i zarobku bez orzeczenia sądowego*”, „*Każdy oskarżony musi mieć możliwość wyboru obrońcy*”, „*Nikt nie powinien być traktowany jako wróg społeczności narodowej bez udowodnienia mu jego winy*”.

Wypowiedzi te stoją w rażącej sprzeczności zarówno z praktyką jak i samą retoryką wypowiedzi z okupowanej Polski.

Po agresji Niemiec na Polskę, został mianowany 15. września 1939 r., szefem wyższego zarządu cywilnego okupowanych ziem polskich przy naczelnym dowództwie Wehrmachtu Ober-Ost. 26. października, został Generalnym Gubernatorem na okupowanych terenach Polski. Swoją rezydencją uczynił krakowski Wawel. Od roku 1940 jego letnia rezydencja mieściła się w Pałacu Potockich w Krzeszowicach.

Frank przyjmuje na Zamku Królewskim w Krakowie przywódców Sonderdienstu

Szeroki zakres władzy, którą otrzymał na tym stanowisku, spowodował, iż zaczął określać siebie „*niemieckim królem Polski*”. Z tego powodu wśród przywódców III Rzeszy w Berlinie Generalne Gubernatorstwo zaczęto ironicznie nazywać „*Frank-reich*” (gra słów: niem. *Frankreich* – Francja; *Frank-reich* – „*Rzesa Franka*”), a Franka nazwano „*królem*” lub „*władcą Frankonii*”.

W związku z tym pojawiła się niemiecka anegdota: „*Francja jest na Zachodzie, Frank bogaci się na Wschodzie*” (gra słów *Frankreich* i *Frank reich*: „*Im Westen liegt Frankreich – im Osten wird Frank reich*”).

Na stanowisku Generalnego Gubernatora był jednym z głównych współautorów i realizatorów polityki eksterminacji narodu polskiego i żydowskiego.

Był odpowiedzialny za masowe zbrodnie na terenie Generalnego Gubernatorstwa, dewastację gospodarczą kraju, planowe niszczenie i grabież obiektów kulturalnych oraz dóbr materialnych w Polsce. Aprobował plany zniszczenia Warszawy jako stolicy Polski. Zawarte były w albumie zadedykowanym mu przez nazistowskich architektów, określanym jako tzw. Plan Pabsta, który Frank zostawił w swoim gabinecie na Wawelu podczas ucieczki z Krakowa w 1945 r. Plany te wraz dokumentacją zawierały 15 szczegółowych planów miasta z dokumentacją fotograficzną i tekstową – przewidywały zburzenie 95% powierzchni zabudowanej Warszawy i zmianę charakteru miasta na prowincjonalne. W swoim dzienniku w 4. października 1939 r., Frank odnotował zgodę Hitlera na nieodbudowanie Warszawy ze zniszczeń wojennych, zburzenie Zamku Królewskiego oraz grabież dzieł sztuki.

Decyzją z 13. października 1940 r. powołał powstanie getta dla ludności żydowskiej. Wspierał aktywnie program zagłady Żydów, osobiście obniżając racjeienne dla Żydów do 143 g chleba dziennie, a później do 20 g. Zapisał w dzienniku: „*Trzeba stwierdzić na marginesie, że skazujemy na śmierć głodową półtora miliona Żydów*”.

Eberhard Schöngarth na posiedzeniu rządu GG 20. kwietnia 1943 r., oświadczył: „*Takiego ucisku, jaki cierpi naród polski, nie znosił jeszcze nigdy żaden naród...*”

W nocy z 29. na 30. stycznia 1944 r., specjalny zespół krakowskiego Kedywu pod dowództwem mjr. „*Wąsacza*”, na rozkaz dowódcy krakowskiego Okręgu AK płka „*Lutego*”, dokonał zamachu na Hansa Franka. Zgodnie z planem przygotowanym przez cichociemnego por. „*Powolnego*”, w okolicach Szarowa, w momencie przejazdu pociągu specjalnego wiozącego Franka do Lwowa na uroczystości z okazji 11. rocznicy dojścia Hitlera do władzy, wysadzono tory. Mimo że pociąg w części stoczył się z nasypu, nikt nie zginął. Celem zamachu było wysadzenie salonki, w której podróżował Generalny Gubernator, ale ładunek eksplodował z minimalnym opóźnieniem.

Akcja pod Szarowem była jedyną próbą zamachu na życie Franka, która wyszła poza stadium przygotowań. Niemieckie śledztwo potwierdziło przypuszczenia, że w pobliżu generalnego gubernatora znajdują się informatorzy AK i dlatego zarządził on przeprowadzenie poważnych zmian personalnych w sztabie odpowiedzialnym za jego bezpieczeństwo. Karą dla Polaków za „*podniesienie ręki*” na Hansa Franka było rozstrzelanie w Podłężu i Dębicy około 100. osób, głównie więźniów z Montelupich.

W styczniu 1945 r., wobec zbliżającej się do Krakowa Armii Czerwonej, Frank uciekł do Bawarii, gdzie urządził filię Generalnego Gubernatorstwa. Z Krakowa zabrał, uprzednio zrabowane w Polsce, liczne dzieła sztuki, między innymi dzieła Rembrandta, Rafaela oraz Leonarda da Vinci. Tamże, 4. Maja, został aresztowany przez porucznika wywiadu wojskowego USA Waltera Steina, przy czym dobrowolnie przekazał swój dziennik służbowy obejmujący 38 tomów, w którym pedantycznie wyszczególnił swoją działalność w Generalnym Gubernatorstwie i który później uzyskał duże znaczenie jako materiał dowodowy. W trakcie procesu oświadczył nagle, że: „*Tysiąc lat przeminie, zanim zatarta zostanie ta wina Niemiec*”, jednak po pewnym czasie właściwie to odwołał. W ostatnim słowie przed wydaniem wyroku powiedział między innymi:

„*Wdzięczny jestem za udzieloną mi możliwość przygotowania mej obrony i odparcia zarzutów przeciw mnie podniesionych. Myślę w związku z tym o wszystkich ofiarach gwałtu i terroru straszliwych wydarzeń wojennych. Miliony ludzi zginęło bez wysłuchania i udzielenia im prawa do własnej obrony*”.

Został uznany winnym popełnienia przestępstw objętych rozdziałem trzecim i czwartym aktu oskarżenia (zbrodnie wojenne i zbrodnie przeciw ludzkości), uniewinniony z zarzutów z rozdziału pierwszego (zbrodnie przeciwko pokojowi).

Skazany na mocy wyroku z 1. października 1946 r., przez Trybunał w Norymberdze na karę śmierci przez powieszenie. Ostatnie jego słowa brzmiały: „*Jestem wdzięczny za łagodny wyrok, który otrzymałem. Proszę Boga, aby przyjął mnie łaskawie*” oraz dodał „*Chryste, przebacz!*”. Tego samego dnia zwłoki zostały spalone w krematorium na Cmentarzu Wschodnim, a następnie rozrzucone z samolotu wojskowego.

8. Wilhelm Frick, minister spraw wewnętrznych, protektor Czech i Moraw

Wilhelm Frick (12. marca 1877 r. – 16. października 1946 r.) – jeden z prominentnych działaczy narodowo-socjalistycznych, minister spraw wewnętrznych III Rzeszy, protektor Czech i Moraw

Uczęszczał do szkoły w Monachium, a następnie studiował prawo. W latach 1904-1924 pełnił obowiązki funkcjonariusza policji w Monachium. W 1923 r., gdy był już komendantem policji kryminalnej w tym mieście, został aresztowany za udział w puczu przeciw władzom Republiki Weimarskiej. W kwietniu 1924 r., sąd skazał go na karę 15. miesięcy pozbawienia wolności oraz zwolnił go z pracy w policji. Członkiem NSDAP był od maja 1924 r. i został wybrany jako poseł do Reichstagu. W 1930 r. mianowano go ministrem spraw wewnętrznych i oświaty w Turynii.

Gdy Hitler doszedł do władzy, został jednym z trzech narodowo socjalistycznych ministrów w jego rządzie (teka ministra spraw wewnętrznych). Odpowiadał za wprowadzenie rasistowskiego ustawodawstwa antyżydowskiego. Był zażartym antysemitą i jego celem było całkowite usunięcie Żydów z życia społecznego i gospodarczego Rzeszy. Brał udział w wydaniu i wykonywaniu ustaw norymberskich. Utorowały one drogę do masowej eksterminacji europejskich Żydów. Wydał także akty normatywne zwalczające kościół i związki zawodowe. Zdelegalizował także wszystkie partie polityczne (oprócz NSDAP), przygotowując Gestapo grunt do zupełnego wytępienia opozycji i zamknięcia jej członków w obozach koncentracyjnych. Jako minister spraw wewnętrznych, podpisywał także ustawy o przyłączeniu do III Rzeszy Austrii, czeskich Sudetów, Kłajpedy, Gdańska, Prus Zachodnich i Poznania.

Wprowadzał także niemiecką administrację na tych terenach. Wreszcie podpisał ustawę o utworzeniu Protektoratu Czech i Moraw. Początkowo był także formalnym zwierzchnikiem całej policji niemieckiej, ale kompetencję tę utracił już w 1936 r. na rzecz Heinricha Himmlera. Frickowi podlegały sanatoria, szpitale i poradnie psychiatryczne, w których przeprowadzano „eutanazję” umysłowo chorych, inwalidów i starców. Wiedział o tych morderstwach, ale nie zrobił nic by je powstrzymać. Liczbę ofiar akcji oblicza się w dziesiątkach tysięcy. Był także pośrednio związany z instytucją hitlerowskich obozów koncentracyjnych, ustanawiając jurysdykcję Gestapo w tych obozach i upoważnił Himmlera do wydawania „zarządzeń zabezpieczających” zezwalających na umieszczanie w nich obywateli z państw okupowanych.

20. sierpnia 1943 r., otrzymał funkcję Protektora Czech i Moraw. Ponosi odpowiedzialność za ucisk stosowany wobec czeskiej ludności cywilnej, w szczególności za terroryzowanie jej i zmuszanie do pracy przymusowej oraz deportację Żydów czeskich do obozów zagłady i obozów koncentracyjnych.

DETENTION REPORT		File number
SEX (1) ☒ M ☐ F Ring applicable		Office use only
Surname: <u>FRICK</u>		
First names: <u>WILHELM</u>		
Aliases:		
Civil Occupation: <u>Reichsprotector & Minister</u>		
Nationality: <u>German</u> (2)		
Do not write in shaded portions		
DATE OF BIRTH (3) <u>12th MARCH 1877</u>	PLACE OF BIRTH (3a) <u>ALSSENZ, Palatinate</u>	WEIGHT (3b) <u>130 lbs.</u>
		HEIGHT (4) <u>1.73 m</u>

Po zakończeniu wojny został aresztowany i jako jeden z głównych hitlerowskich zbrodniarzy wojennych, postawiony przed Trybunałem w Norymberdze. W trakcie postępowania sądowego był jedynym oskarżonym, który zrezygnował ze składania wyjaśnień. Trybunał uznał go za winnego zbrodni przeciw pokojowi, zbrodni wojennych i przeciw ludzkości. Został skazany na karę śmierci przez powieszenie. Jego ostatnie słowa przed wykonaniem wyroku brzmiały: „Niech żyją wieczne Niemcy”.

9. Julius Streicher, ideolog doszczętnego i gruntownego wytępienia Żydów

Julius Streicher (12. lutego 1885 r. – 16. października 1946 r.) – członek NSDAP, Gauleiter Frankonii, Obergruppenfuehrer SA, organizator pogromów i bojkotów Żydów oraz redaktor, a potem wydawca niemieckiego pisma prowadzącego nagonki na Żydów – „*Der Stürmer*”, które było ważną częścią nazistowskiej maszyny propagandy.

W 1919 r., stał się współzałożycielem antysemitycznej Niemieckiej Partii Socjalistycznej i szefem jej oddziału we Frankonii. Podporządkował swoją partię Hitlerowi, co z miejsca spowodowało dwukrotny wzrost liczebności NSDAP. Pismo „*Der Stürmer*”, wydane po raz pierwszy 20. kwietnia 1923 r., osiągnęło w 1938 r. nakład pół miliona egzemplarzy. Prezentowane treści Goebbels określił jako pornografię, a niektórzy gauleiterzy utrudniali kolportaż na podlegających im obszarach. W 1935 r. Hitler na krótki czas zakazał wydawania pisma.

Po wojnie został aresztowany w przypadkowy sposób. Dokonał tego amerykański major Henry Plitt, który przejeżdżał przez wioskę w Alpach Bawarskich i zatrzymał się przy zagrodzie chłopskiej. Znajdował się tam starzec podający się za artystę-malarza. Mający żydowskie korzenie Plitt zidentyfikował go jako poszukiwanego listem gończym Streichera, mimo zapewnień, że nazywa się Sailer.

Psycholog więzienny Gilbert podczas badań na osadzonych ustalił jego iloraz inteligencji (IQ) – wynik 106 (najniższy ze wszystkich). Wyrokiem Trybunału został uznany za winnego zbrodni przeciwko ludzkości i skazany na karę śmierci przez powieszenie.

Ostatnie słowa Streichera brzmiały: „Pewnego dnia bolszewicy powieszą też was”.

10. Walther Funk, minister gospodarki

Walther Funk (18. sierpnia 1890 r. – 31. maja 1960 r.) – ekonomista, polityk NSDAP, prezes Reichsbanku, minister gospodarki III Rzeszy. Studiował na uniwersytecie w Berlinie. W czasie I Wojny Światowej walczył w oddziale piechoty. Pracował jako dziennikarz, a w 1922 r. został głównym redaktorem prawicowo – centrowej gazety „*Berliner Börsenzeitung*”. W 1931 r., zrezygnował z pracy w redakcji i wstąpił do NSDAP. Dzięki kontaktom z Gregorem Strasserem spotkał się z Adolfem Hitlerem. Został wybrany na deputowanego do Reichstagu. Od marca 1933 r., był sekretarzem stanu w Ministerstwie Oświecenia i Propagandy Rzeszy (zastępcą Goebbelsa). W 1938 r., zajął miejsce Schachta na stanowisku ministra gospodarki Rzeszy, a w 1939 r. na stanowisku prezesa Reichsbanku.

Stanął przed Trybunałem w Norymberdze i został skazany na dożywotnie więzienie. Osadzony w Spandau, został zwolniony w 1957 r. z powodów zdrowotnych; zmarł w Düsseldorfie trzy lata później.

11. Hjalmar Schacht, finansista, minister III Rzeszy

Hjalmar Schacht (22. stycznia 1877 r. – 3. czerwca 1970 r.) – ekonomista, od 1923 r. komisarz walutowy i prezes Banku Rzeszy (*Reichsbank*). W 1903 r., rozpoczął pracę w Dresdner Bank, a od 1908 r. do 1915 r., był jego wicedyrektorem. W 1916 r., został mianowany na dyrektora Nationalbank für Deutschland i był nim do 1922 r. Na przełomie 1923/1924 powstrzymał hiperinflację w Republice Weimarskiej, wprowadzając w listopadzie 1923 r. Rentenmarki i emitując banknoty, które jako zabezpieczenie wartości miały ziemię należącą do państwa niemieckiego. W 1924 r. przywrócił Reichsmarki jako walutę Republiki Weimarskiej. System walutowy prowadzony przez Schachta utrzymał się praktycznie do reform w 1948 r. Jego polityka pieniężna zagwarantowała Niemcom stabilizację płatniczą, zwłaszcza po korzystnym dla Niemiec renegotjowaniu spłaty odszkodowań wojennych z czasów I Wojny Światowej, ustalonych w traktacie wersalskim.

Odsunięty w 1930 r. od prezesury Reichsbanku, uczestniczył w dojściu do władzy Adolfa Hitlera pośrednicząc w jego kontaktach z kręgami przemysłowymi i finansowymi, niechętnymi do początku lat 30. wobec NSDAP. Po dojściu Hitlera do władzy, został w 1934 r. ministrem gospodarki Rzeszy i ponownie prezesem Reichsbanku. Organizował rozbudowę przemysłu zbrojeniowego poprzez system umożliwiających bezgotówkowe rozliczanie wierzytelności w przemyśle ciężkim Niemiec. 26. listopada 1937 r., został usunięty ze stanowiska po naradzie u Hitlera, gdy uświadomił sobie, że polityka Hitlera prowadzi bezpośrednio do wojny światowej i wyraził swoje obiekcje wobec takiej polityki. Po zamachu na Hitlera w lipcu 1944 r., był internowany w obozie koncentracyjnym Sachsenhausen.

Był sądzony podczas procesu norymberskiego. Psycholog więzienny podczas badań na osadzonych ustalił jego iloraz IQ na 143 (najwyższy).

Po zapoznaniu się z treścią oskarżenia zanotował na marginesie tekstu: „*Zupełnie nie mogę pojąć, dlaczego jestem oskarżony*”, zaś po odczytaniu aktu oskarżenia powiedział: „*W żadnym wypadku nie jestem winny*”. Ale przyznał w czasie procesu: „*Poszedłbym nawet z diablem, by zapewnić Niemcom siłę i potęgę*”. Wyrokiem Trybunału został uniewinniony, gdyż bezpośrednio nie uczestniczył w organizowaniu aktów ludobójstwa i innych zbrodniach wojennych.

12. Karl Dönitz, ostatni kanclerz III Rzeszy

Karl Dönitz (16. września 1891 r. – 24. grudnia 1980 r.) – grossadmiral, dowódca broni podwodnej III Rzeszy, naczelny dowódca Kriegsmarine oraz ostatni naczelny dowódca Wehrmachtu, a ostatecznie prezydent Rzeszy. Trybunał w Norymberdze uznał go winnym popełnienia zbrodni wojennych i skazał na karę 10. lat więzienia, z którego został zwolniony w 1956 r. po odbyciu kary.

W 1910 r., wstąpił do marynarki. Od 1912 r., oficer wachtowy na krążowniku SMS „Breslau”, na którym służył do 1916 r. Następnie był oficerem wachtowym na okrętach podwodnych, a w 1918 r., dowódcą UC-25, a następnie UB-68, zatopionego 4. października 1918 r., na Morzu Śródziemnym przez brytyjskie okręty. Uratowany wraz z większością załogi, spędził rok w niewoli.

Po zwolnieniu dowodził flotyllą torpedowców. Od 1924 do 1927 r. był referentem wojskowym ds. utrzymania dyscypliny i zastosowania wojskowego prawa karnego w dowództwie Reichsmarine. W roku 1930 r., uzyskał nominację na stanowisko pierwszego oficera sztabu w Dowództwie Morza Północnego. Od listopada 1934 r., dowodził krążownikiem „Emden”. Odbił na nim rejs wokół Afryki na Ocean Indyjski. Po powrocie do kraju, z rąk grossadmirala, Raedera, otrzymał nominację na dowódcę 1. Flotylli Okrętów Podwodnych. Rozpoczął szkolenie załóg, wprowadzając taktykę działań grupowych U-Bootów zwaną „wilczymi stadami”. Opracował plan odbudowy niemieckiej floty podwodnej.

Dönitz w bazie U-Bootów w St. Nazaire

Dönitz podczas narady wojennej

W chwili wybuchu II Wojny Światowej Niemcy posiadali 57 okrętów podwodnych. W pierwszej fazie bitwy o Atlantyk, trwającej do czerwca 1940 r., nieliczne U-Booty operowały pojedynczo na wodach wokół Wielkiej Brytanii i w Zatoce Biskajskiej, nie przynosząc jednak zbyt dużych sukcesów, co było spowodowane – według Dönitza – przede wszystkim: zbyt małą ich liczbą oraz defektami torped.

Dönitz twierdził, że do wygrania bitwy o Atlantyk potrzebne było 300 U-Bootów: pierwsze 100 okrętów podwodnych uczestniczyłoby w operacjach bojowych, drugie 100 podążałoby na miejsce działań wojennych lub z niego powracało, pozostałe przechodziłoby remonty i modernizacje. U-Booty zatopiły znaczną liczbę statków u wschodnich wybrzeży Ameryki. W Bitwie o Atlantyk Dönitz udoskonalił taktykę „wilczych stad”, polegającą na atakowaniu spostrzeżonych konwojów dopiero po zgromadzeniu kilku lub kilkunastu okrętów podwodnych, co przynosiło bardzo duże straty Brytyjczykom. Wzorował się na atakach torpedowców, na których służył przez kilka lat. Wilcze stada zaczęły jednak zawodzić, gdy alianci rozpoczęli stosowanie udoskonalonych radarów i sonarów, co w 1943 r. spowodowało przełom.

Dodatkowym problemem był brak wsparcia ze strony lotnictwa, gdyż dowódca Luftwaffe, nie widział takiej potrzeby. Znaczące było także rozszyfrowanie przez aliantów kodu, służącego do kontaktowania się okrętów z dowództwem. Dönitz wydał zakaz ratowania rozbitków ze storpedowanych przez U-Booty nieprzyjacielskich jednostek.

Na początku 1943 r., szala zwycięstwa zaczęła się przechylać na stronę Kriegsmarine, lecz wprowadzone w tym czasie nowe urządzenie radarowe oraz zamknięcie luki powietrznej nad oceanem, spowodowało załamanie się niemieckiej ofensywy. 31. stycznia 1943 r., Dönitz otrzymał nominację na stopień grossadmirala, a także na dowódcę Kriegsmarine. Zastąpił Raedera.

Po tej nominacji natychmiast zwiększono tempo produkcji okrętów podwodnych, lecz nie odwróciło to biegu wojny. W tym czasie U-Booty pływały głównie w pojedynkę, próbując znaleźć słabe miejsce przeciwnika. III Rzesza wprowadziła wiele usprawnień na okrętach podwodnych, m.in. w: urządzeniach ostrzegania radarowego, uzbrojeniu przeciwlotniczym, torpedach z akustycznym systemem naprowadzania. Jednakże nowe technologie nie przyniosły oczekiwanych rezultatów

Po nominacji *Dönitz* stał się jednym z najbliższych współpracowników Hitlera. Wziął udział w 120. odprawach oraz naradach w głównej kwaterze w Wilczym Szańcu.

Dönitz i Hitler w Wilczym Szańcu

Jednakże Führer nie przykładał dużej uwagi do raportów o stanie Kriegsmarine. Zdecydowanie większy wpływ miał Göring.

W 1945 r., gdy wiadoma była klęska III Rzeszy, Speer podsunął Hitlerowi pomysł, który zakładał objęcie urzędu Prezydenta Rzeszy przez *Dönitza*. Po śmierci Führera 30. kwietnia 1945 roku, *Dönitz* objął urząd, który sprawował przez niecały miesiąc.

Dönitz w dniu aresztowania, 23. maja 1945 roku

„Prezydentura” ta nie miała jednak żadnego umocowania prawnego.

Prezydent Rzeszy wybierany był w wyborach powszechnych, konstytucja nie przyznawała prezydentowi Rzeszy przywileju wyboru swojego następcy, a ustawa o pełnomocnictwach (*Ermächtigungsgesetz*) nie przewidywała przekazania takich uprawnień kanclerzowi. *Dönitz* w czasie swej krótkiej działalności jako naczelny dowódca podpisywał się jako wielki admirał i nie używał tytułu prezydenckiego.

W czasie krótkiej prezydentury zajmował się głównie ewakuacją ludności cywilnej i wojska do zachodnich Niemiec oraz opóźnianiem kapitulacji Wehrmachtu ze względu na zabezpieczenie tej ewakuacji. Początkowo zgodził się jedynie na częściową kapitulację w północno-zachodnich Niemczech przed Brytyjczykami (4. maja).

7. Maja, wydał swoim przedstawicielom pełnomocnictwa do podpisania bezwarunkowej kapitulacji Wehrmachtu przed aliantami w Reims i 8. Maja, ponownie w Berlinie. Po kapitulacji, Brytyjczycy utworzyli wokół Flensburga strefę nieokupowaną, nosząc się z zamiarem powierzenia *Dönitzowi* i jego rządowi tymczasowej administracji Niemiec. Jednak 23. Maja, pod naciskiem Rosjan i Amerykanów zdecydowali się na aresztowanie prezydenta i rządu. *Dönitz* wydał przy tej okazji pisemne oświadczenie, że nie rezygnuje ze swojego stanowiska jako głowy państwa i że powołany przez niego rząd pozostaje prawnie u władzy. Za formalny koniec jego prezydentury można uznać przejście 5. czerwca 1945 r., władzy najwyższej nad Niemcami przez głównodowodzących wojsk alianckich – Sojuszniczą Radę Kontroli Niemiec.

Dönitz (pierwszy z lewej w drugim rzędzie)

Dowództwo Royal Navy sprzeciwiało się zamiarom oskarżenia i postawienia przed sądem admirałów Raedera i Dönitza. Admiralicja brytyjska stała na stanowisku, że niemiecka marynarka wojenna prowadziła wojnę „czystą”. Przedstawiano przy tym opinie, że ewentualny akt oskarżenia „będzie wątpliwy i oparty na niezbyt mocnych przesłankach”. Podobne opinie panowały w dowództwie US Navy. Nie znaleziono bowiem dowodów wskazujących, że Raeder i Dönitz prowadzili wojnę morską w sposób niezgodny z obowiązującymi normami. Co więcej, praktyka prowadzenia wojny przez flotę III Rzeszy nie odbiegała w tym zakresie *in minus* od praktyki prowadzenia działań na morzu przez floty państw sprzymierzonych. Ze względów politycznych, Dönitz jednak musiał stanąć przed sądem. Rządy w Waszyngtonie, Londynie i w Moskwie twardo obstawały przy posadzeniu obu niemieckich najwyższych dowódców floty na ławie oskarżonych. Inne bowiem rozwiązanie oznaczałoby przejście do porządku dziennego nie tylko nad tysiącami ofiar, jakie poniosły alianckie floty handlowe, ale i faktem, że Dönitz był führerem nazistowskiej III Rzeszy.

DETENTION REPORT		File number
SEX (1)		
☒ M ☐ F None applicable		Office use only
Surname : <u>DOENITZ</u>		
First names : <u>KARL</u>		
Aliases :		
Civil Occupation : <u>Regular Navy Officer</u>		
Nationality : <u>German</u>		(2)
Do not write in shaded portions		
DATE OF BIRTH (3)	PLACE OF BIRTH (3a)	WEIGHT (3b) HEIGHT (4)
<u>16 Sept 1891</u>	<u>BERLIN</u>	<u>142 lbs.</u> <u>1.74 m</u>

Zespołowi brytyjskich prokuratorów, któremu przypadło prowadzenie sprawy Dönitza, udało się odnaleźć jedynie jeden dokument dający się zinterpretować na korzyść tez oskarżenia. Był to rozkaz w sprawie Laconii (*Laconia-Befehl*) z 17. września 1942 r., wydany w związku z konsekwencjami zatopienia przez U-156 brytyjskiego transportowca RMS „Laconia”. W związku z ryzykiem, na jakie dowódca niemieckiego okrętu wystawił swoją jednostkę podejmując się ratowania rozbitków z zatopionego statku, Dönitz zalecił dowódcom swoich okrętów „surowość”, a zwłaszcza nieudzielanie pomocy załogom storpedowanych jednostek. Rozkaz ten oskarżyciele starali się zinterpretować rozszerzająco, jako „polecenie mordowania rozbitków”. Oskarżenie na podstawie sprawy Laconii, wsparte zostało zeznaniami porucznika Heisinga z U-877, przyjaciela Augusta Hoffmana, oficera z U-852 skazanego przez sąd brytyjski na karę śmierci za wymordowanie rozbitków z greckiego frachtowca SS „Peleus”. Jak się później okazało, w nadziei uratowania Hoffmana przed plutonem egzekucyjnym, Hesing złożył sądowi brytyjskiemu zaprzysiężone oświadczenie, że w przemówieniu do elewów szkoły oficerskiej w 1942 roku, Dönitz dał wyraźnie do zrozumienia, że mordowanie rozbitków uważa za właściwy i pożądaný sposób prowadzenia wojny morskiej.

Podczas sesji plenarnej Trybunału, oskarżenie postawiło Dönitzowi trzy zarzuty: udziału w spisku zmierzającym do wywołania wojny agresywnej, prowadzenia wojny agresywnej, zbrodni wojennych. Formalne postępowanie Trybunał wszczął 7. maja 1946 r. Ponieważ w chwili wybuchu wojny, w 1939 r., Dönitz był oficerem stosunkowo niskiego szczebla, oskarżycielom nie udało się przekonać sędziów, iż admirał brał udział w spisku zmierzającym do wywołania wojny agresywnej i – ostatecznie – uznano go niewinnym zarzutu sformułowanego w pierwszym punkcie aktu oskarżenia. Trybunał natomiast uznał winnym Dönitza zarzutu drugiego.

Broniący admirała Otto Kranzbühler – sędzia cywilny, sprawujący nadzór nad sądem Kriegsmarine – dowodził, że *Laconia-Befehl* zakazujący udzielania pomocy rozbitkom, był bezpośrednim następstwem ataku lotnictwa alianckiego na U-156 i inne niemieckie okręty podwodne w chwili ratowania ofiar zatopienia „Laconii” – czyli w okolicznościach, w których ze względów humanitarnych – powinno być respektowane czasowe wstrzymanie ognia na tym obszarze.

1. października 1946 r., Trybunał wymierzył Dönitzowi karę 10. lat więzienia. Był to najniższy wyrok, jaki otrzymał uznany za winnego podsądny w procesie norymberskim. Karę odbywał w Spandau. Psycholog więzienny ustalił jego iloraz IQ na 138. Taki sam wynik uzyskał również Hermann Göring.

Po wyjściu na wolność 1. października 1956 roku – po odbyciu pełnego wymiaru kary, zamieszkał w Aumühle, gdzie rozpoczął pracę nad książką „10 lat i 20 dni”, którą wydał dwa lata później. Piszac, powoływał się przede wszystkim na dziennik działań wojennych, który prowadził jako dowódca broni podwodnej. Książkę przetłumaczono na wiele języków. W Niemczech doczekała się dziesięciu wydań. W 1968 r. wydał swoje pamiętniki „*Moje urozmaicone życie*”. Zmarł 24. grudnia 1980 roku na zawał.

13. Erich Raeder, dowódca Kriegsmarine

Erich Raeder (24. kwietnia 1876 r. – 6. listopada 1960 r.) – oficer marynarki w stopniu wielkiego admirała, jeden z wysokich rangą przywódców wojskowych III Rzeszy. Raeder uzyskał stopień wielkiego admirała (*Großadmiral*) w 1939 r., będąc pierwszą osobą osiągnącą taki stopień wojskowy w czasie wojny od czasu admirała Alfreda von Tirpitz. Dowodził morskimi siłami zbrojnymi Niemiec w pierwszej połowie II Wojny Światowej. Został odsunięty od obowiązków w 1943 r., jego miejsce zajął admirał Dönitz.

Do szkoły morskiej marynarki cesarskiej wstąpił w 1894, a już 3 lata później, osiągnął stopień oficerski. W tym czasie brał również udział w wojnie na Bliskim Wschodzie. Ukończył Akademię Morską w latach 1903-1904. W roku 1912 został kapitanem okrętu. W czasie I Wojny Światowej służył na różnych stanowiskach. Po wojnie szybko awansował uzyskując stopień kontradmirała w 1922 r., a następnie wiceadmirała w 1925 r. W październiku 1928 r., otrzymał stopień admirała i został mianowany szefem sztabu marynarki wojennej Rzeszy, zaś w roku 1935 r., naczelnym dowódcą marynarki wojennej. Pomimo swojej niechęci do partii nazistowskiej, wspierał Hitlera w próbach przebudowy niemieckiej floty. Za zasługi, Hitler awansował go do stopnia admirała generała (*Generaladmiral*). W planach rozbudowy floty, Raeder musiał często konkurować z Göringiem i jego wizją rozbudowy Luftwaffe.

Pomimo tej trudnej rywalizacji, otrzymał awans do stopnia Wielkiego Admirała (*Großadmiral*) w 1939 roku. Zaproponował inwazję na Danię oraz Norwegię w celu uzyskania portów poza zasięgiem lotnictwa brytyjskiego umożliwiających dostęp do Morza Północnego. Operacje te skończyły się sukcesem, aczkolwiek straty, które poniosła marynarka niemiecka były relatywnie wysokie.

Był zwolennikiem silnych wpływów Niemiec w rejonie Morza Śródziemnego, również w Afryce Północnej – inwazji na Maltę. Uważał, że dopóki Niemcy nie będą panować w powietrzu nad kanałem La Manche, inwazja na Anglię będzie niemożliwa. Ponieważ Luftwaffe przegrało lotniczą bitwę o Anglię, plan inwazji na Wyspy Brytyjskie został odłożony, a na skutek ataku Niemiec na Związek Radziecki, co spowodowało utworzenie drugiego frontu, całkowicie odrzucony. Ciosem dla jego pozycji było zatopienie pancernika „*Bismarck*” w maju 1941 r., po którym Hitler odebrał mu wolną rękę w planowaniu operacji ofensywnych dużymi okrętami nawodnymi. Seria nieudanych operacji (bitwa na Morzu Barentsa) wraz z dużymi sukcesami floty podwodnej dowodzonej przez Dönitza doprowadziły do odejścia Raedera na stanowisko Admirała Inspektora niemieckiej floty, a następnie do jego odejścia na emeryturę.

Po wojnie został aresztowany przez Rosjan. Trybunał w Norymberdze skazał go na karę dożywotniego więzienia za udział we wspólnym planowaniu wojny napastniczej, w jej przygotowaniu, prowadzeniu oraz za łamanie praw wojennych ustanowionych w Hadze. Z powodu choroby został zwolniony 26. września 1955 r. W 1957 r., wydał swoją biografię „*Moje życie*” (*Mein Leben*). Zmarł 6. listopada 1960 r. w Kilonii.

14. Baldur von Schirach, wódz młodzieży, przywódca Hitlerjugend

Baldur von Schirach (9. maja 1907 r. – 8. sierpnia 1974 r.) – przywódca Hitlerjugend, gauleiter Wiednia. Wstąpił do „Wehrjugendgruppe”, w 1925 r. został członkiem NSDAP. Wyjechał do Monachium, gdzie otrzymał funkcję przewodniczącego Narodowo-socjalistycznego Związku Studentów. W 1931 r. był już Reichsjugendführerem, a w 1933 r. została mu powierzona funkcja przywódcy Hitlerjugend; otrzymał również stopień SA-Gruppenführer.

Brał udział w kampanii francuskiej. W 1940 r., utracił przewodnictwo nad Hitlerjugend na rzecz Artura Axmanna, jednocześnie Hitler mianował go gauleiterem Wiednia (funkcję tę pełnił do końca wojny). Przez następne lata był odpowiedzialny za wysłanie 185. tys. Żydów z Wiednia do obozów koncentracyjnych. W przemówieniu 15. września 1942 r., określił deportacje Żydów jako „wkład do kultury europejskiej”.

W 1945 r., pod przybranym nazwiskiem wyjechał do Tyrolu, gdzie nierozpoznany pracował jako tłumacz w placówce amerykańskiej. Dodatkowo zajmował się działalnością pisarską. Niespodziewanie jednak poddał się aliantom zachodnim 5. czerwca 1945 r., choć do tego czasu był uważany za zmarłego. Jako powód podał „możliwość odpowiadania przed sądem międzynarodowym”. Zmotywował go do tego fakt oskarżenia organizacji Hitlerjugend. Uznał, że ponosi odpowiedzialność i chciał osądzenia swojej winy.

Stanął przed Trybunałem w Norymberdze. Został skazany za „zbrodnie przeciw pokojowi” oraz „zbrodnie przeciw ludzkości” na 20 lat więzienia. Wyrok odbył w Spandau. Na wolność wyszedł w 1966 r.; opublikował swoje wspomnienia „*Ich glaubte an Hitler*” (*Wierzyłem w Hitlera*, 1967).

15. Fritz Sauckel, Obergruppenführer w SA i SS

Fritz Sauckel (27. października 1894 r. – 16. października 1946 r.) – pełnomocnik do spraw zatrudnienia.

Podróżował po świecie. Gdy wybuchła I Wojna Światowa był w drodze do Australii. Został internowany i trafił do Francji (1914-1919). Po powrocie do Niemiec założył fabrykę w Schweinfurcie. Studiował inżynierię. W 1923 r., wstąpił do NSDAP. Został mianowany gauleiterem Turynii (1927 r.), a 6 lat, później namiestnikiem Rzeszy w tym kraju. W 1934 r., otrzymał stopień Obergruppenführera w SA i SS. W czasie II Wojny Światowej zajmował się sprawami zatrudnienia, zadanie to otrzymał w 1942 r. – głównie za sprawą rekomendacji Speera. Jego zadaniem było kontrolowanie napływu robotników przymusowych (głównie ze wschodu). Stanął przed Trybunałem w Norymberdze, został uznany za winnego. Zarzucono mu zbrodnie przeciw ludzkości. Został powieszony w 1946 r. Jego ostatnie słowa to: *Ich sterbe unschuldig, mein Urteil ist ungerecht. Gott beschütze Deutschland!* („Umieram niewinny, mój wyrok jest niesprawiedliwy. Boże chroń Niemcy!”)

16. Alfred Jodl, szef Sztabu Dowództwa Wehrmachtu, autor podboju Europy

Alfred Jodl (10. maja 1890 r. – 16. października 1946 r.) – dowódca wojskowy w stopniu generała-pułkownika – generała armii.

Od 1919 r. był członkiem Straży Narodowej. Został wcielony do Reichswehry, by w 1921 r. stać się kapitanem, od 1931 – majorem i w tym samym roku dołączyć do Sztabu Generalnego w Ministerstwie Reichswehry. W 1933 r., został awansowany na stopień podpułkownika i odkomenderowany do armii tureckiej. W 1935 r., został pułkownikiem i szefem Wydziału Obrony Kraju w Urzędzie Sił Zbrojnych, podlegając bezpośrednio Ministerstwu Wojny. W 1938 r., przeniesiony do Wiednia, by w 1939 r., zostać generałem-majorem, a od sierpnia 1939 r., szefem Sztabu Dowodzenia Wehrmachtu w OKW.

Od sierpnia 1939 r., był szefem oddziału operacyjnego zarządu sztabu Wehrmachtu, a następnie szefem sztabu dowodzenia w Oberkommando der Wehrmacht. Od tego czasu był głównym autorem planów militarnych III Rzeszy, oraz bliskim doradcą Hitlera. 7. maja 1945 roku, generaloberst Jodl podpisał w Reims akt bezwarunkowej kapitulacji niemieckich sił zbrojnych (reprezentował Prezydenta Rzeszy Dönitza). Po aresztowaniu marszałka Keitla, został na krótko ostatnim szefem OKW. Podczas procesu norymberskiego oświadczył, że połączone siły Polski, Anglii i Francji mogły odnieść zwycięstwo nad Niemcami w 1939 r. 110 dywizji francuskich i brytyjskich nie podjęło żadnych działań wobec szczupłych sił niemieckich na froncie zachodnim. Czas kampanii wrześniowej był jedynym w II Wojny Światowej, kiedy alianci mogli odnieść szybkie zwycięstwo nad Wermachtem zajęтым walkami w Polsce.

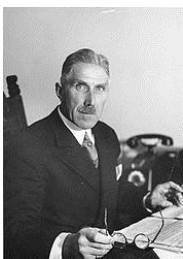
DETENTION REPORT		(File number)
SEX (C) ☒ M ☐ F Ring applicable		Office use only
Surname: <u>JODL</u>		
First name: <u>ALFRED</u>		
Alias:		
Civil Occupation: <u>Regular Army Officer</u>		
Nationality: <u>German</u>		(2)
DATE OF BIRTH (1) <u>10 May 1890</u>		PLACE OF BIRTH (34) <u>WURZBURG</u>
WEIGHT (36) <u>76 k</u>		HEIGHT (4) <u>1.76 m</u>

JODL
ALFRED
216 350085
22 JUNE 1945

JODL
ALFRED
216 350085
22 JUNE 1945

W 1946 r. został osądzony przez Trybunał w Norymberdze i skazany za udział w planowaniu wojny na karę śmierci. Został powieszony.

17. Franz von Papen, dyplomata, wicekanclerz Rzeszy

Franz von Papen (29. października 1879 r. – 2. maja 1969 r.), polityk Republiki Weimarskiej i początków III Rzeszy.

Od czerwca do grudnia 1932 r., był kanclerzem Rzeszy na czele pozaparlamentarnego rządu o profilu skrajnie konserwatywnym. Najważniejszym posunięciem było odsunięcie od władzy w Prusach socjaldemokratycznego rządu Otto Brauna i wprowadzenie zarządu komisarycznego rządu Rzeszy. Oznaczało to utratę kontroli nad administracją największego kraju związkowego Rzeszy przez największe ugrupowanie republikańskie i antyhitlerowskie i w konsekwencji pośrednie utworzenie drogi do władzy NSDAP. Von Papen został Komisarzem Rzeszy w Prusach. 12. września 1932 r., wobec braku gotowości do ustąpienia po wyborach z 31. lipca 1932 r., kiedy to NSDAP zdobyła 230 mandatów, olbrzymią większością głosów (512:42) został odsunięty od władzy przez Kurta von Schleichera, który obiecał prezydentowi Hindenburgowi stworzenie większości w Reichstagu poprzez dokonanie rozłamu w NSDAP. W wyniku fiasko polityki Schleichera, von Papen był osobą pośredniczącą w tajnych rozmowach pomiędzy Hitlerem a Hindenburgiem. Ich efektem było zdymisjonowanie rządu Schleichera (28. stycznia 1933 r.) i mianowanie w dniu 30. stycznia 1933 r., Hitlera kanclerzem Rzeszy. Von Papen objął stanowisko wicekanclerza. Cieszył się zaufaniem prezydenta von Hindenburga.

20. lipca 1933 r., kardynał Pacelli (późniejszy papież Pius XII) podpisał w Rzymie konkordat z Niemcami. Negocjacje konkordatu prowadził w imieniu rządu Rzeszy von Papen i on też ze strony niemieckiej podpisał ten dokument. Na mocy konkordatu, Watykan miał wycofać poparcie dla niemieckiej partii katolickiej Centrum. Prócz tego artykuł 14. tego układu głosił: *„Bulle nominacyjne dla arcybiskupów, biskupów, koadiutorów z prawem następstwa lub prałata niezależnego wtedy dopiero zostaną wydane, gdy nazwisko kandydata przedstawione zostanie pełnomocnikowi Rzeszy w odnośnym kraju i zostanie ustalone, że nie istnieją przeciwko niemu zastrzeżenia natury ogólnopolitycznej”*.

17. czerwca 1934 r. na uniwersytecie w Marburgu, von Papen wygłosił przemówienie w którym publicznie wezwał do powrotu do praworządności i swobody wypowiedzi w życiu publicznym Niemiec, zniweczonej w konsekwencji rządów NSDAP. Rozpowszechnianie tekstu przemówienia wicekanclerza Rzeszy zostało zablokowane przez cenzurę, zaś Hitler rozpoczął ostateczne przygotowania do krwawej czystki politycznej, mającej zabezpieczyć jego władzę wobec spodziewanej rychłej śmierci prezydenta Hindenburga – formalnego i faktycznego zwierzchnika sił zbrojnych Rzeszy.

Czystka została przeprowadzona siłami SS przy faktycznym, uzyskanym w ostatniej chwili przez Hitlera, poparciu armii. Rozpoczęta w nocy z 29. na 30. czerwca 1934 r., była skierowana z jednej strony przeciwko kierownictwu SA (na czele z Ernstem Röhmem), z drugiej przeciw oponentom Hitlera w kręgach chadeckich, narodowo-konserwatywnych i potencjalnym przywódcom opozycji (Kurt von Schleicher, Gregor Strasser). Czystkę określono jako *Noc długich noży*.

Po *nocy długich noży*, w czasie której zamordowano również bliskich współpracowników Papena (Herbert von Bose, Edgar Jung), Papen został internowany w areszcie domowym. 1. lipca 1934 r., zrezygnował z urzędu wicekanclerza. Po śmierci Hindenburga, wobec połączenia dekretem rządu Rzeszy urzędów Prezydenta i Kanclerza Rzeszy i oficjalnego powierzenia nowego urzędu (*„Führer i Kanclerz Rzeszy”*) Hitlerowi, urząd wicekanclerza został zlikwidowany.

Papen został ambasadorem w Austrii (1934-1938 – do Anschlussu), później w Turcji (1939-1945). Nazywany był sługusem Hitlera i Diabłem w cylindrze.

W czasie procesu norymberskiego uniewinniony, lecz skazany przez komisję denazyfikacyjną na osiem lat robót przymusowych. Został zwolniony w 1949 r. W 1959 r., otrzymał od Jana XXIII tytuł tajnego szambelana papieskiego.

18. Arthur Seyss-Inquart, SS-Gruppenführer, Namiestnik Austrii

Arthur Seyss-Inquart (22. lipca 1892 r. – 16. października 1946 r.) – polityk, namiestnik Rzeszy w Austrii, komisarz Rzeszy w Holandii.

Studiował prawo na uniwersytecie w Wiedniu. Po wybuchu I Wojny Światowej wstąpił ochotniczo do armii austriackiej i po otrzymaniu przydziału do Strzelców Tyrolskich walczył na frontach w Rosji, Rumunii i Włoszech. Był wielokrotnie ranny i odznaczany za odwagę. Po rekonwalescencji, ukończył studia i rozpoczął praktykę prawniczą. W 1933 r., powołano go do rządu kanclerza Dollfussa. Po jego zamordowaniu 25 lipca 1934 r., został radcą stanu w rządzie Kurta von Schuschnigga.

Hitler wysunął pod adresem Austrii serię żądań znoszących właściwie jej suwerenność, wśród nich znajdowało się również żądanie mianowania Seyss-Inquarta ministrem Spraw Wewnętrznych. Kanclerz Schuschnigg spełnił jedynie część żądań Hitlera, a jednocześnie ogłosił przeprowadzenie plebiscytu w sprawie przyłączenia Austrii do Niemiec. Spotkało się to z reakcją Hitlera – 11. marca 1938 r., armia niemiecka została postawiona w stan gotowości i otrzymała rozkaz przekroczenia granicy z Austrią. Schuschnigg wraz z rządem podał się do dymisji. Prezydent Austrii Wilhelm Miklas mianował Seyss-Inquarta kanclerzem. 12. marca, wojska niemieckie wkroczyły do Wiednia. Dzień później Seyss-Inquart – któremu prezydent Wilhelm Miklas przekazał swoje obowiązki – podpisał ustawę o Anschlussie, czyli przyłączeniu Austrii do Niemiec jako landu Rzeszy Niemieckiej.

W maju 1938 r., wstąpił do NSDAP. Pełnił funkcję namiestnika Rzeszy w Marchii Wschodniej (*Ostmark*). Otrzymał stopień *Gruppenführera* SS, a w maju 1939 r., został ministrem bez teki rządu Rzeszy.

Po inwazji na Polskę, Seyss-Inquart został zarządcą południowych terenów Polski, a od utworzenia Generalnego Gubernatorstwa, pełnił funkcję sekretarza stanu (szefa) rządu GG i zastępcy Generalnego Gubernatora Hansa Franka.

Po zajęciu Belgii i Holandii, Hitler mianował go Komisarzem Rzeszy okupowanej Holandii i uczynił odpowiedzialnym za kierowanie administracją cywilną oraz współpracę gospodarczą z Rzeszą. Holandia wpłacała do kasy Rzeszy 50 milionów marek tytułem kosztów okupacji.

Seyss-Inquarta obarcza się odpowiedzialnością za śmierć około 800. osób na terenie okupowanej Holandii w czasie jego rządów. Jest też odpowiedzialny za usuwanie Żydów z administracji rządowej i ich prześladowania ekonomiczne. Szacuje się, że ze 140000. Żydów zamieszkujących przed wojną Holandię przeżyło około 13500.

DETENTION REPORT		File number	
I.C. — 1096-14-2-45. — 76456			
		SEX (1) ☒ M ☐ F	
		Office use only	
SEYSS INQUART ARTHUR 316 350001 22 JUNE 1945		Surname : SEYSS-INQUART	
		First names : ARTHUR	
		Aliases :	
		Civil Occupation : State Administrator and lawyer	
		Nationality : German (2)	
DATE OF BIRTH (3) 22 JULY 1892		PLACE OF BIRTH (3a) STONNERN, MORAVIA	WEIGHT (3b) 83 kg. HEIGHT (4) 1.80 m

Na procesie norymberskim postawiono mu zarzuty „spiskowania w celu dokonania zbrodni przeciw pokojowi”, „planowania i podżegania do wojny i agresji”, „zbrodnie wojenne i zbrodnie przeciw ludzkości”. Uznano go winnym wszystkich zarzutów z wyjątkiem pierwszego i skazano na karę śmierci przez powieszenie. Psycholog więzienny ustalił jego IQ. Seyss-Inquart miał wynik 141 (drugi najwyższy wśród oskarżonych). Jego ostatnie słowa brzmiały: „Mam nadzieję, że ta egzekucja to ostatnia tragedia podczas drugiej wojny światowej, oraz że nauką płynącą z wojny będzie pokój i zrozumienie, które powinny istnieć wśród ludzi. Wierzę w Niemcy”. Wyrok wykonano 16. października 1946 r.

19. Albert Speer minister uzbrojenia i przemysłu

Albert Speer (19. marca 1905 r. – 1. września 1981 r.) – polityk i architekt, jeden z przywódców hitlerowskich Niemiec. Jako architekt należał do silnie antymodernistycznych tradycjonalistów. Jego styl można określić jako uproszczony klasycyzm. Jego zdaniem architektura powinna być monumentalna i obrazowa, wypełniać funkcję reprezentacyjną i propagandową.

Studiował architekturę na Wyższej Szkole Technicznej w Karlsruhe i w Monachium. Następnie przeniósł się na Uniwersytet Techniczny w Berlinie, nie został tam jednak przyjęty na seminarium u Hansa Poelziga. W 1926 został uczniem Heinricha Tessenowa, zaś po zdaniu dyplomu w 1927 r., jego asystentem.

W grudniu 1930 r., wziął udział w wiecu narodowych socjalistów na Hasenheide w Berlinie, na którym przemawiał Hitler. 1. marca 1931 r. wstąpił do NSDAP i został jej aktywnym działaczem. W 1932 r., podjął pierwsze zlecenia projektowe dla partii, zaś w 1934 r., został głównym architektem Hitlera. W 1937 r., został mianowany generalnym inspektorem budowlanym stolicy Rzeszy i na jego zlecenie przygotował plany przebudowy miasta na stolicę świata. By móc wyburzyć dużą część berlińskiego centrum, Speer osobiście nadzorował deportację 23. tysięcy Żydów, których mieszkania potrzebne były do przesiedlenia mieszkańców z wyburzanych budynków.

W czasie wojny został ministrem odpowiedzialnym za uzbrojenie i amunicję i szefem Organizacji Todta. Jego staraniom przypisuje się rozwój niemieckiej produkcji wojennej w drugiej połowie wojny. Wydatnie zwiększył produkcję broni, amunicji, czołgów, benzyny lotniczej, a także samolotów. Także rozwój produkcji paliw syntetycznych uważany jest za jego wielki sukces. Umożliwił on przedłużenie wojny o wiele miesięcy. Uważa się, że był planistą i organizatorem o wyjątkowych zdolnościach, przykładem najbardziej twórczego umysłu technicznego. Potrafił planować na wielką skalę i wprowadzać na bieżąco niezbędne korekty, by uporać się z monumentalnym zadaniem produkcji wojennej. Jego nominacja na to stanowisko zbiegła się w czasie z ważnymi wydarzeniami.

Od grudnia 1941 r., Niemcy prowadzili wojnę na dwóch frontach. Wymagało to całkowitej reorganizacji procesu produkcji i jej zintensyfikowanie w związku z rosnącymi potrzebami wszystkich frontów. Ponadto alianci prowadzili coraz szerzej zakrojoną operację bombową przeciwko III Rzeszy. Naloty szczególnie przybrały na sile w końcowych latach wojny 1943–1945. Jednak pomimo tych trudności niemiecki przemysł zbrojeniowy zachował wysoką wydajność i stale ją zwiększał. Trzeba jednak podkreślić, że nie byłoby to możliwe bez udziału w procesie produkcji olbrzymich mas robotników przymusowych z podbitych państw Europy. Udział w produkcji niewykwalifikowanych robotników ewidentnie wpłynął na wzrost produkcji uzbrojenia, jednocześnie wpłynął negatywnie na jakość wytwarzanej broni i amunicji. Minister nie ustrzegł się jednak kilku błędów. Jednym z nich był plan deportacji milionów robotników przymusowych.

Po wojnie często podkreślano, że było to niekonieczne, gdyż wiązało się z wysokimi kosztami transportu i wiązało wiele bezcennych składów kolejowych, które byłyby bardziej przydatne na froncie. Ponadto zbyt późno wydał polecenie przeniesienia zakładów zbrojeniowych z Zagłębia Ruhry do zagłębia na Górnym Śląsku. Decyzję tę podjął dopiero jesienią 1944 r., w związku z ogromnymi spustoszeniami jakich dokonywały naloty Brytyjczyków i Amerykanów, czemu Luftwaffe i naziemna obrona przeciwlotnicza nie były w stanie zapobiec. Gdy przeniesiono fabryki na Śląsk można było mieć pewność, że będą tam bezpieczne. Jednak wkrótce fabryki wpadły w ręce maszerujących na zachód Rosjan. Mimo tego wysoko ocenia się rolę ministra Speera w procesie produkcji uzbrojenia i nie ulega wątpliwości, że gdyby nie udało się zintensyfikować produkcji, Niemcy mogli przegrać wojnę już w 1942 lub 1943 r.

W czasie procesu Norymberskiego został skazany na 20 lat więzienia. Oskarżono go o organizację deportacji milionów robotników przymusowych do Niemiec. Przyznał się do winy i jako jedyny z oskarżonych wyraził skruchę i ubolewanie.

Wyszedł z więzienia w 1966 r., po czym zajął się pracą publicysty i wykładowcy. Zmarł nagle na wylew krwi do mózgu. Przeżył 76 lat.

20. Konstantin von Neurath, protektor Czech i Moraw

Konstantin von Neurath (2. lutego 1873 r. – 14. kwietnia 1956 r.) – dyplomata, minister spraw zagranicznych Niemiec, protektor Czech i Moraw.

Studiował prawo w Tybindze i w Berlinie. Po ukończeniu edukacji w 1892 r., zatrudnił się w lokalnej kancelarii adwokackiej. W 1901 r., przystąpił do służby cywilnej i pracował w Ministerstwie Spraw Zagranicznych w Berlinie. W 1903 r., został skierowany do ambasady w Londynie w charakterze wicekonsula i począwszy od 1909 r. pełnił funkcję wysłannika w ambasadzie. W 1914 roku, został przeniesiony do ambasady w Konstantynopolu.

Podczas I Wojny Światowej był oficerem w pułku piechoty. Został odznaczony Krzyżem Żelaznym. Do końca wojny kierował rządem wirttemberskim.

W 1919 r., powrócił do dyplomacji. Został oddelegowany do ambasady w Kopenhadze. W latach 1921-30, był ambasadorem w Rzymie, nie zrobił jednak na nim wrażenia włoski faszyzm. W 1930 r., został szefem ambasady niemieckiej w Londynie. W czerwcu 1932 r., został ministrem spraw zagranicznych w rządzie Franza von Papena. Utrzymał to stanowisko za kadencji Kurta von Schleichera a następnie Adolfa Hitlera. W początkowym okresie rządów Hitlera z respektem odnosił się do jego polityki zagranicznej nastawionej na ekspansję Niemiec.

Był zaangażowany w wycofanie się Niemiec z Ligi Narodów. 18. marca 1939 r., otrzymał stanowisko protektora Czech i Moraw, jako osobisty przedstawiciel Hitlera. Wprowadził niemieckie prawo kontrolujące prasę oraz zakazał działalności partii politycznych i związków zawodowych. Niezależnie od tego, jak bardzo drakońskie były ustawy, Hitler uważał, że jego rządy w Protektoracie były zbyt łagodne. Dlatego we wrześniu 1941 r., odciążył go z części obowiązków, powierzając je Reinhardowi Heydrichowi.

Proces Neuratha odbył się w Norymberdze w 1946 r. Alianci oskarżyli go o spiskowanie w celu popełnienia zbrodni przeciwko pokojowi, planowanie i inicjowanie agresji wojennej, zbrodnie wojenne oraz zbrodnie przeciwko ludzkości. Został uznany za winnego wszystkich czterech zarzutów i skazany na piętnaście lat więzienia. Do 1954 r., był w więzieniu jako przestępca wojenny, później zwolniono go ze względu na zły stan zdrowia.

21. Hans Fritzsche, szef wydziału prasy

Hans Fritzsche (21. kwietnia 1900 r. – 27. września 1953 r.) – dziennikarz, komentator radiowy, dyrektor wydziału radiowego ministerstwa propagandy i oświecenia publicznego. Bliski współpracownik Goebbelsa. Jako szeregowy Armii Cesarstwa Niemieckiego walczył od 1917 r. w I Wojnie Światowej. Po wojnie wstąpił na uniwersytet w Berlinie, gdzie studiował historię i ekonomię polityczną. Od 1933 r., należał do NSDAP i pracował w ministerstwie propagandy. 4. maja 1945 r., w małej miejscowości między Berlinem a Bernau rozpoznał ciało Goebbelsa. Po odczytaniu aktu oskarżenia powiedział, iż jest: „*W stosunku do tego oskarżenia – nie winien*”. W wyroku z 1. października 1946 r., został uniewinniony ze względu na brak bezpośredniego udziału w zbrodniach wojennych.

22. Martin Bormann, sekretarz Hitlera, sądzony zaocznie

Martin Bormann (17. czerwca 1900 r. – ok. 2. maja 1945 r.?) – jeden z przywódców hitlerowskich Niemiec, generał SS.

Po krótkim okresie służby pod koniec I Wojny Światowej wstąpił do Freikorpsu Rossbacha. W marcu 1924 r., trafił na krótko do więzienia za współudział w morderstwie politycznym Walthera Kadowa. Po zwolnieniu, był aktywnym działaczem NSDAP w Turyngii. W październiku 1933 r., mianowany Reichsleiterem NSDAP, a w listopadzie został członkiem Reichstagu.

Od maja 1941 r., szef kancelarii NSDAP – na tym stanowisku wykazał duże umiejętności w wewnętrznych walkach politycznych. Rozwinął i zarządzał funduszem przemysłu niemieckiego na rzecz Hitlera, w którym gromadził „dobrowolne” wpłaty, przenoszone potem jako dary na prywatne konta wysokich funkcjonariuszy partyjnych. W październiku 1944 r. został szefem Freikorpsu paramilitarnego.

Podczas ostatnich tygodni wojny przebywał w bunkrze pod Kancelarią Rzeszy, aż do samobójczej śmierci Hitlera. Spisał jego ostatni testament. Po raz ostatni był widziany w nocy z 1. na 2. maja, gdy usiłował pieszo wydostać się z oblężonego Berlina. Od tej pory jego losy przez wiele lat nie były znane, choć Artur Axmann zeznał, że gdy próbował się wydostać z miasta, natknął się na leżące ciało Bormanna. Mimo wysiłków alianckich władz zwłok jednak nie odnaleziono. W październiku 1946 r., w czasie procesu norymberskiego Bormann został zaocznie skazany na karę śmierci.

Egzekucja skazanych zbrodniarzy niemieckich odbyła się o 1⁰¹ w nocy z 15. na 16. września 1946 r. Zakończyła się o godzinie 2⁴⁶. Wyroki wykonał zawodowy kat amerykański st. sierżant John C. Wood.

To on wykonał wyroki

Następnie ciała straconych przewieziono na teren byłego niemieckiego obozu śmierci KL Dachau koło Monachium. Tam spalono je w krematorium, po czym rozsypano nad rzeką Izerą.

Na dwie godziny przed terminem egzekucji, Göring, popełnił samobójstwo, zażywając cyjanek potasu. Musiał mu ktoś dostarczyć cyjanek i pomóc w popełnieniu samobójstwa. Ciało Göringa, jak i pozostałych spalono i rozsypano nad Izerą.

Osobny rozdział powojennej sprawiedliwości stanowi sprawa Adolfa Eichmana

Adolf Eichmann (19. marca 1906 r. – 31. maja 1962 r.) – funkcjonariusz nazistowski, główny koordynator i wykonawca planu „ostatecznego rozwiązania kwestii żydowskiej”. Członek organizacji uznanych po wojnie za przestępcze: Schutzstaffel, Sicherheitsdienst i Gestapo.

W szkole podstawowej i średniej nie należał do prymusów. Jak stwierdził *...nie należałem do pilnych uczniów...* Należał do austriackiego skautingu – który składał się głównie z prawicowych działaczy i aktywistów paramilitarnych. Wstąpił do nacjonalistycznej organizacji *Frontkämpfervereinigung Deutsch-Österreichs*. Organizacja była skrajnie antysemicka. Nauczył się strzelać i maszerować. Próbował studiować inżynierię (elektrotechnika i budowa maszyn), lecz nie ukończył studiów ze względu na brak postępów w nauce. Zaczął pracować w firmie swojego ojca. Był przedstawicielem handlowym, a później zaopatrzeniowcem. Był jednym z nielicznych aktywistów NSDAP, którzy nie byli przywiązani finansowo do partii. Młody Eichmann identyfikował się z organizacją narodowych socjalistów. W kwietniu 1932 r., wstąpił do austriackiej partii nazistowskiej. Został przydzielony do SS *Standarte* w Górnej Austrii. Pracował i udzielał się politycznie. Zawijał przyjaźnie, paradował w czarnym mundurze SS.

Zapisał się do niemieckiej SS i wstąpił do SD, które rywalizowało z Gestapo. Obie organizacje jednoczyła nienawiść do Żydów. W jednym ze swych raportów stwierdził, że „Żydów łączą i zespalają tylko pieniądze”. Byli oni: „w ogólnoświatowym spisku przeciwko rasie aryjskiej”.

Zaczął badać, w jakim tempie można by przeprowadzić przymusową emigrację Żydów do Palestyny lub do innego kraju. Spotykał się z żydowskimi agentami działającymi w Palestynie, podróżował do Egiptu, rozmawiał z wielkim muftim Jerozolimy, który był przeciwny osiedlaniu się imigrantów z Europy i wysiedlaniu Palestyńczyków. Współpracował z organizacjami syjonistycznymi z Rzeszy, w celu wybadania szans na wyrzucenie Żydów z kraju i przejęcie ich majątków.

Opracował koncepcję masowego przesiedlenia Żydów do Madagaskaru. Pomysł opierał się na tym, by w ciągu dwóch lat przesłać drogą morską ponad 4 miliony ludzi w okolice równika, na wyspę bez infrastruktury, surowców, organizacji agrarnej i urbanizacyjnej.

12. marca 1938 r., Wehrmacht przekroczył granicę austriacką. Rozpoczął się pogrom tamtejszych Żydów. Plądrowane były żydowskie sklepy, ludzie wyrzucani byli z mieszkań. Wpływowi Żydzi, lewicowi działacze, sympatycy kanclerza Dollfußa wysyłani byli do KL Dachau. Wielu, w reakcji na terror i bezprawie, popełniło samobójstwa. Wkrótce wdrożone zostały Ustawy norymberskie. Eichmann osobiście wyznaczał, kto miał zostać aresztowany lub wysłany do obozu koncentracyjnego. 40 tys. byłych apartamentów żydowskich zostało przejętych przez nazistów. Eichmann urządził swoje biuro w luksusowym pałacu Rothschildów. Aby uzyskać niezbędne kontakty i ogarnąć mniejszość żydowską, wydobył z więzień żydowskich specjalistów-syjonistów i zmusił ich do współpracy. Jego głównym asystentem został dr Josef Löwenherz, dla którego odmowa współpracy była jednoznaczna ze zsyłką do Dachau. Zrzeszył związki i organizacje syjonistyczne i zaczął wdrażać, pod zwierzchnictwem SD, przymusową emigrację Żydów z Austrii. Założył prototypowe Żydowskie Centralne Biuro Emigracyjne. Żydzi byli pozbawiani mienia i zmuszani do emigracji, mając tylko drobne oszczędności. Alternatywą dla nich były cele Gestapo.

SD zyskiwało znaczne fundusze, dzięki przejmowaniu żydowskich majątków i kont bankowych. Ubogi Żyd, by wyemigrować, musiał ponieść koszty tranzytu. Bogatsi Żydzi sponsorowali ubogich za pośrednictwem agencji Eichmanna. Gdy doszły go informacje o niesubordynacji żydowskich kancelistów w Innsbrucku, natychmiast zwolnił całą załogę, dając im kilka tygodni na opuszczenie Austrii i Czechosłowacji.

Młody Żyd z Paryża, Herszel Grynszpan, w odpowiedzi na deportację rodziców, zabił pracownika ambasady niemieckiej we Francji – Ernsta vom Ratha. Dało to pretekst do rozpoczęcia pogromu na dużą skalę. Palone były synagogi i żydowskie przedsiębiorstwa, zamordowano około 100. osób, tysiące aresztowano. Pogromy były na rękę Eichmannowi, ponieważ Żydzi zaczęli szukać ratunku w emigracji. Do listopada 1941 r., Eichmann zmusił do ucieczki z Rzeszy 128 tys. Żydów. Porzucili oni swe majątki, które przypadły rosnącej w siłę SD.

Göring nakazał założenie Centralnego Żydowskiego Biura Emigracyjnego z siedzibą w Berlinie. Powierzył szefostwo Heydrichowi. Ten mianował dyrektorem szefa Gestapo, SS-Gruppenführera Heinricha Müllera. Müller powołał Eichmanna na szefa centralnego biura.

Coraz mniej krajów w Europie chciało przyjmować ubogich Żydów-przymusowych emigrantów. Rząd brytyjski ustalił limit napływowy Żydów do Palestyny na 15 tys. rocznie przez następne 5 lat.

Eichmann uruchomił nielegalną emigrację. Po 1. września 1939 r., Żydzi i Polacy mieli zostać wysiedleni z regionów, które należały do Niemiec przed I Wojną Światową. W większych miastach miały powstać getta. Po zmianach i reformach w RSHA, Müller uczynił Eichmanna szefem Urzędu Emigracyjnego Rzeszy. Głównym zadaniem Eichmanna stało się usunięcie Żydów z III Rzeszy i Protektoratu Czech i Moraw. Zainicjował „projekt Nisko”, który sięgał do zmutowanych idei syjonistycznych. Zamierzał utworzyć żydowską kolonię w dystrykcie lubelskim, w nowo powstałym Generalnym Gubernatorstwie. Zadanie polegało na przesiedleniu kilku tysięcy Żydów z Ostrawy, Wiednia i Katowic. Pierwszy transport, zawierający prefabrykaty do budowy baraków, został wysłany wraz z grupą ponad 2 tys. zdolnych do pracy Żydów. Eichmann osobiście witał kolejne transporty. Użył słów: „Führer obiecał Żydom nową ojczyznę”.

Hitler, wzorem Stalina, zarządził wędrówkę ludów – powrót etnicznych Niemców (Volksdeutsche) na terytorium Wielkiej Rzeszy. Mieli oni przybyć na miejsce wysiedlonych Polaków i Żydów z prowincji wschodnich Rzeszy. Eichmann opracował plan przesiedlenia ponad pół miliona ludzi.

Heydrich wskazał mu na miejsce wysiedlania Generalne Gubernatorstwo. 40 tys. osób zostało wysłanych do powstałego w Łodzi getta, co zwiększyło zaludnienie i spowodowało zamieszanie. Hans Frank oponował przeciwko deportacjom wysiedleńców do jego domeny.

Mimo to, transporty nie ustawały. Żydzi ginęli z głodu i chorób. Dla Eichmanna przesiedlenia były doświadczeniem. Nie było fizycznej możliwości przesłania pół miliona obywateli Polski, nie wywołując konfliktu wewnątrz poszczególnych agencji i pomiędzy Gauleiterami. Wysiedleńcy zostawiali całe majątki, dane im było kilka godzin na zabranie najpotrzebniejszych rzeczy i małej ilości gotówki. Transporty nadzorowane były przez etnicznych Niemców. Wagony bydłowe, bez wody i żywności, były w trasie często kilka dni. Powodowało to dużą śmiertelność, zwłaszcza wśród starszych i dzieci.

Postała nowa sekcja w RSHA, w departamencie Gestapo: *Emigracja i ewakuacja*. Priorytetem stało się usuwanie Żydów z terenów Wielkiej Rzeszy. 6 tys. zostało przesłanych z okolic Baden do Francji Vichy. 3000 do Palestyny. Powstawało coraz więcej gett. Naziści żywili nadzieję, że inwazja na ZSRR otworzyłaby dla nich Syberię i Żydzi będą mogli być deportowani do obiecanej *nowej ojczyzny*.

Göring upoważnił Heydricha, by rozwiązał kwestię żydowską. Oznaczało to, że zadanie zostało przydzielone bezpośrednio Eichmannowi. W sierpniu 1941 r., Eichmann poinformował MSZ Rzeszy, że wizy tranzytowe, umożliwiające emigrację, zostały wstrzymane. Żydzi niemieccy mieli być ewakuowani na wschód, bez względu na ich zasługi dla Niemiec w czasie I Wojny Światowej. W listopadzie 1941 r., Eichmann został awansowany do stopnia Obersturmbannführera, jako „*ekspert od przemieszczania populacji*”.

W październiku 1941 r., Heydrich został mianowany Protektorem Czech i Moraw. Założył obóz koncentracyjny *dla uprzywilejowanych* w Terezynie. *Kłopotliwi* Żydzi byli wysyłani stamtąd na wschód, co oznaczało ich zagładę. W październiku zezwolono na deportację. Eichmann zmobilizował załogę i ruszyły transporty niemieckich Żydów do gett w Generalnym Gubernatorstwie, Białorusi oraz w krajach bałtyckich. Dzięki ustawie o obywatelstwie niemieckim z 25. listopada 1941 r., Żydzi po przekroczeniu granicy traciли status obywatela.

W Bełżcu, Eichmann obserwował uśmiercanie ludzi poprzez duszenie spalinami z silnika okrętu podwodnego. W Chełmnie widział specjalnie uszczelnione półciężarówki, sanitarki, które spalinami truły stłoczonych w nich Żydów. W Mińsku był świadkiem masowego rozstrzeliwania. Raportował Müllerowi, że: „*to nie jest to, o czym myślał, że to nie jest polityczne rozwiązanie*”. Szef Gestapo przyjął to obojętnie. Wysłał Eichmanna do KL Auschwitz, by obserwował rozbudowę obozu – zwłaszcza prototypowe krematoria. Po czym skierował go do dystryktu lubelskiego, by oglądał obóz zagłady w Treblince.

Reichsführer SS Himmler do SS-Sturmbannführera Hößa latem 1941 r.:

... „*Führer postanowił, że kwestia żydowska będzie rozwiązana raz na zawsze i SS jest za to odpowiedzialne... dowiesz się dalszych szczegółów od SS-Sturmbannführera Eichmanna z RSHA, który odwiedzi Cię wkrótce.*”.

Höß o Eichmannie:

„...*rozmawialiśmy o wydajnych metodach eksterminacji bazując na jego uprzednich doświadczeniach.*”

Zeznania Hößa mogły być niespójne i oczerniające. Heßowi groziła kara śmierci, gdy je spisywał. Krematorium w Birkenau powstało jesienią 1942 r. *Wspomnienia* zarówno Eichmanna, jak i Heßa, zawierają wiele niejasności i nieścisłości w chronologii wydarzeń. Działanie, osobista odpowiedzialność i rola Eichmanna jako nadzorującego *Ostateczne Rozwiązanie*, została sprecyzowana do konferencji w Wannsee.

Rok 1941 r. pozwolił Eichmannowi zapoznać się z nowymi zadaniami, poznać cel deportacji i kontrolować w przyszłości rozmiary i terminowość transportów do obozów zagłady w GG.

Franz Rademacher z MSZ Rzeszy o tym, co Eichmann poradził ws. losu 8000. Żydów internowanych w Serbii we wrześniu 1941 r.:

...*Eichmann zalecił rozstrzeliwania.*

Sędzia, kapitan Less:

Czy próbuje pan udowodnić, że był niczym innym, jak tylko oficerem odpowiedzialnym za transporty?...

Eichmann:

Tak, to prawda, panie kapitanie...

Eichmann raportował o swej *pracy koordynacyjnej* bezpośrednio do szefa Gestapo – Müllera. Zajmował się usprawnianiem i zarządzaniem, zgodnie z rozkazami danymi mu z góry.

Jego biuro wraz z innymi agencjami rozpatrywało także kwestię tzw. *Mischlinge* – Niemców z domieszką krwi żydowskiej. Rozwiązanie zagadnienia prowadziło do zwiększania sterylizacji osób *nieodpowiednich rasowo* oraz organizacji rozwodów małżeństw pół-aryjskich.

Biuro wdrażało procedury, które zmuszały Żydów do dobrowolnego zrzekania się majątków. Szczegółowe instrukcje określały mienie, które mogli zabrać. Dla niemieckiej kolei transporty były podrzędne i nieczęste. W czasie działań wojennych trudno było uzyskać specjalne pociągi. Ważny aspekt deportacji dotyczył tego, kto miał być włączony do transportu, a kto pominięty. Przed każdą akcją trwały negocjacje z MSZ.

Definicja *Mischlinga* dostarczała dodatkowych komplikacji w sprawie legalności deportacji. Quasi-teorie rasowe nie rozstrzygały wielu problematycznych spraw. Istotnym problemem dla III Rzeszy byli niemieccy Żydzi – bohaterowie z czasów Cesarstwa Niemieckiego. Kwestia skłoniła Eichmanna do wysłania Żydów starszych i niezdolnych do pracy do Terezina, skąd mogli być odsyłani na wschód na pewną śmierć, bez protestów ze strony ich rodaków z Rzeszy. Koncepcją RSHA było wysyłanie Żydów bezpośrednio do obozów zagłady, natomiast WVHA chciało ich wykorzystać. Kompromisem okazała się idea eksterminacji poprzez pracę, zgodnie z hasłem *Arbeit macht frei*.

Na częstych spotkaniach organizacyjnych zajmowano się opracowywaniem szybszych i efektywniejszych metod niszczenia Żydów. Eichmann był często w: Terezinie, Berlinie, Wiedniu czy gettach GG. Bazował na współpracy z policją. W Rzeszy było to łatwe, ale poza nią zarządzanie operacją było bardzo skomplikowane. Kooperacja z władzami lokalnymi, z wyższymi dowódcami SS i policji i dowódcami tajnej policji SD, nie była rzeczą łatwą. Żydzi z terenu Wielkiej Rzeszy wysyłani byli do Łodzi, Lublina, Mińska i Terezina. Ich aktywa bankowe były przelewane na specjalne „konto W”.

Z pamiętnika Helgi Weissowej-Hoskovej, lato 1943 r. – Terezin:

„Pod oknem Gestapo wrzeszczy i bije ludzi, zamykają ujęcie z ulicy. Kolejna grupa biegnie. Są tam, mają nosze, dwukołowe wózki ze zwłokami, bagaże i znowu wózki. Ulica, która była ukwiecona w sierpniu, teraz przesłonięta jest ciężkim, wszędobylskim kurzem... Bagaże, nosze, zwłoki. Już tydzień to trwa... Czy tam, między bagażami, to ciało? Nie, to ktoś się rusza, widać poprzez chmurę kurzu wirującą dookoła wózka. Wokoło błyskają żółte naramienne opaski. Tego się nie da zapomnieć. Spotykamy ich codziennie w kuchni, na kulach, na wpół-ślepi z małymi miseczkami w rękach, żebrzą o łuk kawy, trochę zupy, wydrapują resztki z niepozmywanych garnków. Inni szperają w stertach kielkujących ziemniaków, obierkach i śmieciach. Tak, to są oni – chudzi, głodni, nędzni – żywi na marach. Jak wielu z nich zdoła dotrzeć do swego celu podróży (tj. GG)? Jak wielu z nich powróci?”

Czerwony Krzyż odwiedzał obóz kilkakrotnie i był usatysfakcjonowany. Pracowała biblioteka i teatr. Do takich wizyt obóz był przygotowywany.

W październiku 1940 r., Philippe Pétain zaakceptował dyskryminacyjne Ustawy Norymberskie na terenie Francji. Tysiące żydowskich działaczy politycznych zostało aresztowanych pod koniec 1941 r. Wszyscy zostali wysłani do pracy do KL Auschwitz. Nikt z nich nie przeżył wojny. Po zmianie rządu Francji na pronazistowski wprowadzono obowiązek noszenia opaski z Gwiazdą Dawida.

Około 100000. Żydów z Beneluksu i Francji trafiło w lipcu do Auschwitz. W Holandii deportacje trwały do wiosny 1943 r. 32 tys. Żydów zostało wysłanych do obozu zagłady w Sobiborze.

W lutym 1943 r. Eichmann wysłał wysłanników do Salonik. W Salonikach, mieszkało 53 tys. Żydów sefardyjskich. Przybyli oni z Hiszpanii w 1492 r. Niemcy zaczęli od założenia Rady Żydowskiej – *Judenratu*. Nastąpiła rejestracja i powstało getto. Od marca do sierpnia 1943 r., 46 tys. Żydów zostało deportowanych do KL Auschwitz-Birkenau.

W 1940 r., jego wysłannicy przybyli do Słowacji, by wspomóc profaszystowski, nacjonalistyczny reżim księdza Jozefa Tiso. W październiku 1941 r., został ratyfikowany *Judenkodeks*, skupiający antyżydowskie prawa. Zaczęły być przejmowane żydowskie majątki. Ich właściciele kierowani byli do kolumn pracy. Słowacy sami zajęli się stroną organizacyjną transportów i zapłacili Rzeszy 500 marek niemieckich za każdą ofiarę. Naziści zapewniali rząd słowacki, że wygnańcy będą *łagodnie traktowani*. Słowacka delegacja odwiedziła obóz w Auschwitz, oprowadzana przez komendanta Hößa.

Rumunia miała opinię antysemitowskiego kraju, znanego z pogromów. *Einsatzgruppe* i wojska rumuńskie po inwazji na ZSRR zgładziły, na terenie południowej Ukrainy 160 tys. Żydów. 130 tys. zostało wydalonych do Transnistrii. Koczowali tam w prymitywnych obozach...

Eichmann osobiście nie zabił żadnego człowieka, ale nadzorował międzynarodową operację przeciwko rasie podludzi.

„Gdzie drwa rąbią, tam wióry lecą... Nawet wtedy, gdy rozpoczęliśmy nasze wzmożone czynności przeciwko żydowskiemu wrogowi, próbuje on wszystkimi metodami, poprzez anonimowe listy do praktycznie wszystkich urzędów Rzeszy, zapobiec losowi na który zasłużył...”

Rudolf Höß o Eichmannie:

„Jeśli odniesie on sukces w biologicznym zniszczeniu gniazda Żydostwa na wschodzie, w formie całkowitej zagłady, wtedy Żydzi jako całość nigdy nie podniosą się po tym ciosie. Zasymlowani Żydzi Zachodu, w tym Ameryki, nie będą mogli, jego zdaniem, i nie będą chcieli odzyskać tej olbrzymiej utraty krwi i nie powstanie w przyszłości pokolenie warte zauważenia. Nie ma drogi powrotnej, ponieważ ta akcja eksterminacyjna jest niezbędna, by w przyszłości ochronić naród niemiecki od niszczycielskich zakusów Żydów”.

Na rozkaz Himmlera, Eichmann został oddelegowany do Budapesztu – do kraju którego akcja jeszcze nie dotknęła. Eichmann odrzucił ofertę węgierskiej żandarmerii – dostarczenie Żydów-uciekierców, którzy znaleźli na Węgrzech schronienie przed zsyłkami w innych krajach. Populacja żydowska na Węgrzech liczyła około 725 tys. Admirał Horthy nie dopuszczał do pogromów w czasie trwania wojny. W obliczu klęski Rzeszy starał się wybadać, czy nie można by zawrzeć osobnego porozumienia z aliantami. Wehrmacht przekroczył granicę węgierską. Utrzymanie Węgrów w sojuszu było głównym powodem inwazji. Niemcy zmusili Horthy’ego do zaprzysiężenia pronazistowskiego premiera Sztójaja. Zaczęły być wdrażane uchwały dyskryminacyjne – pozbawiające Żydów praw i pozwalające na przejęcie ich majątków. Zaczęto przygotowania do utworzenia gett i do deportacji. Węgrzy sami zajęli się kwestiami organizacyjnymi. Tajna wiadomość została wysłana do lokalnych posterunków żandarmerii, burmistrzów i rad miejskich, by przeprowadzić rejestrację populacji żydowskiej. Ustalono, że 3 tys. Żydów na dobę będzie wysyłanych do Auschwitz. Transporty odbywały się regularnie – w wagonach bydlęcych bez względu na stan zdrowia, wiek i płeć deportowanych.

Eichmann wspominał:

„Tylko na Węgrzech było inaczej. Węgrzy naprawdę podali nam swych Żydów na tacy. Ten kraj był jedynym, gdzie nie mogliśmy nadążyć z pociągami”.

Opuścił Budapeszt w Wigilię 1944 r., na parę godzin przed wkroczeniem czerwonoarmistów. Eichmann i jego szofer dotarli do Berlina. Odnaleźli zbombardowaną kwaterę Gestapo. Eichmann likwidował dokumenty. Wysłał je do Terezina, gdzie zostały spalone. Utrzymywał swoje personalia w tajemnicy. W dniu kapitulacji III Rzeszy przebrał się w mundur Luftwaffe. Amerykański patrol zatrzymał go niedaleko Ulm. Doszedł do wniosku, że tatuaż zdradzi go jako członka SS i zrezygnował z roli lotnika. Zdegradował się do pozycji SS-Untersturmführera Eckmanna. Obawiał się zdemaskowania. Kilkakrotnie był przesłuchiwany. Rozstał się z adiutantem. Gdy kryzys minął, zgłosił się do starszych oficerów SS.

Otrzymał fałszywe dokumenty i w lutym uciekł z amerykańskiego obozu. Trwał proces w Norymberdze. Byli podwładni i przełożeni denuncjowali go, często przypisując mu więcej zbrodni niż popełnił. Postanowił emigrować do Argentyny Juana Peróna.

Biskup Grazu Alois Hudal zainspirował i zajął się „praktyczną pomocą” dla obywateli III Rzeszy i Austrii – głównie podejrzanych o bycie funkcjonariuszami organizacji uznanych za przestępcze. Współpracował z argentyńskim kardynałem – Antonio Caggiano, rezydującym w Rosario.

Rząd Peróna wydał zgodę na przybycie do Argentyny osób, które po upadku III Rzeszy musiały się ukrywać. Decyzje zostały podjęte na spotkaniu w marcu 1946 r. Ambasady argentyńskie wystawiały fałszywe dokumenty na podstawie, których Czerwony Krzyż wydawał tymczasowe dokumenty uprawniające do wyjazdu za granicę. Karta podróży przedłożona w konsulacie powodowała wystawienie fałszywej wizy i tymczasowego paszportu. Po przyjeździe do Argentyny uciekinier otrzymywał stały dowód osobisty pod fikcyjnym nazwiskiem. Porozumienie określone poprzez Pontyfikalną Komisję Wspierającą, zaowocowało wydaniem ponad 5. tys. wiz argentyńskich (obecnie Buenos Aires przyznaje się do przyjęcia na swoje terytorium – w latach powojennych – kilkudziesięciu tysięcy byłych „żołnierzy II Wojny Światowej” – osób podejrzanych o bycie zbrodniarzem wojennym lub o kolaborację z nazistami).

Eichmann otrzymał wizę argentyńską w Genui.

Opuścił port w czerwcu 1950 r. Przybył do Buenos Aires jako Ricardo Klement. Otrzymał dowód osobisty od policji Buenos Aires. Zatrudnił się w firmie budowlanej. Zamieszkał w małej, górskiej wiosce.

W 1950 r., napisał do żony, dając jej znać, że jest w Argentynie. W 1945 r., Veronika Eichmann stwierdziła, że się rozwiodła z mężem. By uzyskać dokumenty podróży i wizę, zgłosiła się do władz austriackich, by te uznały jej męża (z którym była rozwiedziona) za zmarłego.

Grupy wolontariuszy, głównie Żydów, współpracowały ze służbami specjalnymi, wciąż poszukując byłych zbrodniarzy. Szymon Wiesenthal – zrozumiał, że miała ona pewność, że jej mąż żył i że planowała ucieczkę – bez podejrzeń ze strony władz austriackich. Veronika Eichmann, pod panieńskim nazwiskiem Liebl, opuściła Europę i z trójką dzieci przybyła do Buenos Aires. Tam czekał na nich „wujek Ricardo”. Dzieci dowiedziały się, że „wujek Ricardo” był ich ojcem – oficerem Wehrmachtu. W 1953 r., przeprowadzili się do Buenos Aires. Ricardo Klement w 1959 r. podjął pracę jako mechanik-spawacz w fabryce Mercedes-Benz. Pracowało tam także wielu byłych SS-manów.

W 1956 r., syn Klaus spotykał się z córką żydowskiego uchodźcy z III Rzeszy z lat 30. W ich domu syn Eichmanna wyrażał opinie typu: „Niemcy powinni byli dokończyć eksterminację Żydów”. Ujawnił także, że jego ojciec był oficerem w niemieckiej armii. Nazwisko Eichmanna pojawiło się w lokalnej prasie. Gazety pisały o procesie zbrodniarzy wojennych we Frankfurcie. Ojciec niedoszłej pani Eichmann połączył elementy układanki. Klaus był synem podpułkownika SS – Adolfa Eichmanna.

Wysłał list do Niemiec. List trafił do Żyda: prokuratora generalnego Hesji – Fritza Bauera, który poinformował służby specjalne państwa Izrael. Isser Harel, szef Mossadu, wysłał swego wywiadowcę, by ten sprawdził informację na miejscu, w Buenos Aires. Agent nie znał ostatniego adresu Eichmanna – z dystryktu Bancalari. Wrócił z niczym i sprawa przycichła do 1958 r.

Szymon Wiesenthal nie dawał za wygraną. W gazecie lokalnej w Altaussee pojawiły się kondolencje dla Veroniki Eichmann, która potajemnie opuściła kraj w 1951 r. Wyciągnął z tego wniosek, że Veronika żyła i utrzymywała kontakt z rodziną w Austrii. Wiesenthal wysłał agenta do matki Veroniki, która wyjawiała, że jej córka była żoną Ricardo Klementa. Wiesenthal skontaktował się z Bauerem, a ten odkrył losy Eichmanna w latach powojennych na terenie Niemiec i w Ameryce Południowej.

Bauer poinformował premiera Izraela Ben Guriona. Ten uruchomił Mossad. Agent wysłany do Argentyny znalazł dom Eichmanna. Wykonał zdjęcia Adolfa pracującego w ogródku domowym. Mossad zaryzykował akcję. Grupa wysłana do Bancalari porwała Eichmanna, gdy ten po opuszczeniu autobusu szedł w stronę swego domu. Agenci przetrzymywali Eichmanna 8 dni, w specjalnie przygotowanym miejscu. Skonfrontowali jego numery członkowskie SS i partii nazistowskiej.

Gdy samolot linii El Al, wiozący izraelskich dyplomatów, był gotowy, agenci przemycili w nim odurzonego narkotykami Eichmanna. Samolot wylądował w Izraelu 22. maja 1960 roku.

Kilka dni po zniknięciu ojca, dzieci i żona podniosły alarm. Zdały sobie sprawę, że został porwany przez kogoś, kto znał jego prawdziwe personalia. Nie poinformowały władz argentyńskich, ale szukały ojca poprzez sieć nazistowskich emigrantów. Ben Gurion podał mediom informacje o aresztowaniu. Eichmann miał być sądzony, na podstawie *Kodeksu karnego z 1950 r. dla nazistów i ich kolaborantów*. Informacja obiegła cały świat.

Został umieszczony w celi, w której spędził 9 miesięcy. Znajdował się pod stałą obserwacją. Zostały podjęte specjalne środki, by nie popełnił samobójstwa. Wybrano strażników, których rodziny nie ucierpiały wskutek działań III Rzeszy. Lekarz badał Eichmanna dwa razy na dobę. Eichmann wyraził wolę zeznawania, ale jego zeznania były w części kłamliwe, a znaczna część prawdy została zatarta lub niewypowiedziana.

Porwanie wywołało konflikt dyplomatyczny pomiędzy Izraelem i Argentyną. W Argentynie mniejszość żydowska była narażona na ataki nazistów-weteranów i ich sympatyków. Ben Gurion wziął na siebie odpowiedzialność za zawirowania na arenie międzynarodowej oraz za prawo do sądenia i ukarania Eichmanna. 29. maja 1960 r. rozpoczęły się przesłuchania. Głównym śledczym został Avner Less, niemiecki Żyd, który przybył do Palestyny w 1938 r.

Prokurator generalny Izraela Gideon Hausner o Eichmannie:

„Był przykładnym więźniem: schludnym i o ustalonych nawykach”.

W czerwcu, Eichmann wręczył Lessowi swój pamiętnik.

„Oczywiście zdaję sobie sprawę, że nie mogę umyć rąk, jak Piłat, ponieważ fakt, że byłem tylko posłusznym narzędziem, jest obecnie bez znaczenia... natomiast nie ma krwi na moich rękach, ale jestem z pewnością podejrzany o współudział w morderstwach... niemniej (jest to możliwe), jestem osobiście gotowy zadośćuczynić tym okropnym zbrodniom i wiem, że mogę zostać skazany na karę śmierci. Nie pytam o łaskę, bo mi ona nie przysługuje. Tak naprawdę, moja śmierć mogłaby być wielkim aktem rekompensaty i byłbym gotów nawet powiesić się publicznie, by stać się przestrogą dla wszystkich antysemitów na świecie.”

Początkowe zdenerwowanie i wyraźny przestrah ustąpiły. Wraz z Lessem omówił i skomentował ok. 400. dokumentów. Główną linią obrony był fakt, że był drobnym trybikiem w gigantycznej maszynie. Twierdził także, że bezwzględnie musiał słuchać rozkazów. Eichmann zaprzeczał wielu faktom, część z nich nie mogła go obciążać, ale jego zaprzeczania czynom jawnie potwierdzonym, nie czyniły go wiarygodnym. Na obrońcę przydzielono mu dr. Roberta Servatiusa, prawnika z Kolonii, o poglądach konserwatywno-nacjonalistycznych; byłego żołnierza Wehrmachtu.

Eichmann, w liście do Servatiusa:

„Będą wiedziały (potomkowie Eichmanna), że ich ojciec, pradziad itd. nie był mordercą. To się dla mnie liczy; nie tylko bycie wolnym.”

Głównym źródłem dokumentów było Archiwum Yad Vashem i dokumentacja sądowa z Procesu norymberskiego. Oskarżenie nie mogło liczyć ani na pomoc ani Rosjan, ani Brytyjczyków, którzy nie udostępnili tajnych archiwów. Głównym oskarżycielem był Gideon Hausner – prokurator generalny Izraela. Urodzony we Lwowie w 1915 r., wraz z całą rodziną przybył do Palestyny w 1937 r. Nie wystarczały mu dane, jak departament Eichmanna był zorganizowany i jak oficjalnie przebiegał proces eksterminacji. Chciał mieć świadków głównie więźniów obozów i gett.

Hausner o wyborze świadków:

„Wiedziałem, że potrzebowaliśmy czegoś więcej, niż aktu oskarżenia. Potrzebowaliśmy autentycznych dowodów (naocznych świadków) gigantycznej ludzkiej i narodowej tragedii”.

Hausner chciał oprzeć rdzeń oskarżenia na zbrodniach nazistów dokonanych na wschodzie Europy, zwłaszcza w Polsce i ZSRR, ale nie miał zbyt wielu poszlak. Sprawa miała się toczyć przed Sądem Okręgowym w Jerozolimie. Akt oskarżenia został dostarczony do sądu 2. lutego 1961 r. Odpowiadał za czyny karalne z Kodeksu karnego z 1950 r. dla nazistów i ich kolaborantów.

1-4 Zbrodnie przeciwko ludności żydowskiej

„Oskarżenie, że w latach 1939-1945, wspólnie z innymi, przyczynił się do śmierci milionów Żydów, jako osoba, która była odpowiedzialna za wdrażanie planu nazistów, o fizycznym wyniszczeniu Żydów, znanego pod nazwą Ostateczne Rozwiązanie Kwestii Żydowskiej.

Oskarżenie, że wraz z innymi z sekcji IVB₄ w Głównym Urzędzie Bezpieczeństwa Rzeszy i z osobami z nimi powiązanymi, wydawał polecenia, służące zniszczeniu Żydów w Niemczech, państwach Osi i okupowanych terytoriach, włączając w nie rozkazy uśmiercania Żydów w obozach koncentracyjnych. Oskarżenie, że polecił komendantom obozów koncentracyjnych użycie Cyklonu B i zadbał o regularne dostawy gazu do obozu.

Oskarżenie, o to, że bezpośrednio po zajęciu Polski, koordynował akcję wysiedleńczą i eksterminacyjną. Oskarżenie o odpowiedzialność za działalność Einsatzgruppen w Rosji w 1941 r. i śmierć Żydów deportowanych do gett na wschodzie, jak i zniszczenie pewnych żydowskich społeczności. Oskarżenie o śmierć setek tysięcy Żydów w obozach pracy przymusowej, gettach, obozach przejściowych w każdym kraju, który objęła operacja Ostatecznego Rozwiązania.

Oskarżenie o osobisty wkład, w zniszczenie około pół miliona Żydów węgierskich. Wszystko to zostało przedsięwzięte, z intencją starcia z powierzchnią ziemi, narodu żydowskiego. Oskarżenie o pozbawienie milionów Żydów, podstawowych warunków egzystencji, aby doprowadzić ich do fizycznej zagłady poprzez kasację elementarnych praw, skupienie w gettach i późniejsze deportacje. Oskarżenie o działanie na szkodę milionów Żydów, w czasie rządów nazistów, poprzez zmuszanie ich do niewolniczej pracy, głodzenie, masowe aresztowania, pobicia i bojkot ekonomiczny – wszystko, w celu eksterminowania ludności żydowskiej.

Oskarżenie o zmuszanie do sterylizacji i aborcji ludności żydowskiej, w różnych miejscach i warunkach, włączając w to działania w Terezynie, od 1942 r.

5-7 Zbrodnie przeciwko ludzkości

Oskarżenie o zabójstwa, ludobójstwo drogą pozbawiania wszelkich praw, głodzenia i wysiedlania żydowskiej ludności cywilnej.

Oskarżenie o prześladowania Żydów, ze względu na ich narodowość, rasę i religię.

Oskarżenie o szczególne czynności, takie jak: okradanie, wywłaszczanie i plądrowanie majątków Żydów.

8-12 Zbrodnie wojenne przeciwko Żydom

Zbrodnie przeciwko innym narodowościom.

Oskarżenie o deportację w niehumanitarnych warunkach ok. 500 tys. polskich cywili, z zamiarem późniejszego umieszczenia w ich domach Niemców.

Oskarżenie o deportację 14 tys. Słoweńców.

Oskarżenie o skupianie w gettach dziesiątków tysięcy Cyganów i o ich późniejsze deportacje.

Oskarżenie o deportację stu dzieci z czeskiej wsi Lidice, do Polski, gdzie zostały one prawdopodobnie uśmiercone.

13-15 Przynależność do zbrodniczych organizacji

Członkostwo w SS, członkostwo w SD, członkostwo w Gestapo.

Benjamin Halevi – prezydent Sądu Okręgowego w Jerozolimie. Urodzony w Niemczech. Zdobył wykształcenie na Uniwersytecie Berlińskim. W obliczu dyskryminacji i segregacji rasowej musiał opuścić III Rzeszę.

Sędziami byli : dr Moshe Landau, urodzony w Niemczech, w 1912 r. W 1933 r. został zmuszony do emigracji, do Palestyny i dr Yitzhak Raveh, wiek 55 lat, sędzia Sądu Okręgowego w Tel Avivie. Także musiał wyemigrować do Palestyny.

Na miejsce procesu, zaadaptowano *Salę Ludową* na 750 miejsc. W dniu rozpoczęcia rozprawy 450. dziennikarzy słuchało mów wstępnych. Amerykańska telewizja sfilmowała cały proces. Eichmann, wraz z dwoma strażnikami, został umieszczony w specjalnym, szklanym i kuloodpornym pomieszczeniu, widzianym z każdego punktu sali.

Proces rozpoczął się 11. kwietnia 1961 r. Eichmann nie sprawiał wrażenia wpływowego działacza z Gestapo. Jego aparycja była silnie myląca, co było częścią obrony, nakreślonej przez Servatiusa. Na pytanie Landaua, czy oskarżony zrozumiał co mu zarzucano, padła odpowiedź: *Jawohl*. obrońca zaczął od długiej mowy sugerującej, jakoby państwo Izrael nie miało prawa sądzić jego klienta. Po kilkudniowej wymianie argumentów z Hausnerem Landau spytał Eichmanna, czy zgadza się z aktem oskarżenia. Eichmann odparł: „*W tym znaczeniu zarzutów – nie*”.

56 dni zajęło przedstawienie dowodów i przesłuchanie 112. świadków. Servatius nie znalazł żadnych pytań dla ofiar obozów koncentracyjnych. Zachował milczenie, zadając pytania tym ofiarom, których zeznania nie obciążały Eichmanna. Głównym celem Hausnera stało się udowodnienie osobistej odpowiedzialności Eichmanna. Servatius powołał się na 27 tomów pamiętników Hansa Franka. Zostało ujawnione i ogłoszone, że fraza: Adolf Eichmann we wspomnieniach nie występowała.

Eichmann zachowywał obojętną postawę podczas zeznań świadków o zbrodniach w gettach i obozach koncentracyjnych. Problemem, zarówno obrony, jak i oskarżenia, była niemożność powołania świadków – funkcjonariuszy nazistowskich, którzy albo przebywali w więzieniach, albo zostaliby aresztowani natychmiast po przybyciu do Izraela.

Zezwolono świadkom na zeznawanie zaoczne – zarówno na korzyść obrony, jak i oskarżenia. Zajmowano się następnie zbrodniami w Europie Zachodniej. Servatius twierdził, że zeznania pewnych nazistów wybielają ich, przypisując całą winę jego klientowi. Krzyżowe badanie, dokonane przez obrońcę, jednego z sędziów procesu norymberskiego potwierdziło, że Eichmann nie był powiązany z *Einsatzgruppen*, które działały na wschodzie, za co odpowiedzialny był jego przełożony – Heydrich. Jeden ze świadków, profesor psychologii, który po wojnie badał komendanta Auschwitz Hößa, przyznał, że obiekt jego badań za osobę odpowiedzialną za dostawy Żydów do obozu, wydającą instrukcje ich traktowania i rejestrującą napływ i odpływ (liczbę zgonów) ofiar z obozu, podał Adolfa Eichmanna. Servatius umniejszył te zeznania do poziomu zasłyszania. Monotonne przesłuchania odstręczyły dziennikarzy od rozprawy.

Przy omawianiu zbrodni w Czechach, Servatius pokazał, że dzieci z Lidic zostały zgermanizowane i uniknęły śmierci. Przystąpiono do omawiania Węgier. Hausner odmówił powołania na świadków, funkcjonariuszy nazistowskich, którzy wiedli dostatnie życie w RFN. Servatius obstawał przy założeniu, że ludobójstwo ludności żydowskiej było pomysłem Węgrów i że oni odegrali kluczową rolę w całym przedsięwzięciu. Wykazał, że Eichmann nie kreował sytuacji na Węgrzech.

W dalszej części procesu przesłuchiowano ocalałych z obozów zagłady. Nie było bezpośrednich poszlak wiążących Eichmanna z ofiarami łagrów. Z obozu w Bełżcu nikt nie ocalał i zeznania z drugiej ręki były traktowane jako zasłyszanie – nie mogły obciążać oskarżonego. Obejrzano ponadgodzinny film prezentujący praktyczną realizację Holokaustu. Najsilniejszym ciosem, który wyprowadziło oskarżenie, była prezentacja kopii kompletnych taśm Sassena, ich manuskryptu i notatek osobistych Eichmanna. Oskarżony twierdził, że były nagrywane w stanie upojenia alkoholowego, a Servatius zażądał wezwania ich autora – Willema Sassena – na świadka. Sędziowie patrzyli na taśmy krytycznie i z dystansem, jako na materiał wprowadzony do rozprawy zbyt późno. Ze względu na niemożność wezwania Sassena na rozprawę, taśmy powinny być traktowane jako zasłyszanie. Wysiłki prokuratora sprawiły, że sędziowie uznali jako dowody w sprawie, transkrypty uwierzytelnione przez Eichmanna jego podpisem oraz jego osobiste notatki. Taśmy wskazywały, że celem Eichmanna była eksterminacja ludności żydowskiej.

Servatius, tak jak na procesie norymberskim, starał się umniejszać rolę i rangę swojego klienta. Eichmann nie miał inicjatywy i nie był gorliwym i pilnym SD-mannem. Istniał jako odbiorca lub ogniwo przekazujące rozkazy. Machineria nazistowska pozwala zaliczać Eichmanna do ofiar, ze względu na obowiązek posłusznego słuchania rozkazów. Eichmann nie był liderem politycznym, a to oni podejmowali decyzje i tworzyli politykę działań. Eichmanna nieszczęściem był obowiązek wykonywania poleceń, a poprzez emigrację próbował on ochronić i zapobiec późniejszemu losowi Żydów, nakreślonego odgórnie. Styl wypowiedzi Eichmanna był długi i Eichmann, w samoobronie, unikał zwięzłych i prostych odpowiedzi, co wywoływało konsternację, także wśród sędziów. Twierdził, że był syjonistą, gotowym pobierać nawet lekcje języka hebrajskiego. Planował obdarowanie Żydów ziemią (Madagaskar lub Syberia), która dana by im była na wyłączność i gdzie rządzący by się sami, co było nakreślone w planie RSHA. To była jego główna linia obrony. Dowodził, że polityka wobec Żydów zależała od wielu agencji MSZ-u.

Rozprawa i wyrok

Twierdził, że w akcji wysiedlenia pół miliona Polaków z terenów przyłączonych do Rzeszy tylko przygotował rozkłady jazdy pociągów, by zapewnić wygodną i komfortową podróż. Starał się też wyrzucić Żydów z okupowanej Francji do pół-niezależnego terytorium Vichy, aby nie dostali się oni do obozów koncentracyjnych, na terenie Rzeszy. Za plądrowanie majątków Żydów odpowiadało Ministerstwo Spraw Wewnętrznych. Przeznaczeniem *Konta W* było zapewnienie Żydom opieki i powstało ono by jego fundusze wspomagały ubogich Żydów, chcących wyemigrować, stylizował swą mowę. Dokumenty przedstawione w sądzie i przez niego podpisane, winiły Müllera, Heydricha i Himmlera. Chciał, by Żydzi uniknęli zagłady w ZSRR, dlatego jesienią 1941 r. deportował 20 tys. obywateli Rzeszy do Łodzi (do tamtejszego getta). Nie wiedział nic o tym, że transporty do Rygi i Mińska miały zakończyć się masowymi rozstrzeliwaniami.

Sędzia przerywał tok jego opowieści wskazując, że Eichmann sam kiedyś oglądał masowe rozstrzeliwania Żydów na Białorusi. Przyznał, że jego biuro otrzymywało raporty z działań mobilnych grup eksterminacyjnych na wschodzie, ale to kontrolował Müller.

Ponadto przed konferencją w Wannsee, on sam nic nigdy nikomu nie sugerował, zwłaszcza Hößowi i w tamtym czasie, nie widział innej alternatywy *Ostatecznego Rozwiązania* niż kontynuacja przymusowej emigracji. Listu Höppnera (sugerującego wymordowanie inną metodą, niż zagłodzenie) z Kraju Warty, nigdy nie widział. Komunikacja listowna na temat użycia ciężarówek trujących gazem dotyczyła tylko szkicu projektu i była niesprecyzowanym planem. Przed spotkaniem w Wannsee, Eichmann nic nie wiedział o planach eksterminacji. To – dygnitarze partyjni i elita RSHA podjęli decyzje. Wypełniał ich rozkazy. Na swym posterunku przykazywał tylko innym rozkazy do wykonania. O dzieciach, ze spacyfikowanych Lidic, nigdy nie słyszał. Nie było mu wiadomo wiele o wysyłaniu Żydów w podeszłym wieku z Terezina na wschód. Ponowił stwierdzenie, że kreślił jedynie kolejowe rozkłady jazdy. Listy odmawiające pomocy Żydom, których rodziny zostały rozbite poprzez deportacje, podpisywał, ale na życzenie Müllera. O osobistym wkładzie w sposób traktowania więźniów, niewiele mógł powiedzieć – w tej gestii, jego biuro przekazywało jedynie polecenia od WVHA, które zarządzało obozami, do KL Bergen-Belsen, nic więcej.

Jego rozmowy z wielkim muftim nie miały na celu ukrócenia emigracji do Palestyny i uruchomienia fizycznej zagłady, jednakże wiedział o tym pomysłe, który zrodził się w umyśle Müllera. Na oryginalnych dokumentach wstrzymujących wizy, widniały jego podpisy, ale takie były rozkazy, przekonywał. W Austrii zajmował się akcją edukacyjną na rzecz Gestapo, nic nie wiedział o deportacjach do Terezina, choć często odwiedzał obóz. We Francji był szefem agencji, która zajmowała się przekazywaniem rozkazów. Himmler miał być tym, który wydawał rozkazy. Co do Żydów duńskich, to jego biuro miało ustalić szczegóły podróży. Po deportacjach próbował wyciszyć szum, jaki wywołały sprzeciwy Skandynawów. Eichmann zaprzeczył swojej roli jako głównego organizatora i koordynatora transportów z Grecji, Chorwacji i Serbii. To było domeną MSZ-u, WVHA i faszystowskiego reżimu dr. Ante Pavelicia.

Eichmanna przedstawiciele – wysłannicy do innych krajów, raportowali Müllerowi, nie jemu. Przekonywał, że na Węgrzech był podrzędnym urzędnikiem. MSZ decydowało, a on zajął się organizacją transportu.

Servatius przedstawił szereg dokumentów plasujących swego klienta w jasnym świetle. Eichmann zdystansował się do faktu, jakoby jeden z pierwszych widział pisemny rozkaz zagłady Żydów. Stwierdził, że wiedział, jaki los czeka ludzi, których deportował. Odrzucił ideę, jakoby wina spoczywała na nim. Nie czuł się winny. Uciekł do Argentyny, ponieważ sądził, że władze nowych Niemiec nie mogą zapewnić sprawiedliwego procesu.

Głównym celem prokuratora było udowodnienie, że Eichmann regularnie i systematycznie kłamał. Celem oskarżyciela było skruszenie spokoju i opanowanie Eichmanna. Wykazał się stanowczością i determinacją, wielokrotnie zmuszając oskarżonego do udzielania zwięzłych odpowiedzi. Eichmann zacierał i rozmydlał fakty, wypowiadał wątpliwe półprawdy.

Hausner o swych przygotowaniach:

„Nie miałem sposobności, by się dobrze do sprawy przygotować.”

Eichmann twierdził, że z prawnego punktu widzenia był niewinny. Wyjaśniał w sposób skomplikowany swe słowa wypowiedziane w czasie wojny, co wzbudzało podejrzliwość. Twierdził, że likwidacja Żydów autoryzowana przez Hitlera znaczyła ich emigrację. Negował autentyczność dokumentów przez siebie podpisanych.

Dodał, że podczas pracy w SD Żydzi byli jego przeciwnikami, ale nie myślał o ich fizycznej zagładzie. Kolejne, oryginalne dokumenty z jego podpisem, pokazały jego niechęć na zezwolenie lub ponowne uruchomienie emigracji Żydów do Palestyny. Wielokrotnie powielana odpowiedź to: Reichsführer-SS wydawał takie decyzje. A poza tym, te dokumenty były *falszywe*.

„Operacja Nisko” została przez prokuratora uznana projektem ludobójczym. Projekt Madagaskar zdaniem Eichmanna nie był realizacją jego idei. Czuł się bardzo rozgoryczony, kiedy ludobójczy plan wysłania Żydów do kolonii francuskiej, zakończył się fiaskiem. Jego *marzenia* się nie spełniły. Eichmann zagubił się w zeznaniach, twierdząc, jakoby *Ostateczne Rozwiązanie* było planem masowej emigracji. Wiedział, że deportacje na wschód były jednoznaczne z wyrokiem śmierci i celowo ominął i mocno zniekształcił ten motyw. Częste kontrolne wizyty w Auschwitz były mocnym dowodem.

Eichmann przekonywał, że nie wiedział o tym, że Żydzi przez niego transportowani, jechali po pewną śmierć do krajów bałtyckich. Snuł wizje o silnie scentralizowanej organizacji III Rzeszy, opierającej się na rozkazach i braku swobody na wszystkich szczeblach. Także nic nie wiedział o dostawach Cyklonu B.

Na pytanie co było dla niego ważniejsze: przysięga wojskowa i współudział w morderstwach czy zasady moralne, padła odpowiedź: nie byłem zaangażowany w morderstwa.

„Żałowanie to nic dobrego, żałowanie czegoś nie ma sensu, dobre jest to dla małych dzieci...”

Starał się udowodnić, że tylko przekazywał rozkazy od szefa Gestapo. Dokumenty określające go, jako wodza były *sfalszowane*. Nigdy nie dyskutował o losach swych ofiar z podwładnymi. O tym się nie mówiło. Umniejszał rolę swojego biura i poczynania swych reprezentantów w całej Europie. Zaprzeczanie faktom pozwoliło prokuratorowi wpleść w oskarżenie likwidację Getta warszawskiego. Eichmann zanegował tę tezę, co wobec jego wcześniejszej postawy wywołało burzę wśród publiki. Według Eichmanna, spotkanie ekspertów od sterylizacji, w jego biurze, było tylko zbiegiem okoliczności. Wyszło na jaw, że w pełni kontrolował siatkę swych pełnomocników. Eichmann twierdził, że jego celem na Węgrzech było oddzielenie Żydów uprzywilejowanych. Za wszystko odpowiedzialni byli Węgrzy.

Nie było wizyt w węgierskich gettach – Eichmann z przyjaciółmi odwiedzili prowincję w celach turystycznych. Nie było odwiedzin Hößa w Auschwitz – to on przyjeżdżał do Budapesztu, by potwierdzić odpowiedni wiek Żydów, którzy by pracowali w GG. Hausner zmusił go do przyznania się na podstawie przedstawionych dokumentów, że bywał w Auschwitz, by regulować terminowość deportacji. Eichmann nie zainicjował pieszych marszów, on tylko organizował dostawy żywności do miejsc noclegowych, w czym przeszkadzali mu Węgrzy.

Przyszła czas na przesłuchanie przez sędziów. Eichmann pokładał w nich duże zaufanie i nadzieję, jako że byli swego czasu obywatelami niemieckimi. Starał się wyrzucić na nich *dobry wrażliwość*.

Sędzia Raveh zapytał go, dlaczego nie kierował się w swym życiu filozofią Kanta; dlaczego wybrał ślepe posłuszeństwo, które oznaczało współudział w jednorazowej, zorganizowanej zbrodni, niespotykanej dotychczas w dziejach ludzkości; dlaczego nie postępował drogą moralnych przykazań. Eichmann wyjaśnił, że w latach 1940–1945 był bezsilny i musiał ulegać rozkazom. Sędzia skłonił go do przyznania autentyczności jego ostatniej mowy, wygłoszonej do swych podwładnych, w Berlinie, w 1945 r.

Sędzia Halevi wdał się z Eichmannem w dyskusję o różnych rodzajach antysemityzmu. Zwrócił mu uwagę, że żydowscy krewni macochy Eichmanna zostali przez niego wysłani do Szwajcarii w 1943 r. Sędzia zagał:

„...a więc w tym przypadku uznawałeś zasady moralne?”

Sędzia Halevi:

„Czy w tamtym czasie było aktem chwały i wielkiej zasługi zniszczyć Żydów? Należało na nich spoglądać jak na zarazę, która, jak inne plagi, musiała być wytępiona? Czy brak miłosierdzia w tej kwestii był zaletą?”

Eichmann:

„Tak, to prawda. Muszę to przyznać”.

Sędzia Landau próbował wnikać w jego postawę ideologiczną. Eichmann potwierdził, że podczas nieoficjalnej części podberlińskiej (w Wannsee) konferencji, wspólnie z Heydrichem i szefem Gestapo rozmawiali o jak najefektywniejszych metodach zabijania. Landau zapytał, jak oskarżony mógł uważać przymusową emigrację za rzecz pozytywną. Eichmann pozwolił sobie na dywagację, że to inni zmuszali ich do tego terrorem i represjami, a on pomagał im wydostać się z kraju.

Eichmann o swojej pracy w *sekcji żydowskiej*:

„Czas mija, i tak samo przemijają Żydzi”.

8. sierpnia, Hausner wygłosił swą ostateczną mowę, dodając zbrodnie innych nazistów na poczet konta Eichmanna. Sędziowie kilkakrotnie przerywali jego wypowiedź.

Następnie przemówił dr Servatius, zaczynając od komentarza o przesadzonej mowie swego poprzednika. Negował rolę swego klienta, m.in. nie przypisując mu powiązania z „*Operacją Reinhard*” i twierdząc, że w RSHA był podrzędnym urzędnikiem.

Uważał, że jego byli towarzysze z SS w swych powojennych zeznaniach zrobili z niego kozła ofiarnego. Doktor skrytykował proces jako nierzetelnie i nieprofesjonalnie przeprowadzony. Odwołał się do procesu norymberskiego, uważając go za nieodpowiedni wzór dla rozprawy. Zakończył mowę frazą mówiącą, że w latach wojny Eichmann nie stał w centrum wydarzeń i nie tworzył polityki działań. Twierdził, że tak jak w każdym kraju, wojskowy – którym był jego klient – musiał słuchać. Sędzia Landau zadał mu pytanie, czy oskarżony miał kiedykolwiek jakieś rozterki moralne lub wyrzuty sumienia. W ostatnim zdaniu obrońca odniósł się do żydowskiej mądrości, która powinna wydać sprawiedliwy wyrok.

Eichmann o zbliżającym się ogłoszeniu werdyktu:

„Mój brat jest prawnikiem w Linzu... pisał mi, że przy przedstawionych dowodach tylko jeden wyrok jest możliwy i powinno to być uwolnienie z więzienia...”

W grudniu sędziowie zebrali się, by ogłosić podjętą decyzję. Publiczność i dziennikarze w *Sali Ludowej* stawili się w komplecie. 15 godzin trwało czytanie 211. stronicowego uzasadnienia wyroku. Został uznany winnym zbrodni przeciwko ludności żydowskiej, zbrodni wojennych, zbrodni przeciwko ludzkości.

Część zarzutów została oddalona. Sąd uznał, że popełnił główny czyn, o który był oskarżony – zbrodnię ludobójstwa. Ława sędziowska uznała go winnym, fanatycznym antysemitą, głęboko zaangażowanym w proces *Ostatecznego Rozwiązania*, wrogiem narodu żydowskiego, kalkulującym i gorliwym we wszystkich sferach jego działalności SS-manem.

Hausner zażądał najwyższego wymiaru kary. Sąd uznał, że nie było okoliczności łagodzących.

Uznano oskarżonego za wroga gatunku ludzkiego. Servatius dodał, że Eichmann był ofiarą epoki – reprezentantem III Rzeszy, któremu przypisano winny innych. Oskarżony powtórzył, że był ofiarą motta (*Mój honor pokładam w mej lojalności*) organizacji, do której należał. Nie był fanatykiem. Zawsze próbował żyć etycznie. Poprosił Żydów, by zapomnieli jego uczynki przeciwko nim. Stwierdził, że było mu wstyd.

Eichmann:

„Nie jestem potworem, jakim mnie uczyniono. Zostałem tylko źle osądzony”.

Obrońca przygotowywał apelację. Werdykt odbił się szerokim echem na świecie. Do prokuratora generalnego napłynęło wiele listów potępiających wyrok oraz wyrażających satysfakcję.

Apelacja została rozpatrzona pod koniec marca 1962 r. Servatius zażądał powołania na świadków syjonistów z czasów wojny, którzy w tamtym czasie stali się wpływowymi politykami w Izraelu. Jeśli już by chciał kogoś widzieć, to tylko jezuitę.

Jezuita mógłby go zrozumieć lepiej niż ktokolwiek inny.

Po kilku katechezach i rozważaniu Biblii w celi skazany napisał list do pastora, że nie chce więcej marnować jego czasu. Stwierdził, że porzucił Kościół z *poważnych powodów* i dalsze dyskusje byłyby bezpodstawne.

29. maja, apelacja została odrzucona i wyrok pozostał utrzymany w mocy. Dr Servatius wystosował prośbę o łaskę do prezydenta Izraela. Wielu polityków, filozofów, historyków z Izraela i z zagranicy naciskało, by prezydent ułaskawił skazanego. Zebrał się gabinet, któremu przewodniczył Ben Gurion. 31. maja Ben Cewi odmówił ułaskawienia.

Eichmann nie wyraził skruchy i nie potępił swej przeszłości w obecności kapłana. Wykonawcę wyroku śmierci przez powieszenie wybrano spośród strażników więziennych w drodze losowania. Los padł na pochodzącego z Jemenu Shaloma Nagara. Według innej wersji, dwóch funkcjonariuszy więziennych nacisnęło przyciski uruchamiające zapadnię w tym samym momencie, by żaden z nich – zgodnie z prawem talmudycznym – nie był odpowiedzialny za śmierć skazańca.

Ostatnie słowa Eichmanna, które wypowiedział na szubienicy brzmiały:

„Sieg heil Deutschland! Sieg heil Argentinien! Sieg heil Österreich! To są te trzy kraje, z którymi byłem najbardziej związany i których nie zapomnę. Pozdrawiam mą żonę, moją rodzinę i moich przyjaciół. Jestem gotowy. Spotkamy się ponownie wkrótce, bo taki jest los wszystkich ludzi. Umieram, wierząc w Boga.”

Była północ z 31. maja na 1. czerwca 1962 r. Ciało Eichmanna spalono w pośpiechu przygotowanym krematorium, niedaleko plaży. Jego prochy rozrzuciono nad międzynarodowymi wodami Morza Śródziemnego.

Pojmanie, proces i egzekucja Eichmanna były przypomnieniem czasów wojny i samego *Ostatecznego Rozwiązania*. Żydzi i ich kaźń, która wywodziła się głównie z nazistowskich teorii rasowych, była szeroko dyskutowana w świecie. Taką interpretację procesu wspierał premier Ben Gurion.

Siedmiuset dziennikarzy było świadkami otwarcia procesu. Powstało wiele dzieł literackich, filmów i sztuk teatralnych dotyczących wydarzenia. W dobie zimnej wojny pewne gazety przypisywały Eichmannowi rolę podobną do tej, którą pełnił pilot samolotu z ładunkiem nuklearnym. Rolę bezmyślnego, pośredniego ludobójcy. Opinia publiczna do dziś jest podzielona w tej kwestii. Wielu komentatorów i publicystów uznało proces za nieudany – jako za zbyt zbiurokratyzowany i nie pokazujący prawdziwego Eichmanna – wroga ludzkości. Młode pokolenie, nie tylko w Izraelu, zainteresowało się głębiej tragicznymi losami swych przodków. Wielu z tych, którzy zdołali wyemigrować przed rokiem 1941 r. lub ocalali z gehenny, zapragnęło dać świadectwo o Holokauście. W dekadach powojennych wciąż wielu nazistowskich żyło w Federalnych Niemczech, krajach arabskich i Ameryce Południowej. Tylko jeden na dziesięciu z niemieckiej załogi obozu koncentracyjnego Oświęcim-Brzezinka został ukarany.

W RFN w latach powojennych zainicjowano akcję edukacyjną o III Rzeszy. Zwrócono uwagę społeczeństwa na działalność Niemców na wschodzie. Filozoficzna powieść *„My, synowie Eichmanna”* wydana w Niemczech zadawała pytanie, kto był winien Holokaustu. Telewizja amerykańska zaprezentowała szereg rozbudowanych audycji oraz transmitowała proces na bieżąco. Dyskutowano wśród badaczy i jurystów o tzw. zasadzie wodzostwa. Proces był także kontrargumentem wobec kłamstwa oświęcimskiego.

Międzynarodowy Trybunał Wojskowy dla Dalekiego Wschodu

Po kapitulacji Japonia była okupowana przez wojska amerykańskie pod dowództwem generała Douglasa MacArthura. Została jej narzucona pacyfistyczna konstytucja, w której zapisano, że nie będzie prowadzić działań wojennych na terenie innych państw i nie będzie posiadać własnej armii, a jedynie siły samoobrony. Od tego czasu Japończycy skoncentrowali się głównie na rozwoju proeksportowych dziedzin przemysłu, dzięki czemu ich kraj stał się światową potęgą gospodarczą.

Siedziba Międzynarodowego Trybunału Wojskowego dla Dalekiego Wschodu w Tokio

Sala rozpraw

Międzynarodowy Trybunał Wojskowy dla Dalekiego Wschodu – międzynarodowy trybunał do osądzenia zbrodni dokonanych przez przywódców i pozostałych obywateli Japonii podczas II Wojny Światowej – powstał 19. stycznia 1946 r. w Tokio. Państwami-założycielami były: Australia, Chiny, Francja, Holandia, Kanada, Nowa Zelandia, USA, Wielka Brytania i ZSRR. Później dołączyły Indie i Filipiny.

Statut Trybunału wyróżniał trzy kategorie zbrodni: zbrodnie przeciwko pokojowi, zbrodnie wojenne, zbrodnie przeciwko ludzkości. O zbrodnie przeciwko pokojowi oskarżono 25. politycznych i wojskowych przywódców, z czego 7. skazano na karę śmierci, a 16. na karę dożywotniego więzienia.

Zarzut postawiono głównie oficerom i przywódcom politycznym

Przywódcy polityczni

Baron Kōki Hirota – premier Japonii, minister spraw zagranicznych

Kōki Hirota (14. lutego 1878 r. – 23. grudnia 1948 r.) – polityk i dyplomata. W latach 1928-1931 pełnił obowiązki ambasadora Cesarstwa Japonii w ZSRR. Następnie od 1933 do 1936 r. pełnił funkcję ministra spraw zagranicznych. Od marca 1936 do lutego 1937 r. piastował obowiązki premiera. W tym czasie Japonia podpisała między innymi Pakt antykominternowski z III Rzeszą. Po II Wojnie Światowej aresztowany i sądzony za zbrodnie wojenne, został skazany przez Trybunał Wojskowy na śmierć i powieszony 23. grudnia 1948 r. Był jedynym cywilem straconym w wyniku tego procesu.

Baron Kiichirō Hiranuma – premier, przewodniczący Tajnej Rady

Kiichirō Hiranuma (28. września 1867 r. – 22. sierpnia 1952 r.) – polityk, 35. premier Japonii oraz przewodniczący Tajnej Rady. Przed II Wojną Światową był twórcą i liderem japońskiej grupy nacjonalistycznej Kokuhonsha.

Od stycznia do sierpnia 1939 r., piastował obowiązki premiera Japonii, a w latach 1936 i 1945 przewodniczącego Tajnej Rady.

Po Wojnie aresztowany i sądzony za zbrodnie wojenne. Skazany przez Trybunał na karę dożywotniego więzienia. Na początku 1952 r., został warunkowo zwolniony z więzienia ze względu na podeszły wiek. Zmarł 22. sierpnia tego samego roku.

Naoki Hoshino – sekretarz stanu

Naoki Hoshino (10. kwietnia 1892 r. – 26. stycznia 1978 r.) – polityk. Był urzędnikiem administracji marionetkowego Cesarstwa Mandżukuo. Szef Spraw Finansowych w latach 1932-1934, a następnie dyrektor ds. ogólnych w 1936 r. W wyniku sukcesów polityki finansowej w Mandżukuo, został powołany na sekretarza stanu Japonii piastując tę funkcję w latach 1941-1944. Po Wojnie aresztowany i sądzony za zbrodnie wojenne. Skazany przez Trybunał na karę dożywotniego więzienia. Przedterminowo zwolniony w 1955 r.

Markiz Kōichi Kido – Lord Strażnik Tajnej Pieczęci Japonii

Toshio Shiratori – ambasador Japonii we Włoszech

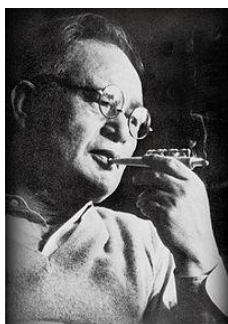

Shigenori Tōgō – minister spraw zagranicznych

10. grudnia 1882 r. – 23. lipca 1950 r.

Mamoru Shigemitsu – minister spraw zagranicznych

Mamoru Shigemitsu (29. lipca 1881 r. – 26. stycznia 1957 r.) – minister spraw zagranicznych oraz ambasador w Republice Chińskiej (1931-1932), Związku Radzieckim (1936-1938) i Wielkiej Brytanii (1938-1941). W roku 1943, został mianowany ministrem spraw zagranicznych Japonii. 2. września 1945 r., razem z generałem Umezum podisał akt bezwarunkowej kapitulacji Japonii. Oskarżony o zbrodnie wojenne, został skazany na siedem lat więzienia. Wypuszczony na wolność w 1950 r. W latach 1954-1956 ponownie pełnił funkcję ministra spraw zagranicznych, a 18. grudnia 1956 r., reprezentował Japonię na Zgromadzeniu Ogólnym ONZ, podczas którego Japonia została przyjęta do Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Okinori Kaya – minister finansów

Yosuke Matsuoka – minister spraw zagranicznych

Yosuke Matsuoka (4. marca 1880 r. – 26. czerwca 1946 r.) – dyplomata, działacz gospodarczy, wpływowy minister spraw zagranicznych w czasie II Wojny Światowej. W 1900 r. ukończył wydział prawa na uniwersytecie stanowym Oregonu.

Po studiach powrócił do Japonii i rozpoczął pracę w dyplomacji. W 1904 r., został konsulem w Szanghaju, podczas wojny rosyjsko-japońskiej pracował we władzach guberni Dairen. W 1907 r., został sekretarzem w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Był III sekretarzem ambasady w Belgii, II sekretarzem ambasad w Chinach i Rosji (1912-1913), I sekretarzem ambasady w USA (1916-1917). W 1917 r., powrócił na stanowisko sekretarza w MSZ, a w 1918 r. został sekretarzem premiera. Był członkiem komitetu rządowego ds. finansowania przedsięwzięć gospodarczych na Syberii. W lutym 1919 r., jako członek delegacji japońskiej brał udział w konferencji pokojowej w Wersalu. W 1921 r., odszedł z pracy dyplomatycznej i przeszedł do sektora gospodarczego. Wszedł do kierownictwa spółki akcyjnej kolei południowo-mandżurskiej, kolejno na stanowiska dyrektora, zastępcy prezesa i prezesa. Jednocześnie był deputowanym do parlamentu i członkiem komitetów rządowych zajmujących się towarzystwami naftowymi i pozyskaniem gospodarczym terenów północnych i centralnych Chin.

Powrócił do dyplomacji na początku lat 30. W latach 1932-1933, kierował delegacją japońską na nadzwyczajnej sesji Ligi Narodów w Genewie. Na sesji tej zajmowano się aneksją Mandżurii przez wojska japońskie i utworzeniem marionetkowego cesarstwa Mandżukuo. Matsuoka nie zdołał przekonać państw członkowskich Ligi do polityki japońskiej, w związku z czym przeprowadził akt wystąpienia Japonii z Ligi Narodów. W lipcu 1940 r., objął stanowisko ministra spraw zagranicznych. Był jednym z inicjatorów japońskiej polityki ekspansji w Azji, którą określił mianem nowego ładu w wielkiej Azji Wschodniej. Był autorem, podpisanego we wrześniu 1940 r. w Berlinie, Paktu Trzech między faszystowskimi Niemcami i Włochami a Japonią.

Joachim von Ribbentrop i Yosuke Matsuoka w Berlinie

Dążył do wprowadzenia do grona państw Osi także ZSRR i podziału świata na cztery strefy wpływów – Europę, Związek Radziecki, Azję Wschodnią i kontynent amerykański. Po niepowodzeniu tych starań zawarł 13. kwietnia 1941 r. w Moskwie, pakt japońsko-radziecki o neutralności. Utracił stanowisko szefa dyplomacji japońskiej 26. lipca 1941 r., w związku z atakiem Niemiec na ZSRR. W 1946 r., został aresztowany i oskarżony przed Trybunałem Karnym ds. Dalekiego Wschodu. Nie przyznał się do stawianych zarzutów, zmarł w więzieniu przed zakończeniem procesu.

Oficerowie

General Hideki Tōjō – szef sztabu Armii Kwantuńskiej, premier, minister wojny

Hideki Tōjō (30. grudnia 1884 r. – 23. grudnia 1948 r.) – polityk i wojskowy, nazywany *Hitlerem Dalekiego Wschodu*. W latach 1941-1944, premier Japonii (w rzeczywistości sprawował władzę dyktatorską). W 1915 r., ukończył Cesarską Akademię Wojskową ze stopniem podporucznika. W latach 1919-1922, przebywał w Niemczech i Szwajcarii jako attaché wojskowy.

Od 1920 r., związał się z Ugrupowaniem Kontroli, jedną z czołowych nacjonalistycznych frakcji w armii. W latach 1935-1937 był dowódcą żandarmerii wojskowej w Armii Kwantuńskiej, stacjonującej na półwyspie Kwantung, a następnie został szefem jej sztabu. Nie brał czynnego udziału w próbie przewrotu wojskowego w 1936 r. W 1938 r. otrzymał stanowisko wiceministra wojny. W latach 1940-1941 został mianowany ministrem wojny. Opowiadał się za wypowiedzeniem wojny Stanom Zjednoczonym. Był za ścisłym sojuszem z Państwami Osi oraz za wspólnym zwalczaniem międzynarodowego komunizmu.

Książę Fumimaro Konoe podał się do dymisji 18 października 1941r. Cesarz Hirohito mianował tego samego dnia Tōjō na stanowisko premiera. Tōjō stanął na czele rządu, a zarazem pozostał w czynnej służbie wojskowej. Zyskał dzięki temu władzę dyktatorską i dowództwo nad japońskimi siłami zbrojnymi. Był pomysłodawcą ataku na Pearl Harbor, skutkiem czego Japonia przystąpiła do II Wojny Światowej. Tōjō ponosi odpowiedzialność za dalszą politykę ekspansji oraz za masowe ludobójstwo i zbrodnie wojenne popełniane na terenach Azji oraz Pacyfiku, wskutek których śmierć poniosło 8 milionów ludzi. Wydał m.in. rozkaz bezwzględного traktowania wziętych do niewoli żołnierzy alianckich oraz mordowania schwytanych lotników, którzy według niego byli zbrodniarzami wojennymi. Popierał prowadzenie dalszych badań w obozach, w których przeprowadzano eksperymenty na ludziach. W związku z niepomysłnym dla Cesarstwa Japonii przebiegiem wojny, ustąpił ze stanowiska premiera 22. lipca 1944 r.

Po zakończeniu wojny próbował popełnić samobójstwo, jednak udało się go uratować i został aresztowany przez aliantów. Został postawiony przed Trybunałem i oskarżony o udział w zbrodniach wojennych. Został uznany za winnego i skazany na karę śmierci przez powieszenie. Egzekucja odbyła się w Tokio, 23. grudnia 1948 r.

General Seishirō Itagaki – minister wojny

Seishirō Itagaki (21. stycznia 1885 r. – 23. grudnia 1948 r.) – generał Cesarskiej Armii Japońskiej w czasie II Wojny Światowej, minister wojny (1938-1939). Obok Kanji Ishiwary, odegrał główną rolę w planowaniu incydentu mandzurskiego, który pociągnął za sobą wojskową okupację położonej w północno-wschodnich Chinach Mandżurii. Był wówczas szefem Sekcji Wywiadu Armii Kwantuńskiej. Po utworzeniu Mandżukuo, był tam w latach 1932-1934 doradcą wojskowym. Od 1936 r., szef sztabu Armii Kwantuńskiej. Po licznych awansach w hierarchii wojskowej, od 3. czerwca 1938 r. do 30. sierpnia 1939 r., pełnił obowiązki ministra wojny. Podczas II wojny światowej (1939-1941) piastował między innymi obowiązki szefa sztabu japońskiej grupy armijnej o nazwie Chińska Armia Ekspedycyjna oraz komendanta głównego japońskiej Armii Koreańskiej. Po wojnie aresztowany przez Amerykanów i sądzony za zbrodnie wojenne, został skazany przez Trybunał na śmierć i powieszony 23. grudnia 1948 r.

General Sadao Araki – minister wojny

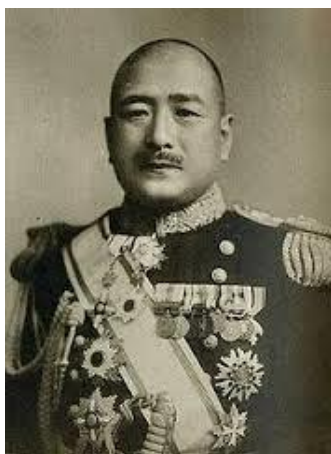

Sadao Araki (26. maja 1877 r. – 2. listopada 1966 r.) – generał

Pełnił szereg funkcji ministerialnych. W latach 1931-1934 był ministrem wojny, 1938-1939 ministrem edukacji. 1934-1936, członek Najwyższej Rady Wojennej, 1939-1940 starszy radca rządowy. Był jednym z inicjatorów japońskiej polityki ekspansji militarnej; jako minister edukacji przekształcił system szkolnictwa dla potrzeb wojskowych. Twórca Kōdō-ha (*Frakcja Cesarskiej Drogi*), będącej czołową kliką skupiającą ekstremistycznie nastawionych japońskich militarystów. Znalazł się w gronie oskarżonych o zbrodnie wojenne przed Trybunałem. Został uznany za winnego i skazany na dożywotnie więzienie; zwolniono go w 1955 r.

Marszałek polny Shunroku Hata – minister wojny ...

General Shigetarō Shimada – minister marynarki wojennej

Shigetarō Shimada (24. września 1883 r. – 7. czerwca 1976 r.) – admirał

General Kenryō Satō – szef Biura Spraw Wojskowych

General Kuniaki Koiso – premier, gubernator-general Korei

Kuniaki Koiso (22. marca 1880 r. – 3. listopada 1950 r.) – polityk, generał. Od 22. lipca 1944r. do 7. kwietnia 1945 r., sprawował urząd 41. premiera Japonii

Admirał Takasumi Oka – szef Biura Spraw Marynarki Wojennej

General Hiroshi Ōshima – ambasador Japonii w Niemczech

Admirał Nagano Osami – minister Marynarki Wojennej, szef Sztabu Generalnego Marynarki Wojennej

Osami Nagano (15. czerwca 1880 – 5. stycznia 1947 r.)

General Jirō Minami – minister wojny, dowódca Armii Kwantuńskiej, gubernator-general Korei

Jirō Minami (10. sierpnia 1874 r. – 5. grudnia 1955 r.)

General Kenji Doihara – szef Agencji Służby Specjalnej w Mandżukuo, dowódca Sił Powietrznych Imperium Japońskiego

Kenji Doihara (8. sierpnia 1883 r. – 23. grudnia 1948 r.) – generał, oficer wywiadu wojskowego w Armii Kwantuńskiej, zbrodniarz wojenny. Nazywany przez zachodnią prasę „Lawrence'em z Mandżurii”. W latach 1938-1940 służył w Armii Kwantuńskiej. Był uważany za eksperta w sprawach chińskich, co miało pomóc wojskom japońskim w rozpoczęciu działań mających na celu podbój Chin. Był jednym ze współorganizatorów spisku mającego na celu aneksję Mandżurii i przekształcenie jej w zależne od Japonii państwo. 18. września 1931 r. oddziały japońskie zajęły Mukden. Doihara został burmistrzem tego miasta. Utworzył w nowo powstałym Cesarstwie Organizację Służb Specjalnych, tajną służbę odpowiadającą za wywiad, kontrwywiad i dywersję, której głównym zadaniem było zwalczanie antyjapońskiej opozycji. Służba ta miała na swoim koncie wiele niepowodzeń. Kilku chińskich dowódców zostało oskarżonych o współpracę z wywiadem Doihary i zlikwidowanych przez Czang Kaj-Szeka.

W kwietniu 1941 r., otrzymał stopień generała armii. Od kwietnia 1945 r., dowodził wojskami na Malajach i Indonezji. Był on odpowiedzialny za zbrodnie na alianckich jeńcach wojennych na Malajach, Sumatrze, Jawie i Borneo, m.in. za ograniczanie żywności oraz artykułów leczniczych. Wskutek tego typu praktyk śmierć poniosło tysiące alianckich żołnierzy.

W 1948 r., stanął przed Trybunałem Tokio. Obrona Doihary wysuwała argument pogarszającej się w latach 1941-1945 sytuacji w rejonie Azji Południowowschodniej oraz zniszczenia linii dowożących zaopatrzenie do obozów jenieckich. W rzeczywistości jeńcom celowo ograniczano żywność. Został skazany na karę śmierci przez powieszenie, wyrok wykonano w grudniu 1948 r.

General Heitarō Kimura – dowódca Burmańskich Sił Ekspedycyjnych

Heitarō Kimura (28. października 1888 r. – 23. grudnia 1948 r.)

General Iwane Matsui – dowódca Szanghajskich Sił Ekspedycyjnych oraz Japońskiej Armii Centralnych Chin

Iwane Matsui (27. lipca 1878 r. – 23. grudnia 1948 r.) – generał Armii Cesarskiej, dowódca japońskich wojsk interwencyjnych w Chinach podczas II Wojny Światowej, zbrodniarz wojenny. Brał udział w I wojnie chińsko-japońskiej, w latach 1904–1905. W latach 1915–1919, w Sztabie Generalnym. W latach 1921–1922, przydzielony do japońskiego sztabu Sił Ekspedycyjnych we Władywostoku, walczących na Dalekim Wschodzie po stronie białych w Wojnie Domowej. W latach 1922–1924, szef wywiadu w Harbinie. W latach 1924–1925, pełnił stanowisko dowódcy 35. brygady piechoty. Później, do roku 1928, szef oddziału II Sztabu Generalnego. Był członkiem japońskiej delegacji na Genewskiej Konferencji Rozbrojeniowej w latach 1931–1932. W 1932 r., ponownie przeniesiony do Sztabu Generalnego. W 1933 r., członek Najwyższej Rady Wojennej Japonii. W tym samym roku awansował do stopnia generała. Do 1934 roku był dowódcą armii japońskiej na Tajwanie. W 1935 r., przeniesiony w stan spoczynku.

Powrócił do służby czynnej w 1937 r., został mianowany dowódcą Sił Ekspedycyjnych w Szanghaju. Matsui miał bogate doświadczenie w operacjach chińskich, gdyż był on oficerem Armii Kwantuńskiej, dlatego po wybuchu II Wojny chińsko-japońskiej otrzymał dowództwo Sił Ekspedycyjnych w Centralnych Chinach. 13. grudnia 1937 r., dowodzone przez niego wojska zajęły ówczesną stolicę Chin, Nankin.

Ponosi odpowiedzialność za zbrodnie wojenne na narodzie chińskim. Przez ponad sześć tygodni żołnierze japońscy wymordowali ok. 200. tys. ofiar, miasto zostało doszczętnie splądrowane i spalone. Matsui jako triumfator wjechał do miasta 17. grudnia i pozostał tam przez ok. 5-7 dni. Przez ten czas wiedział o zbrodniach dokonywanych przez jego żołnierzy.

Do 1938 r. pełnił stanowisko głównodowodzącego Armii Centralnych Chin, po czym ponownie przeszedł w stan spoczynku.

Po kapitulacji Japonii został aresztowany przez amerykańskie władze okupacyjne i postawiony przed Trybunałem. Postawiono mu zarzut dopuszczania się zbrodni wojennych i niepodjęcia żadnych kroków, zmierzających do powstrzymania rzezi cywilów i jeńców wojennych w Nankinie. Obrona wysuwała argument stanu zdrowia generała. Jednak oskarżyciele podkreślali fakt, że mimo iż chorował, nie przeszkadzało mu to w kierowaniu działaniami wojennymi ani w triumfalnym przybyciu do miasta, w czasie eskalacji okrucieństwa. Matsui został uznany za winnego zbrodni i stracony przez powieszenie. Wyrok wykonano w więzieniu Sugamo w Tokio. W chwili śmierci miał 70 lat.

General Akira Muto – dowódca Filipińskich Sił Ekspedycyjnych

Akira Mutō (15. grudnia 1892 r. – 23. grudnia 1948 r.)

Pułkownik Kingorō Hashimoto – założyciel Sakurakai

Kingorō Hashimoto (19. lutego 1890 r. – 29. czerwca 1957 r.) – wojskowy, pułkownik. W latach 20. i 30. pracował w wydziale rosyjskim sztabu generalnego, był również członkiem personelu dyplomatycznego w krajach europejskich, gdzie zapoznał się z ideologią faszystowską. Odegrał znaczącą rolę w incydencie mukdeńskim, który był pretekstem wybuchu wojny japońsko-chińskiej. Dowodził regimentem artylerii w czasie rzezi w Nankinie. Opublikował kilka książek propagandowych, przyczynił się do zmobilizowania japońskiej opinii publicznej do poparcia wojny na Pacyfiku.

W 1946 r., został oskarżony o zbrodnie wojenne przez Trybunał. Po dwuletnim procesie został uznany za winnego i skazany na dożywotnie więzienie. Zwolniono go w 1954.

General Yoshijirō Umezu – wiceminister wojny

Yoshijirō Umezu (4. stycznia 1882 r. – 8. stycznia 1949 r.) – generał.

W 1903 r., po ukończeniu akademii wojskowej został wysłany do Niemiec i Danii. Był wojskowym obserwatorem. W latach 1919-1921 pełnił funkcję attaché wojskowego w Szwajcarii. W latach 1923-1924, pracował jako instruktor w 3. Dywizji Piechoty. Na początku lat 30. został członkiem japońskiego sztabu generalnego. W sierpniu 1930 r. został generałem brygady. Od 1931 do 1940 walczył w Mandżurii i Chinach w Armii Kwantuńskiej. W latach 1934-1935, był dowódcą 2. Dywizji Piechoty Armii Kwantuńskiej. W 1936 r., został zastępcą ministra wojny. W 1938 r., powrócił do Chin jako dowódca 1. Armii. W latach 1939-1944, był naczelnym dowódcą Armii Kwantuńskiej. W lipcu 1944 r., został szefem sztabu armii. W sierpniu 1945 r., opowiedział się za kontynuowaniem obrony Wysp Japońskich przed inwazją aliantów.

2. września 1945 r., na pokładzie pancernika USS *Missouri* podpisał w imieniu japońskich sił zbrojnych akt bezwarunkowej kapitulacji Japonii. Został aresztowany przez aliantów, postawiony przed Trybunałem i oskarżony o udział w zbrodniach wojennych. Został uznany winnym i skazanym na dożywocie. Zmarł 8. stycznia 1949 r.

General Teiichi Suzuki – przewodniczący Komisji Planowania

Teiichi Suzuki

Wyroki wydane w Norymberdze i Tokio stały się głównymi symbolami pociągnięcia do odpowiedzialności za wywołanie II Wojny Światowej oraz okrucieństwa popełnione w jej trakcie. Postępowanie przed Międzynarodowym Trybunałem Wojskowym toczyło się w dniach 20. listopada 1945 – 1. października 1946 r. Proces przed Międzynarodowym Trybunałem Wojskowym dla Dalekiego Wschodu odbył się zaś w dniach 29. kwietnia 1946 – 12. listopada 1948 r. Oba były wydarzeniami przełomowymi dla ówczesnego świata. Po raz pierwszy jednostki stanęły przed międzynarodowymi organami sądowymi, odpowiadając za naruszenia prawa międzynarodowego. Nie byli to przy tym oskarżeni niskiej rangi, a osoby mające realny i osobisty wpływ na dotychczasowe działania swoich państw. Do tej pory zasadą było, że jednostka nie pozostawała w jakiegokolwiek relacji z prawem międzynarodowym. Państwa tworzyły zobowiązania dla siebie i między sobą się z nich rozliczały. Jeśli chciały postawić – z tytułu naruszenia tych reguł – w stan oskarżenia osoby fizyczne, to czyniły to przed sądami krajowymi i na podstawie prawa wewnętrznego. Międzynarodowe prawo karne przestało być głoszonym, lecz nierealizowanym postulatem doktryny i miłujących – często tylko werbalnie – pokój polityków. Stało się rzeczywistością.

Na temat pojęcia oraz podstawowych zasad międzynarodowego prawa kar proces zbrodniarzy niemieckich w Norymberdze rozpoczął się jako pierwszy. Dlatego też przyćmił w pewnym stopniu działalność trybunału tokijskiego. Pierwotnym wzorcem, do którego porównywano późniejsze działania i na podstawie, którego działalności formułowano później ogólne zasady, stał się MTW.

Rezolucją Zgromadzenia Ogólnego ONZ z dnia 11. grudnia 1946 r., jednomyślnie przyjęto do wiadomości umowę międzynarodową stanowiącą podstawę utworzenia trybunału norymberskiego wraz z załączonym do niej statutem oraz fakt, że podobne zasady, jak zawarte w nich, znalazły swoje odzwierciedlenie również w statucie trybunału tokijskiego.

Rezolucją tą potwierdzono zasady prawa międzynarodowego, które znalazły odzwierciedlenie w aktach konstytuujących trybunał norymberski i w jego wyroku. Zgromadzenie Ogólne ONZ nie odwoływało się do reguł wynikających z aktu tworzącego trybunał tokijski. Nie chciało bowiem, by pewne, choć niewielkie rozbieżności występujące między tymi dokumentami stały się podstawą do niepotrzebnych sporów. Nie można było także odwołać się wówczas do wyroku trybunału tokijskiego, gdyż proces przed nim jeszcze trwał. Rezolucja ta, choć jak wszystkie akty tego typu nie była aktem prawnie wiążącym, stanowiła wyraz uznania, że zasady działania tych trybunałów były oparte na prawie międzynarodowym. Przedstawiono je jako pochodną treści ogólnych i uniwersalnych reguł traktatowego i zwyczajowego międzynarodowego prawa karnego. W doktrynie podkreślono również, że nie jest to tylko pewien zbiór reguł stworzony dla potrzeb konkretnego procesu.

Wasilij Blochin

Wasilij Michajłowicz Blochin – Василий Михайлович Блохин (1895 r. – 3. lutego 1955 r.) – funkcjonariusz radzieckiego aparatu bezpieczeństwa państwowego w stopniu generała majora, w latach 1923–1953, naczelnik Wydziału Komendancckiego w Zarządzie Administracyjno-Gospodarczym OGPU, następnie naczelnik tego samego wydziału w Ludowym Komisariacie Spraw Wewnętrznych (NKWD) i w Ministerstwie Bezpieczeństwa Państwowego (MGB), członek ochrony Józefa Stalina. Przyjmuje się, że w latach od 1926 do 1953 własnoręcznie zastrzelił 10-15. tys. ludzi, choć niektórzy historycy mówią o większej liczbie ofiar Błochina (nawet 50 tys. zamordowanych). W 1940 r., rozstrzeliwał polskich jeńców wojennych w piwnicach Obwodowego Zarządu NKWD w Kalininie (obecnie Twer) jako jeden z wykonawców zbrodni katyńskiej.

W dzieciństwie i młodości pracował jako pastuch, stajenny i murarz, później na roli w gospodarstwie ojca. W czasie I Wojny Światowej był żołnierzem w armii carskiej – młodszy podoficer w 82. pułku piechoty we Włodzimierzu i starszy podoficer 218. Gorbатовskiego Pułku Piechoty na froncie niemieckim. Ranny, leczyl się w szpitalu w Połocku do 29. grudnia 1917 r. Po rewolucji październikowej opowiedział się po stronie bolszewików. 25. października 1918 r., zgłosił się ochotniczo do Janowskiego Komisariatu Wojskowego w rejonie suzdalskim. Od wiosny 1921 r., był członkiem RKP(b) i funkcjonariuszem WCzK. Pierwszą egzekucję przeprowadził w sierpniu 1924 r., na Łubiance. To jemu Stalin powierzał wykonywanie wyroków szczególnej wagi. Uczestniczył w realizacji czystek politycznych z lat 1936–1938 i późniejszych, wykonując wyroki między innymi na Lwie Kamieniewie, Grigoriju Zinowjewie, Michaiile Tuchaczewskim i Nikołaju Jeżowie. Błochinowi przypisuje się także zabicie pisarza Izaaka Babla. Podczas pracy w organach bezpieczeństwa zaocznie zdał egzaminy do uczelni technicznej i ukończył 3 lata wydziału budowlanego w Instytucie Podwyższania Kwalifikacji dla Pracowników Inżynierjno-Technicznych. Od 1935 r., był kapitanem, od 1940 r., majorem bezpieczeństwa państwowego.

Po wybuchu II Wojny Światowej był jednym z głównych organizatorów i wykonawców zbrodni katyńskiej jako członek grupy operacyjnej, w skład której weszli także major NKWD Nikołaj Siniegubow i kombryg Michaił Kriwienko. Kierował bezpośrednio egzekucjami na polskich oficerach z obozu filtracyjno-represyjnego w Ostaszkowie, wykonując wiele wyroków osobiście. Egzekucje trwały od 5. kwietnia 1940 r., w budynku przy ul. Sowieckiej 2 w Kalininie (obecnie Twer). Ofiary mordu chowane były w Miednoje na terenie lotniskowym kalinińskiego NKWD. Zamordowano co najmniej 6300. polskich oficerów i funkcjonariuszy Policji Państwowej i Korpusu Ochrony Pogranicza (KOP). Za udział w akcji Błochin został nagrodzony premią w wysokości miesięcznego uposażenia. W 1943 r., mianowany pułkownikiem, a w lipcu 1945 r., generałem majorem bezpieczeństwa państwowego.

Wasilij Błochin wprowadził też wiele usprawnień do pracy NKWD, m.in. zastąpił szybko nagrzewające się rewolwery Nagant niemieckimi Waltherami PP i nakazał zaadaptowanie skórzanych fartuchów używanych w rzeźniach tak, aby mundur funkcjonariusza NKWD pozostał „zawsze czysty i schludny”. Według zeznań gen. Dmitrija Tokariewa, w 1940 r., szefa Obwodowego Zarządu NKWD w Kalininie, złożonych w marcu 1991 r. przed rosyjskim prokuratorem Anatolijem Jabłokowem, przygotowania Błochina do rozstrzeliwania więźniów wyglądały następująco:

Jablokow: *Czy to było już w pierwszy dzień?*

Tokariew: *To było już w pierwszy dzień. Tak więc poszliśmy. I wówczas zobaczyłem całą tę grozę. Przyszliśmy tam. Po kilku minutach Błochin włożył swoją odzież specjalną: brązową skórzaną czapkę, długi skórzany brązowy fartuch, skórzane brązowe rękawice z mankietami powyżej łokci. Na mnie wywarło to ogromne wrażenie – zobaczyłem kata [...]*

Po śmierci Stalina w 1953 roku, Błochin przeszedł na emeryturę. 23. listopada 1954 r., został pozbawiony stopnia generała postanowieniem Rady Ministrów ZSRR *jako osoba, która zdyskredytowała się w czasie pracy w organach [...] niegodna w związku z tym zaszczytnego stopnia generała.*

Zmarł 3. lutego 1955 r. na zawał serca (taka przyczyna zgonu jest podana w dokumentacji medycznej; według zeznań Dmitrija Tokariewa zastrzelił się). Pochowany w alei zasłużonych Cmentarza Dońskiego w centrum Moskwy, gdzie znajduje się jego okazały pomnik nagrobny ozdobiony krzyżem prawosławnym i napisem: „*Wieczna pamięć*”, z wizerunkiem Błochina w mundurze generalskim.

- **Order Lenina (1945)**
- **Order Czerwonego Sztandaru (trzykrotnie – 1940, 1944 i 1949)**
- **Order Czerwonego Sztandaru Pracy (1943)**
- **Order „Znak Honoru” (1937)**
- **Order Wojny Ojczyźnianej I klasy (1945)**
- **Order Czerwonej Gwiazdy (1936)**
- **Odznaka „Honorowy Funkcjonariusz Bezpieczeństwa” (dwukrotnie)**

Solidarność PW – Pismo OZ NSZZ „S” w PW wydawane przez Komisję Zakładową

e-mail: nszz@ca.pw.edu.pl; adres internetowy: www.solidarnosc.pw.edu.pl

tel. 22 234 78 72; tel./fax 22 234 53 43